

# Ulkoasiainministeriön tilinpäätös

## 2011



## SISÄLTÖ

1.TOIMINTAKERTOMUS .....	3
1.1 JOHDON KATSAUS .....	3
1.2 VAIKUTTAVUUS .....	5
1.2.1 Ulko- ja turvallisuuspolitiikka .....	5
1.2.2 Kauppapolitiikka ja kaupallistaloudelliset suhteet .....	21
1.2.3 Kehityspolitiikka ja kehitysyhteistyö .....	24
1.2.4 EU-politiikka ja EU-suhteet .....	30
1.2.5 Kansalaispalvelut .....	33
1.2.6 Muut kv. oikeudelliset asiat .....	36
1.2.7 Valtioiden ja kansainvälisten järjestöjen edustautuminen Suomessa .....	38
1.2.8 Julkisuusdiplomatia .....	39
1.3 TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS .....	40
1.3.1 Toiminnan tuottavuus .....	40
1.3.2 Toiminnan taloudellisuus .....	42
1.3.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus .....	44
1.3.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus .....	47
1.4 TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA .....	48
1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet .....	48
1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu .....	48
1.5 HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN .....	49
1.6 TILINPÄÄTÖSANALYYSI .....	52
1.6.1 Rahoituksen rakenne .....	52
1.6.2 Talousarvion toteutuminen .....	53
1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma .....	54
1.6.4 Tase .....	55
1.7 SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA .....	56
1.8 HALLINNONALALLA TOTEUTETTUIEN ARVIOINTIEN TULOKSET .....	57
1.9 YHTEENVETO HAVAITUISTA VÄÄRINKÄYTTÖKSISTÄ .....	58
2.TALOUSARVION TOTEUMALASKELMA .....	59
3. TUOTTO- JA KULULASKELMA .....	59
4. TASE .....	64
5. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT .....	66
6. ALLEKIRJOITUKSET .....	90

## 1.TOIMINTAKERTOMUS

Ulkoministeriön toimintaa vuonna 2011 on kuvattu myös hallituksen toimenpidekertomuksessa sekä kehitysyhteistyön osalta eduskunnalle annettavassa erillisessä kehityspolitiikkaa ja –yhteistyötä koskevassa kertomuksessa ja hallinnonalan henkilöstötilinpäätöksestä.

### 1.1 JOHDON KATSAUS

**Kansainvälinen toimintaympäristö** on jatkanut muuttumistaan. Maailmanpolitiikan valtasuhteiden muutos, talouskriisin heijastukset ja erityisesti ns. **arabikevät** EU:n lähinaapurustossa muokkasivat ulkosuhteiden asialistaa vuonna 2011. Tunisiasta joulukuussa 2010 alkunsa saanut yhteiskunnallinen kuohunta johti vallanvaihdoksiin useissa Pohjois-Afrikan maissa ja uudistusvaatimuksiin käytännössä kaikissa arabimaissa. Suomi on yhdessä muun kansainvälisen yhteisön kanssa antanut tukensa uudistuksille, jotka vahvistavat demokratiaa ja sosiaalisesti oikeudenmukaista taloudellista kehitystä. Suomi on erityisesti nostanut esille naisten aseman ja oikeudet.

**Euroopan unionin yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan** vahvistaminen Lissabonin sopimuksen myötä on edennyt hitaasti ja toteutunut toivottua huonommin. Tavoitteena on EU:n globaalin roolin vahvistaminen, mutta talouskriisinkin vuoksi yhteisen ulkopolitiikan lujittaminen on kohdannut haasteita. Suomi osallistui aktiivisesti EU:n yhteisen ulkoasiainhallinnon (EUH) kehittämiseen ja tuki aktiivisesti Länsi-Balkanin maiden EU-lähentymistä.

Suomi toimi vuonna 2011 **Pohjoismaiden** ministerineuvoston puheenjohtajana. Puheenjohtajuusohjelman ”Vihreä Pohjola - taitava ilmastotoimija” läpileikkaava teema oli ilmastonmuutoksen hallinta. Vuoden aikana jatkettiin pohjoismaiden ulko- ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön tiivistämistä. Pohjoismaiden välinen solidaarisuusjulistus valmisteltiin Suomen johdolla ja hyväksyttiin huhtikuussa. Suhteissa **Baltian maihin** vahvistettiin niiden ja pohjoismaiden yhteistä NB8-yhteistyötä.

**Transatlanttisten suhteiden** edistämistä jatkettiin sekä kahdenvälisesti että EU:n kautta. Suomen ja Yhdysvaltain kahdenvälisissä suhteissa korkean poliittisen tason vierailuvaihto jatkui vilkkaana. Suomi julkaisi laaja-alaiset Yhdysvallat- ja Kanada-toimintaohjelmat, jotka sisältävät konkreettisia toimenpiteitä transatlanttisten suhteiden edelleen vahvistamiseksi.

Suomi antoi vahvan panoksen kansainväliseen **siviili- ja sotilaalliseen kriisinhallintaan** osallistumalla EU:n, YK:n, Naton ja Etyjin johtamiin siviili- ja sotilasoperaatioihin sekä kriisinhallinnan kehitystyöhön. Eduskunnalle annettiin loppuvuodesta selonteko Afganistanin tilanteesta ja Suomen tuesta Afganistanille, mukaan lukien osallistumisesta sotilaalliseen kriisinhallintaan. Suomen tuen painopiste siirtyi sotilaallisesta kriisinhallinnasta kehitysyhteistyöhön ja siviilikriisinhallintaan. Suomi on korostanut kansainvälisissä yhteyksissä ihmisoikeuksia ja erityisesti naisten ja tyttöjen aseman tärkeyttä transition ja mahdollisen rauhanprosessin edetessä.

Suomen **ehdokkuus YK:n turvallisuusneuvoston vaihtuvaksi jäseneksi** kaudelle 2013 – 2014 oli edelleen yksi ulkoasiainhallinnon painopisteistä. Ehdokkuuden edistämistä jatkettiin kahdenvälisissä tapaamisissa poliittisella ja virkamiestasolla ja samalla käynnistettiin valmistautuminen mahdolliseen jäsenyyteen.

Ulkoministeriö laati **rauhanvälityksen toimintaohjelman**, joka sisältää kansallisia ja kansainvälisiä toimia Suomen osaamisen ja osallistumisen vahvistamiseksi rauhanvälityksessä. Suomi oli aloitteellinen rauhanvälityksen aseman vahvistamisessa YK:ssa yhdessä Turkin kanssa sekä rauhanvälityksen pohjoismaisen verkoston perustamisessa. YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman **1325 ”Naiset, rauha ja turvallisuus” kansallisen toimintaohjelman** päivittäminen käynnistettiin.

Suomi toimi aktiivisesti **ydinaseriisuntaa, joukkotuhoaseiden leviämisen estämistä ja tavanomais- ten aseiden valvontaa** koskevien kansainvälisten prosessien edistämiseksi. YK:n pääsihteeri ja ydinsulkusopimuksen tallettajavaltiot nimittivät lokakuussa Suomen isäntämaaksi ydinsulkusopimuksen

toimeenpanoon liittyvään Lähi-idän joukkotuhohaseetonta vyöhykettä koskevaan konferenssiin, joka on tarkoitus järjestää vuonna 2012.

Lisäksi Suomi ajoi aktiivisesti kansainvälisen asekauppasopimuksen valmistelujen edistämistä.

**Maailmantalouden eritahtinen kehitys** jatkui silmiinpistäväenä vuonna 2011. Nousevissa talouksissa ja monissa kehitysmaissa kasvu jatkui vahvana, mutta teollistuneiden länsimaiden osalta tilanne oli monisyisempi velkaongelmien, yksityisen kysynnän heikkouden ja korkean työttömyyden painaessa taloutta useilla tahoilla. Suomen talous kasvoi vuonna 2011 reilulla kahdella prosentilla hidastuen kuitenkin loppuvuotta kohti voipuvan vientikysynnän johdosta. Talousnäkyvät avautuvat vuodelle 2012 edelleen haastavina Euroopan velkakriisin ja muiden kansainvälistä taloutta varjostavien epävarmuustekijöiden vaikutuksesta.

Julkisen talouden paineet pakottivat ulkoministeriön hallitusneuvotteluissa sovittuihin **säästötoimenpiteisiin**, jotka edellyttivät rakenteellisia muutoksia suurlähetystöverkossa ja tuloksellisen toiminnan supistamista. Edustustoverkon kehittämistä jatkettiin tavoitteena keskittää voimavaroja erityisesti maihin ja alueisiin, joiden poliittinen ja taloudellinen merkitys on Suomen kannalta kasvavassa.

Ulkoministeriö panosti kertomusvuonna **viennin ja kansainvälistymisen edistämistoimintaan** (VKE) voimakkaasti. Ulkomaankauppaministerin, muiden ministerien ja korkeiden virkamiesten johtamia VKE-matkoja toteutettiin vuoden aikana huomattava määrä kohteina mm. Kiina, Japani, Venäjä, Irak sekä tietyt Etelä-Amerikan, Afrikan ja Persianlahden maat. Matkoille osallistui lukuisa joukko suomalaisyri-tysten edustajia. Myös työ vienti- ja tuontikaupan esteiden poistamiseksi jatkui aktiivisena yritystemme liiketoimintaedellytysten parantamiseksi kolmansissa maissa.

Hallitusohjelman pohjalta asetettiin elokuussa 2011 työryhmä laatimaan **esitystä julkisen sektorin viennin- ja kansainvälistymisen edistämistoiminnan tehostamiseksi**. Yritysmaailman edustajista koostuvan työryhmän raportti julkistettiin tammikuussa 2012. "Team Finland" -raportti luo pohjaa hallinnonrajat ylittävälle taloudellisten ulkosuhteiden toimintaohjelmalle, jonka laatiminen käynnistyi välittömästi raportin julkaisemisen jälkeen. Ulkoministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö sekä opetus- ja kulttuuriministeriö laativat kertomusvuonna myös raportin edellytyksistä ulkomaantoimintojensa yhteistyön kehittämiseksi "Suomitalo"-konseptin hengessä.

Suomi jatkoi aktiivista vaikuttamista EU:n **Venäjä-politiikassa** sekä ylläpiti tiiviitä kahdenvälisiä suhteita Venäjään. Suomen elinkeinoelämän kannalta kertomusvuoden merkittävimpiä tapauksia oli Venäjän WTO-jäsenyysneuvottelujen valmistuminen joulukuussa 2011. Suomi vaikutti neuvotteluprosessiin ja sen tuloksiin vahvasti EU-valmistelun kautta. Muihin virstanpylväisiin kuuluivat EU:n ja Ukrainan välisen vapaakauppaneuvottelujen saaminen sisällölliseen päätökseen sekä EU-Etelä-Korea -vapaakauppasopimuksen väliaikaisen soveltamisen aloittaminen kertomusvuoden kuluessa. Myös EU:n vapaakauppaneuvottelut Intian, Kanadan, Singaporen, Malesian ja Mercosurin kanssa jatkuivat. Ulkoministeriö osallistui aktiivisesti unionin neuvottelukantojen valmisteluun kaikkien prosessien osalta.

Arabimaiden poliittinen liikehdintä sekä Iranin tilanne ulottivat vaikutuksensa **vientivalvontatyöhön**. Olosuhteiden nopeat muutokset useissa maissa johtivat arvioimaan vientilupaedellytyksiä uudelta pohjalta aiheuttaen epätietoisuutta elinkeinoelämän piirissä. Kaksikäyttötuotteiden vientiä koskevana lupaviranomaisena ulkoministeriö panosti erityisesti liike-elämän ja intressiryhmien neuvontaan. Vuoden kuluessa otettiin käyttöön myös sähköinen asiointipalvelu vientilupahakemusten vireillepanon ja käsittelyprosessin nopeuttamiseksi. Asiakaspalautte yrityksiltä oli erittäin myönteistä.

Suomi tuki kertomusvuonna aiempaan tapaan **kehitysmaiden integroitumista kansainväliseen kauppaan** kasvattamalla ja tehostamalla kauppaa tukevaa kehitysyhteistyötä. Tuen painopisteinä olivat tuotannollisen toiminnan vahvistaminen, taloudellisen infrastruktuurin kehittäminen sekä ulkomaankauppaa ja investointeja koskevan liiketoimintaympäristön parantaminen. Tukea kanavoitiin kahdenvälisesti, alueellisesti ja monenkeskisesti sekä myös suomalaisyritysten, kansalaisyhteiskunnan toimijoiden ja Finnfundin kautta.

Kansainvälisten toimintaympäristön muutokset heijastuivat myös Suomen kehityspolitiikkaan ja – yhteistyöhön. Uudistuksia tehtiin niin Suomen kehityspolitiikassa kuin kansainvälisellä tasolla. **Uuden kehityspoliittisen toimenpideohjelman** konsultaatioprosessi aloitettiin. Suomen kehityspolitiikan ensisijainen päämäärä on äärimmäisen köyhyyden poistaminen YK:n vuosituhatjulistuksen kehitystavoitteiden mukaisesti. Suomi panosti kertomusvuonna **kehitysyhteistyön toimintatapojen kehittämiseen** myös kansainvälisellä tasolla.

Myös **EU:n kehitysyhteistyötä** uudistettiin. Suomi osallistui aktiivisesti uudistustyöhön, jonka tavoitteena on mm. vahvistaa ihmisoikeuksien ja hyvän hallinnon merkitystä unionin kehityspolitiikassa ja -yhteistyössä. **YK:ssa** Suomi panosti tuloksellisuuden edistämiseen tukemalla YK:n kehityssektorin uudistumista. Tukea YK-järjestöille kanavoitiin kertomusvuonna muun muassa UNFPA:n, UNICEF:n, UNDP:n, UNEP:n, UNWOMEN:n ja WFP:n kautta. **Kansainvälisissä kehitysrahoituslaitoksissa** Suomi keskittyi edellisen vuoden pääomakorotusten yhteydessä tehtyjen strategisten uudistusten toimeenpanoon ja temaattiseen vaikuttamistyöhön.

Suomi osallistui kertomusvuonna aktiivisesti **YK:n ilmastopimusneuvotteluihin** sekä jatkoi lyhyen aikavälin rahoitusvelvoitteidensa täyttämistä aikataulussa. Suomi edisti myös aktiivisesti kansainvälisen ympäristöhallinnon tehostamista sekä naisten aseman vahvistamista ympäristö- ja ilmastokysymyksissä. Suomen tekemää humanitaarista työtä leimasi viime vuonna Afrikan sarven vaikea tilanne. **Humanitaariseen apuun** käytettiin kertomusvuonna yli 91 miljoonaa euroa.

Suomi on sitoutunut Eurooppa-neuvoston vuoden 2005 päätökseen saavuttaa **kehitysyhteistyömäärärahoissa** 0,7 %:a BKTL:sta vuoteen 2015 mennessä. Määrärahat olivat kertomusvuonna yhteensä noin 1 074 miljoonaa euroa, joka oli noin 0,56 % ennustetusta BKTL:sta. Varsinaisen kehitysyhteistyön ODA-kelpoiset määrärahat kasvoivat samaan aikaan noin 100 miljoonaa euroa ja nousivat 835 miljoonaan euroon. Määrärahojen merkittävää nousua pystyttiin hyödyntämään vahvistamalla Suomen asemaa ja profiilia kansainvälisessä yhteistyössä, mukaan lukien YK-turvallisuusneuvoston jäsenyysskampanjamme.

## 1.2 VAIKUTTAVUUS

Vuoden 2011 talousarviossa hallinnonalan tulostavoitteet asetettiin ministeriön vuoden 2005 strategiaan perustuen. Talousarvion laadinnan jälkeen, vuosien 2012 – 2015 toiminta- ja taloussuunnitelmasta ja vuoden 2011 talousarvion toimeenpanoasiakirjasta lähtien hallinnonala on siirtynyt tehtäväpohjaiseen suunnitteluun ja raportointiin. Tässä toimintakertomuksessa raportoidaan vuoden 2011 tulostavoitteiden toteutumisesta edelliseen perustuen tehtäväkohtaisesti.

### 1.2.1 Ulko- ja turvallisuuspolitiikka

Tulostavoitteet vuodelle 2011	Toteuma 2011
Aktiivinen osallistuminen EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan kehittämiseen ja vahvistamiseen. Suomen vaikutusmahdollisuuksien ylläpitäminen ja Suomen tavoitteiden edistäminen EU:n toiminnassa.	<u>Tavoite saavutettiin.</u> Ulkoministeriö panosti johdonmukaisesti EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan kehittämiseen ja osallistui EU:n yhteisen ulkoasiainhallinnon kehittämiseen.
Yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YTPP) kehittäminen ja vahvistaminen. Panostaminen EU:n kriisinhallintatoimintaan varsinkin operaatioissa sekä EU:n siviili- ja sotilasvoimavarojen kehittämiseen. Osallistuminen kansainväliseen kriisinhallintaan ja toiminnan kehittämiseen EU:n lisäksi myös Naton, YK:n ja Etyjin puitteissa. YTPP-yhteistyön vahvistaminen kolmansien maiden kanssa, ml. EU-Venäjä – kriisinhallintayhteistyön edistäminen. Pohjoismaisen turvallisuuspoliittisen yhteistyön syventäminen.	<u>Tavoite saavutettiin.</u> Suomi osallistui aktiivisesti Euroopan unionin yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YTPP) kehittämiseen. Työ siviili-sotilaskoordinaation edelleen kehittämiseksi, kokonaisvaltaisen lähestymistavan vahvistamiseksi ja yhteistyön tiivistämiseksi muiden kansainvälisten toimijoiden kanssa jatkui. Turvallisuuspoliittista yhteistyötä Pohjoismaiden kesken tiivistettiin edelleen.

<p>Nato-rauhankumppanuuden kehittäminen uuden strategisen konseptin mukaisesti. Aktiivisena kumppanimaana osallistuminen myös nopean toiminnan joukkoja täydentävään toimintaan.</p> <p>Osallistuminen kahteen EU:n taisteluosaston valmiusvuoroon.</p> <p>Panostaminen Afrikan kriisinhallintakapasiteetin vahvistamiseen.</p> <p>Siviilikriisinhallintatehtävissä toimivien suomalaisten määrän riittävän tason ylläpitäminen, ml. johtotehtävät.</p> <p>Naiset, rauha ja turvallisuus -toimintaohjelman toimeenpano (pl 1325), ml. naisten kriisinhallintaosallistumisen lisääminen.</p> <p>Kampanjointi vaihtuvaksi jäseneksi YK:n turvallisuusneuvostoon 2013 – 2014. Mahdollisen TN-jäsenyyden edellyttämän politiikka- ja resurssisuunnittelun käynnistäminen.</p> <p>YK:n kokonaisvaltaisen reformityön edistäminen sekä monenkeskisten instituutioiden työn tehostaminen.</p> <p>Aktiivinen tuki ja osallistuminen kansainväliseen rauhanvälitystoimintaan.</p> <p>Osallistuminen ja vaikuttaminen kansainvälisessä yhteistyössä joukkotuhoojien leviämisen estämiseksi, ml. ydinturva. Kansainvälisen asekauppasoo-</p>	<p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Suomi antoi aktiivisen panoksen Naton kumppanuusuudistukseen ja uudistuksen tarjoamia mahdollisuuksia on hyödynnetty Nato-yhteistyössä. Nopean toiminnan joukkopooliin ilmoitettu suojelun erikoisosasto osallistui vuoden aikana Nato Response Force -harjoituksiin.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Suomi osallistui 1.1. – 30.6.2011 kahteen EU:n valmiusvuoroon, Korkea valmius koski Suomen osalta noin 300 sotilasta.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Vuoden aikana edistettiin EU:n ja Afrikan kumppanuutta rauhan ja turvallisuuden alalla. Suomi jatkoi tukeaan Afrikan unionin kriisinhallintarakenteiden kehittämistä tukevalle koulutusohjelmalle (Amani Africa) EU:n yhteistyöohjelman puitteissa. Afrikan sarven alueella jatkettiin osallistumista Somalian turvallisuusjoukkojen kouluttamista tukevaan EUTM Somalia -koulutusoperaatioon.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Siviilikriisinhallintatehtävissä toimi vuonna 2011 keskimäärin 150 Suomen lähettämää asiantuntijaa. Suomalaisia toimi myös operaatioiden johtotehtävissä.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Ulkoministeriön johtama laajalainen 1325-seurantaryhmä arvioi ensimmäisen toimintaohjelmakauden tuloksia ja valmisteli toimintaohjelman päivittämistä. Edistystä saavutettiin erityisesti siviilikriisinhallinnassa, jossa yli kolmannes Suomen lähettämistä asiantuntijoista oli naisia.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Ulkoministeriö edisti aktiivisesti Suomen tavoitetta tulla valituksi turvallisuusneuvoston vaihtuvaksi jäseneksi kontaktoimalla YK:n muita jäsenvaltioita tarvittavan tuen hankkimiseksi. Ministeriö myös käynnisti mahdollisen jäsenyyden sisällölliset ja hallinnolliset valmistelut.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Suomi vaikutti aktiivisesti YK:ssa strategiamme mukaisilla painopistealueilla ja osallistui YK:n kokonaisvaltaisen reformityön edistämiseen. Suomi edisti osaltaan kansainvälisen yhteistyöarkkitehtuurin uudistamista eri järjestöjen päätöksentekokoelmissä.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Ulkoministeriö laati rauhanvälityksen toimintaohjelman, joka sisältää kansallisia ja kansainvälisiä toimia Suomen osaamisen ja osallistumisen vahvistamiseksi rauhanvälityksessä. Suomen kansainvälinen profiili välitystoiminnassa nousi mm. sen myötä, että Suomen ja Turkin aloitteesta YK:ssa hyväksyttiin yksimielisesti ensimmäinen päätöslauselma rauhanvälityksestä. Suomi teki aloitteen pohjoismaisen rauhanvälitysverkoston perustamiseksi.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Suomi toimi aktiivisesti ydinase-riisuntaa, joukkotuhoojien leviämisen estämistä ja tavanomaisten aseiden valvontaa koskevien kan-</p>
---	---

<p>pimuksen (ATT) edistäminen ja vaikuttaminen pienasekysymyksissä. Valmistelujen saattaminen loppuun koskien yleissopimusta jalkaväkimiinojen käytön, varastoinnin, tuotannon ja siirron kieltämisestä ja niiden hävittämisestä (Ottawan sopimus), tavoitteena sopimukseen liittyminen vuonna 2012.</p> <p>Ihmisoikeuspoliittisen selonteon painopisteiden edistäminen kansainvälisesti. Dignified Foreign Policy –konseptin edistäminen ja toiminnallistaminen.</p> <p>Pohjoismaiden ministerineuvoston ja pohjoismaiden epävirallisen ulko- ja turvallisuusyhteistyön puheenjohtajuuksien sekä pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteistyön koordinaation onnistunut läpivienti.</p> <p>Venäjä-toimintaohjelman toimeenpanon jatkaminen; Venäjä-foorumien järjestäminen, valtionhallinnon Venäjä-politiikan virtaviivaistaminen ja toimintaohjelman päivittäminen.</p> <p>Pohjoisen ulottuvuuden ja kumppanuuksien syventäminen.</p> <p>Arktisen strategian toimeenpano.</p> <p>Lähialueyhteistyön uuden linjauksen valmistelu, ENPI CBC –ohjelmien onnistunut käynnistyminen ja uuden rahoituskehityksen valmistelu.</p> <p>Itä-Eurooppa, Etelä-Kaukasian, Keski-Aasia -politiikkalinjauksen (IKTO) toimeenpano.</p>	<p>sainvälisten prosessien edistämiseksi. YK:n pääsihteeri ja ydinsulkusopimuksen kolme tallettajavaltiota (Iso-Britannia, Venäjä ja Yhdysvallat) nimittivät loka-kuussa Suomen isäntämaaksi Lähi-idän joukkotuhon aseeton vyöhykettä koskevaan konferenssiin. Suomi vaikutti aktiivisesti kansainvälisen asekauppasopimuksen (ATT) sopimusneuvotteluihin ja EU:n sisäiseen tavoitteenasetteluun asevalvonnassa. Hallituksen esitys Suomen liittymiseksi vuonna 2012 jalkaväkimiinat kieltävään Ottawan sopimukseen annettiin eduskunnalle elokuussa. Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksen marraskuussa ja tasavallan presidentti päätti liittymisestä joulukuussa.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Valtioneuvoston ihmisoikeuspoliittisen selonteon sekä hallitusohjelman toimeenpanoa jatkettiin kahdenvälisessä yhteistyössä, EU:n kautta sekä kansainvälisissä järjestöissä.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Molemmissa puheenjohtajuuksissa onnistuttiin hyvin. Ministerineuvoston pj-ohjelma toteutui suunnitellusti. Pohjoismainen solidaarisuusjulistus hyväksyttiin ja kyberturvallisuusyhteistyö lähti käyntiin. Suomen koordinaatorooli toi lisää näkyvyyttä Pohjoismaiden ja Baltian maiden NB-yhteistyölle ja lisäsi ryhmän vuoropuhelua kolmansien maiden kanssa.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Venäjä-suhteita edistettiin vuoden aikana laaja-alaisesti niin kahdenvälisesti kuin EU:n puitteissa. Vuonna 2009 laaditun hallituksen Venäjä-toimintaohjelman välitarkastelu ajoittui maaliskuun, järjestyksessään toisen Venäjä-foorumien yhteyteen.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Pohjoisen ulottuvuuden kumppanuuksien etenemiseen on vaikutettu määrätietoisesti ja EU-rahoitteiset hankkeet ovat käynnistyneet. Ympäristökumppanuuden 10-vuotisjuhlaa vietettiin kesäkuussa Pietarissa. Suomi täydensi ympäristökumppanuuden rahastoa 3 miljoonalla eurolla.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin osittain.</u> Ministeriö toimi aktiivisesti EU:n arktisen politiikan selkeyttämiseksi samoin kuin EU:n arktisen tiedotuskeskuksen perustamiseksi Rovaniemelle. Arktisen strategian mukaisesti suomalaista osaamista edistettiin kansainvälisissä yhteyksissä. Suomen esitykset Arktisen neuvoston vahvistamiseksi on pääosin hyväksytyt. Arktinen huippukokous ei toteutunut Suomesta riippumattomista syistä.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Lähialueyhteistyön uudistamistyö aloitettiin hallitusohjelman mukaisesti. Suomi vaikutti tuloksellisesti EU:n ulkorajayhteistyön (ENPI CBC) tulevan rahoituskehityksen valmisteluun.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Suomi jatkoi suhteiden kehittämistä Itä-Euroopan, Etelä-Kaukasian ja Keski-Aasian maihin IKTO-linjauksen mukaisesti. Kahdenvälisiä suhteita tiivistä vilkas vierailuvaihto alueen</p>
--	--

<p>Liikkuvuuden edistäminen Venäjän sekä Ukrainan ja muiden itäisten kumppanimaiden kanssa. Tavoitteenä hallittu ja vastavuoroinen siirtyminen kohti viisuvapautta.</p> <p>Transatlanttisten suhteiden vahvistaminen; Suomen etujen mukaisten politiikkalinjausten edistäminen, ml. transatlanttinen kumppanuus ja Suomen Yhdysvallat-toimintaohjelman valmistelu.</p> <p>Aasian maiden, erityisesti Kiinan, Intian ja muiden nousevien talouksien osallistumisen edistäminen kansainvälisen yhteisön toimintaan; samoin Latinalaisen Amerikan keskeisten maiden osalta.</p> <p>Afganistanin ja Pakistanin tilanteen vakauttamisen tukeminen. Afganistan-toimintaohjelman päivitys.</p> <p>Afrikka Suomen ulkopoliitikassa linjauksen toimeenpano.</p>	<p>maiden kanssa. Suomi edisti vientiä alueen maihin, joihin kohdistui suomalaisyritysten mielenkiintoa. Kiinnostus erityisesti Kazakstanin markkinoita kohtaan kasvoi.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> EU:n ja Venäjän välinen viisuvapausprosessi eteni, koska ns. yhteisistä askelmerkeistä sovittiin Venäjän kanssa. Ukraina ja Moldova aloittivat viisumitoimintaohjelmiansa toimeenpanon.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Transatlanttisten suhteiden edistämistä jatkettiin sekä kahdenvälisesti että EU:n kautta. Suomi julkaisi laaja-alaiset Yhdysvallat- ja Kanada-toimintaohjelmat, jotka sisältävät konkreettisia toimenpiteitä transatlanttisten suhteiden edelleen vahvistamiseksi.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin osittain.</u> Kahdenvälisten suhteiden vahvistaminen alueen Suomelle keskeisimpien maiden kanssa eteni.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin osittain.</u> Afganistan-toimintaohjelman päivityksen korvasi Afganistan-selonteko, jonka puitteissa Suomi toimeenpanee kokonaisvaltaista ja pitkäjänteistä tukeaan Afganistanin vakauttamiseksi kehitysyhteistyön, siviilikriisinhallinnan ja sotilaallisen kriisinhallinnan keinoin. Kehitysyhteistyörahoituksen määrää kasvatetaan suunnitelmallisesti ja merkittävästi tulevina vuosina samalla kun transitio etenee Afganistanissa</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Suomi jatkoi kokonaisvaltaista ja pitkäjänteistä toimintaansa Afrikassa Afrikka Suomen ulkopoliitikassa - linjauksen mukaisesti. Somalian ja Sudanin kysymykset pysyivät ulkopoliittisina painopisteinä Afrikassa ja Suomi osallistui aktiivisesti niitä koskevaan kannanmuodostukseen EU:ssa ja YK:ssa. Afrikka säilyi Suomen kehitysyhteistyön tärkeimpänä kumppanina. Kaupallistaloudellisesti Saharan eteläpuolisen Afrikan merkitys on kasvanut, mikä näkyy myös Suomen toiminnan tavoitteissa.</p>
--	---

## EU:n yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka (YUTP)

EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteena on suojella unionin yhteisiä arvoja ja intressejä, vahvistaa unionin turvallisuutta ja edistää kansainvälistä yhteistyötä. EU:n toimille kansainvälisen rauhnan ja turvallisuuden edistämiseksi oli vuonna 2011 kysyntää yhä laajemmin.

Lissabonin sopimuksella uskottiin EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan vahvistuvan. EU:n ulkosuhdehallinnon toiminnan aloitus vuoden 2011 alussa oli yksi merkittävä virstanpylväs kehityksessä. Suomi tuki aktiivisesti ulkosuhdehallinnon työtä ja osallistui sen kehittämiseen. Uuden ulkoasiainhallinnon kautta on toivottu saavutettavan unionille Suomenkin ajamaa koordinoitumpaa ja johdonmukaisempaa toimintatapaa.

Institutionaalisista uudistuksista huolimatta YUTP on edelleen vahvasti valtioiden välistä toimintaa. Tämä näkyi monenkeskisillä foorumeilla, joilla EU:n perinteisiä YUTP-puheenvuoroja jäi pitämättä yh-



den jäsenmaan määritellesä uudestaan YUTP:n sisältöjä. Suomi pyrki osaltaan rakentavasti varmistamaan unionin äänen kuulumisen monenkeskisillä foorumeilla.

EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan osa-alueilla Suomi näkyi erityisen vahvasti niin EU:n yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kehittäjänä kuin osallistujana eri operaatioihin. Yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan vahvistaminen, ml. EU:n siviili- ja sotilasvoimavarojen kehittäminen, oli Suomen keskeisiä painopistealueita. Joulukuun 2011 ulkoasiainneuvosto hyväksyi päätelmät, joiden pohjalta mm. kehitetään Suomen tärkeänä pitämää EU:n kriisinhallintaoperaatioiden suunnittelu- ja johtokykyä.

Suomen panos oli merkittävä myös EU:n toiminnassa Länsi-Balkanilla. Suomi on aktiivisesti hakenut EU:ssa ratkaisuja vielä auki oleviin ongelmiin sekä panostanut merkittävästi EU:n siviilikriisinhallintaan alueella.

Niin sanottu Arabikevät oli esimerkki EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan onnistumisesta Lissabonin sopimuksen jälkeisessä tilanteessa. Ulkoasiainneuvostoissa Suomi vaikutti osaltaan siihen, että EU:n eteläisen naapurialueen arabimaiden murrosvaiheeseen vastattiin hyödyntämällä EU:n laajaa keinovalikoimaa. Naapuruuspolitiikassa Suomi korosti panostuksia niin eteläisiin kuin itäisiin naapureihin. Lähi-idän rauhanprosessissa EU:n korkean edustajan Ashtonin vetovastuu nk. Kvartetin (YK, EU, Venäjä, Yhdysvallat) fasilitoimassa prosessissa nosti odotuksia EU:n kykyä kohtaan toimia prosessin välittäjänä. Kertomusvuonna EU nimesi useita erityisedustajia (EUSR) fasilitoimaan alueellisia ongelmia ja kriisejä. Suomi tuki erityisedustaja-instrumentin käyttöä, mikä osaltaan edistää myös rauhanvälitykselle asetettuja tavoitteita.

Vuoden 2011 aikana YUTP-instrumenteista EU:n sanktioita laajennettiin merkittävästi ensin Libyassa, sitten Syyriassa ja Iranissa. Suomi korosti EU:n autonomisten toimien vaikuttavuuden jatkuvaa kehittämistä ja arviointia.

### **Euroopan unionin yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka (YTPP)**

Suomi osallistui aktiivisesti Euroopan unionin yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YTPP) kehittämiseen. Lissabonin sopimuksen rakenteellisten ja sisällöllisten uudistusten toimeenpanoa EU:n yhteisessä turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa jatkettiin. Työ siviili-sotilaskoordinaation edelleen kehittämiseksi, kokonaisvaltaisen lähestymistavan vahvistamiseksi ja yhteistyön tiivistämiseksi muiden kansainvälisten toimijoiden kanssa jatkui. Suomi on pitänyt tärkeänä, että EU:lle laadittaisiin ulko- ja turvallisuuspoliittinen strategia, ja ulkoministeriö edisti vuoden aikana keskustelua tämän tavoitteen saavuttamiseksi muun muassa järjestämällä aihetta käsittelevän kansainvälisen tutkijaseminaarin kesäkuussa Roomassa.

Ulkoasiainneuvosto hyväksyi joulukuussa yhteistä turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa koskevat päätelmät, jotka ohjaavat sen toimintaa ja kehittämistä. Päätelmät vievät eteenpäin Ranskan, Saksan ja Puolan alulle panemaa nk. Weimarin aloitetta, jonka tavoitteena on vahvistaa EU:n kriisinhallintaoperaatioiden suunnittelu- ja johtamiskykyä sekä edistää sotilaallisten suorituskykyjen yhteiskäyttöä ja -omistusta ja EU:n taisteluosastojen joustavampaa käyttöä sekä kehittää EU-Nato -yhteistyötä. Päätelmissä korostetaan, että YTPP:n kehittäminen edellyttää operaatioiden suunnittelun ja johtamisen tehostamista sekä yhä parempaa siviili- ja sotilastoimijoiden välistä yhteistyötä.

Suomi osallistui aktiivisesti sotilaallisten suorituskykyjen yhteiskäyttöä ja omistusta käsitteleviin kartoituksiin (ns. pooling and sharing -työ). Suomi johti Euroopan puolustusvirasto EDA:n hanketta yhteiseurooppalaisen meritilannekuvan kehittämiseksi (Maritime Surveillance, MARSUR). Suomi jatkoi tukeaan Euroopan puolustusviraston työlle sotilaallisten suorituskykyjen kehittämiseksi, puolustusmateriaalimarkkinoiden edelleen avaamiseksi, Euroopan puolustusteollisen pohjan vahvistamiseksi sekä puolustustutkimuksen tukemiseksi.

Työtä synergioiden lisäämiseksi EU:n siviili- ja sotilaallisen voimavaratyön välillä jatkettiin. Vuoden 2011 alkupuoliskolla identifioituja yhteistyöalueita pyrittiin tarkentamaan ja konkretisoimaan. Yhteistyö-

tä pyrittiin tiivistämään myös YTPP:n sekä oikeus- ja sisäasioita koskevan politiikan välillä paremman koherenssin aikaansaamiseksi ja riittävien resurssien turvaamiseksi unionin siviilikriisinhallintaoperaatioihin.

EU:lla oli vuoden lopussa käynnissä kolme sotilaallista kriisinhallintaoperaatiota ja kymmenen siviilikriisinhallintaoperaatiota. EU:n sotilaallisen kriisinhallinnan painopistealueena kertomusvuonna oli Afrikan sarvi ja siviilikriisinhallinnan painopistealueina Kosovo, Afganistan, Georgia ja Palestiinalaisalueet. Suomi jatkoi aktiivista osallistumista sekä EU:n sotilaallisiin että siviilikriisinhallintaoperaatioihin.

Afrikan sarven alueella jatkettiin EU:n merirosvouden vastaista Atalanta-operaatiota Somalian rannikolla sekä EUTM Somalia -koulutusoperaatiota Ugandassa. EUTM-operaatiota uudistettiin syyskuusta 2011 alkaen siten, että se keskittyy jatkossa antamaan Somalian turvallisuusjoukoille johtajakoulutusta ja parantamaan koulutusvalmiuksia. Osana EU:n kokonaisvaltaista lähestymistapaa Afrikan sarven alueelle valmisteltiin alueellisen merivalvontakyvyn kehittämistä tukevaa siviilikriisinhallintaoperaatiota.

EU päätti kertomusvuoden keväällä EUFOR Libya -operaation perustamisesta siltä varalta, että YK:n humanitaarisen avun toimisto OCHA olisi pyytännyt sotilaallisia voimavaroja tukemaan humanitaarista avustustoimintaa alueella. Operaatioesikunta perustettiin Roomaan. Operaatiota ei kuitenkaan käynnistetty: EUFOR Libyasta tehty päätös kumottiin syksyllä ja EU:n operaatioesikunta Roomassa suljettiin marraskuussa 2011.

Suomi osallistui EU:n kriisinhallinnan suunnittelu- ja päätöksentekomenettelyjä koskevaan harjoitukseen (CME11) marras-joulukuussa 2011. Harjoituksen eräänä tavoitteena oli saada kokemuksia EU:n ulkosuhdehallinnon uusien toimielinten yhteistyöstä kriisinhallintaoperaatioiden suunnittelussa ja käynnistämisessä.

Suomi jatkoi tukeaan EU-Nato -yhteistyön tiivistämiselle. Tämä on erityisen tärkeää tilanteissa, joissa EU ja Nato toimivat samoilla operaatioalueilla, kuten Afganistanissa ja Kosovossa. EU:n ja Naton yhteistyön ongelmat liittyvät erityisesti Turkin ja Kyproksen suhteisiin, joissa ei ole tapahtunut edistystä. EU:n ja YK:n yhteistyötä kriisinhallinnassa kehitettiin edelleen. Vuoden aikana tarkasteltiin mahdollisuuksista vahvistaa EU:n tukea YK:n rauhanturvaamiselle sekä sotilaallisen että siviilikriisinhallinnan alalla.

## **Kriisinhallinta**

Kokonaisvaltaisen näkökulman vahvistamista kriisinhallinnassa jatkettiin Suomen kokonaisvaltaisen kriisinhallintastrategian pohjalta. Ulkoministeriön asettama pysyvä strategisen tason koordinaatioryhmä jatkoi työtään eri hallinnonalojen välisen koordinaation tehostamiseksi. Suomi korosti johdonmukaisesti kokonaisvaltaisen lähestymistavan tarvetta myös kansainvälisellä tasolla, erityisesti YK:ssa ja EU:ssa.

YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmaan 1325 perustuvan kansallisen ”Naiset, rauha ja turvallisuus” -toimintaohjelman (2008–2011) toimeenpanoa jatkettiin ministeriön ja muiden vastuutahojen toimesta. Ulkoministeriön johtama laaja-alainen 1325-seurantaryhmä arvioi ensimmäisen toimintaohjelmakauden tuloksia ja valmisteli toimintaohjelman päivittämistä. Edistystä saavutettiin etenkin siviilikriisinhallinnassa, jossa yli kolmannes Suomen lähettämistä asiantuntijoista on naisia. Kahdenvälistä 1325-hanketta Kenian kanssa jatkettiin ja käynnistettiin uudet yhteistyöhankkeet Afganistanissa ja Nepalissa. Ulkoministeriö järjesti naiset ja Pohjois-Afrikka -aiheisen kansalaisjärjestöjen kuulemistilaisuuden.

Pohjoismainen yhteistyö ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alalla kehittyi edelleen. Kriisinhallintaoperaatioita koskevan yhteistoiminnan painopisteenä oli yhteistyö ISAF-operaatioissa. Pohjoismaat jatkoivat tukeaan kriisinhallintavalmiuksien kehittämiseksi Itä-Afrikassa.

Suomen sotilaallisen kriisinhallintatoiminnan painopiste vuonna 2011 oli Afganistanissa. Osallistumistaso sotilaallisissa kriisinhallintaoperaatioissa laski vuoden lopussa noin 250 sotilaaseen. Eduskunnalle annettiin loppuvuodesta selonteko Afganistanin tilanteesta ja Suomen kokonaistuesta Afganistanille,

mukaan lukien osallistumisesta sotilaalliseen kriisinhallintaan. Selonteossa linjattiin, että osallistumista ISAF -operaatioon vähennetään vuonna 2012 toteuttamalla vuonna 2010 päätetyn 50 sotilaan lisäjoukon kotiuttaminen. Suomi jatkoi tukeaan Afganistanin armeijan kehittämiseksi myös Naton vapaaehtoisrahas-tojen kautta noin miljoonalla eurolla.

Vuoden 2011 alkupuolella (1.2.–30.4.2011) Suomi osallistui miinalaiva Pohjanmaalla EU:n Atalanta-operaatioon Somalian rannikolla. Suomen osallistumisen kokonaisvahvuus oli noin 100 sotilasta. Tehtäviin kuului muun muassa Maailman elintarvikeohjelman WFP:n kuljetusten saattaminen. Kyseessä oli ensimmäinen kerta, kun Suomi osallistui aluksella merelliseen kriisinhallintaoperaatioon. Miinalaiva Pohjanmaan päätettyä tehtävänsä operaatioissa Suomen osallistumista jatkettiin esikuntaupseereilla.

Joulukuussa tehtiin päätös Suomen osallistumisesta YK:n UNIFIL-operaatioon Libanonissa yhdessä Irlannin kanssa enintään 200 sotilaalla toukokuusta 2012 lähtien.

Suomalainen sotilasosasto oli korkeassa valmiudessa osana Ruotsin, Suomen, Viron, Irlannin ja Norjan muodostamaa EU:n taisteluosastoa (noin 200 sotilasta) sekä osana Alankomaiden, Suomen, Saksan, Itävallan ja Liettuan muodostamaa EU:n taisteluosastoa (noin 100 sotilasta) valmiusjakson ajan 1.1.–30.6.2011.

Siviilikriisinhallintatehtävissä toimi vuonna 2011 keskimäärin 150 Suomen lähettämää asiantuntijaa. Siviilikriisinhallinnan painopisteenä säilyi EU:n poliisioperaatio EUPOL Afghanistan, jossa toimi vuoden 2011 aikana noin 35 asiantuntijaa. Suomi saattoi loppuun EUPOL:ia tukevan, Afganistanin poliisi- ja syyttäväviranomaisille tarkoitetun koulutusohjelman ensimmäisen vaiheen.

Yksi siviilikriisinhallinnan painopisteistä on edelleen EU:n tarkkailijaoperaatio Georgiassa. Osallistumista operaatioon jatkettiin noin 20 asiantuntijalla. Suomen panos säilyi vahvana myös EU:n siviilikriisinhallintaoperaatioissa Palestiinalaisalueilla. Suomalaisia asiantuntijoita toimi Etyjin kenttämissioissa Bosnia-Hertsegovinassa ja Kirgisiassa. Lisäksi Suomi lähetti asiantuntijoita kansainvälisten järjestöjen sihteeristöihin. EU:n vaalitarkkailutehtäviin osallistui kertomusvuonna 17 suomalaista ja Etyjin vaalitarkkailutehtäviin 25 suomalaista.

Sotilaallinen kriisinhallinta					
Operaatiot			Htv/yhteensä		
2011	2010	2009	2011	2009	2008
10	9	9	291	632	667

Siviilikriisinhallinta					
Operaatiot ja sihteeristöt			Htv/yhteensä**		
2011	2010	2009	2011	2010	2009
32	35	35	149	156	135



## Suomen toiminta YK:ssa ja YK-reformit

Ulkoministeriö jatkoi aktiivista, laajan turvallisuuden käsitteeseen perustuvaa YK-politiikkaansa hallitusohjelman, ulkoasiainhallinnon YK-strategian ja monenkeskisen yhteistyön linjauksen sekä kehityspoliittisen ohjelman pohjalta. Suomi pyrki osaltaan vaikuttamaan YK:n aseman ja legitimitettiin vahvistamiseen muuttuvassa globaalihallinnossa. Suomi toimi YK:ssa korkealla kansallisella profiililla ja samalla osana Euroopan unionia. Myös Pohjoismaat muodostavat edelleen YK-asioissa tärkeän viiter ryhmän. Yhteistyötä tehtiin lisäksi Pohjoismaiden ja Baltian maiden ns. NB8-kokoonpanossa. Suomi jatkoi ponnisteluja suomalaisten saamiseksi YK-virkoihin. Kansalaisjärjestökenttä osallistui YK-politiikan valmisteluun vuosittain järjestettävän ulkoasiainministerin ja kehitysministerin kuulemisen kautta.

Suomi osallistui aktiivisesti kesäkuussa 2012 järjestettävän YK:n kestävän kehityksen konferenssin (Rio+20) valmisteluprosessiin ja tuki YK:n pääsihteerin kestävän kehityksen paneelin toimintaa. Paneelin toisena rinnakkaispuheenjohtajana toimi tasavallan presidentti Tarja Halonen. Paneeli järjesti kertomusvuonna neljä kokousta, yhden niistä Helsingissä. Paneelin raportti valmistuu vuoden 2012 alussa. Suomen ja Tansanian ulkoministerien välisessä tapaamisessa YK:n yleiskokouksen avajaisviikolla sovittiin Helsinki-prosessi +10 -konferenssin (HP +10) järjestämisestä Helsingissä 13.–14.2.2012.

Neuvottelut YK:n turvallisuusneuvoston uudistamisesta jatkuivat edelleen yleiskokouksessa, mutta varsinaisissa neuvotteluissa ei tapahtunut edistystä. Reformiprosessin vauhdittamiseksi eräät pysyvää turvallisuusneuvostopaikkaa tavoittelevat maat (ns. G4-maat) tekivät aloitteen, joka ei kuitenkaan saanut riittävää jäsenmaiden tukea taakseen. Suomi katsoo turvallisuusneuvoston uudistamisen olevan olennainen osa koko YK-järjestelmän uudistamista. Uudistuksen myötä tulisi pyrkiä saamaan aikaan työmenetelmiltään uudistunut ja nykyistä kansainvälistä järjestelmää aidosti heijastava elin.

YK-järjestelmän sisäisen koherenssihankkeen (System-wide Coherence, SWC) tarkoituksena on parantaa YK:n kehitys-, humanitaarisen ja ympäristösektorin toimijoiden välistä koordinaatiota ja toiminnan johdonmukaisuutta niin maa-, alue- kuin päämajatasolla. Vuoden alusta toimintansa käynnistäneen UN Womenin myötä yhdistettiin YK:n tasa-arvotoimintoja, mikä oli merkittävä edistysaskel myös YK-reformien näkökulmasta. Kenttätoimintaan kohdistuvalla Yksi YK -aloitteella (One UN Initiative)

pyritään eri järjestöjen työskentelyyn yhden ohjelman, yhden johtajan, yhden budjetin ja yksien toimittolojen puitteissa. Aloitteen kahdeksasta ns. Delivering as One -pilottimaasta valmistui evaluaatiot.

### **Suomen ehdokkuus YK:n turvallisuusneuvoston vaihtuvaksi jäseneksi 2013 – 2014 ja valmistautuminen mahdolliseen jäsenyyteen**

Suomi pyrkii YK:n turvallisuusneuvoston (TN) vaihtuvaksi jäseneksi kaudelle 2013 – 2014. YK:n länsiryhmän maiden vaali toimeenpannaan YK:n yleiskokouksessa lokakuussa 2012. Ulkoasiainministerin erityisedustajan johtama kampanjaryhmä jatkoi toimintaansa jäsenyystavoitteen tukemiseksi ja mahdollisimman laajan tuen saamiseksi ehdokkuudelle. Keskeisiä toimintamuotoja olivat ministerin erityisedustajan kahdenväliset vierailut ja konsultaatiot, Suomen turvallisuusneuvostoehdokkuuden yhtenäinen ja johdonmukainen esilletuominen hallitustenvälisessä kanssakäymisessä sekä Suomen kansainvälisen näkyvyyden lisääminen.

Suomen ehdokkuus turvallisuusneuvostoon oli korkealla tasolla esillä YK:n yleiskokouksen avajaisviikolla New Yorkissa syyskuussa Tasavallan Presidentin johtaessa Suomen valtuuskuntaa ja ministeritasolla muun muassa Afrikan unionin ulkoministeri- ja huippukokouksessa tammikuussa, CMI-järjestön 10-vuotisjuhlallisuuksien yhteydessä Helsingissä huhtikuussa, Istanbulin LDC-konferenssissa toukuussa ja Busanin kehitysyhteistyön vaikuttavuuden huippukokouksessa marraskuussa.

Suomen kampanja YK:n turvallisuusneuvoston jäseneksi perustui valtionjohdon, ulkoasiainhallinnon ja edustustoverkon sekä sektoriministeriöiden kansainvälisten yhteistyöverkostojen tehokkaaseen käyttöön. Myös eduskunnan kansainvälisessä yhteistyössä huomioitiin turvallisuusneuvostoehdokkuuden tukeminen.

Valmisteluja Suomen mahdollista turvallisuusneuvostojäsenyyttä varten jatkettiin. Valmistelujen päätaavoitteena on varmistaa, että Suomella on kyky aktiivisesti vaikuttaa neuvoston koko laajaan asialistaan ja valmius ottaa nopeasti kantaa esiin nouseviin kriisitilanteisiin jäsenyyden alusta lähtien. Valmisteluja pohjustettiin vuoden 2011 aikana käymällä keskusteluja neuvoston jäsenenä olevien tai hiljattain olleiden samankaltaisten maiden kanssa sekä muiden keskeisten tahojen kanssa. Lisäksi vuoden aikana käynnistettiin mahdollisen jäsenyyden kärkihankkeiden ja painopistealueiden alustava valmistelu ja sisäinen koulutus entisestään syventämään osaamista kaikista neuvoston asialistalla olevista kysymyksistä.

### **Kansainvälinen rauhanvälitystoiminta**

Suomi vahvisti edelleen rooliaan rauhanvälityksessä. Hallitusohjelman mukaisesti ulkoministeriö valmisteli rauhanvälityksen toimintaohjelman. Ohjelman luonnostelussa otettiin huomioon muiden viranomaisten ja kansalaisjärjestöjen näkemyksiä. Tavoitteena on lisätä suomalaista osaamista rauhanvälityksessä ja etsiä uudenlaisia voimavaroja sekä lisätä naisten osallistumista rauhanprosesseihin ja välitystehtäviin.

Suomen ja Turkin aloitteesta hyväksyttiin kesäkuussa 2011 YK:n yleiskokouksessa koko YK-järjestelmän ensimmäinen rauhanvälitystä koskeva päätöslauselma, jolla edistetään poliittisen ja taloudellisen tuen lisäämistä YK:n rauhanvälitystoiminnalle. Suomen yhdessä Turkin kanssa perustamaan rauhanvälityksen ystäväryhmään (Friends of Mediation) kuuluu jäseniä kaikista maanosista. Ystäväryhmä tekee kansainvälistä rauhanvälitystä tunnetuksi ja edistää eri toimijoiden välistä yhteistyötä.

Suomi tuki alueellisten järjestöjen rauhanvälityskapasiteetin kehittämistä. Erityishuomiota kiinnitettiin EU:n rauhanvälitystoimintaan liittyvien instrumenttien ja unionin välitystoiminnan kapasiteetin vahvistamiseen mm. osana EU:n rauhanvälitystoimintaa koskevan konseptin (2009) edistämistä sekä EU:n turvallisuusstrategian toimeenpanoa.

Suomi teki aloitteen pohjoismaisen rauhanvälitysverkoston perustamiseksi. Verkoston avulla voidaan lisätä tiedonvaihtoa ja identifioida Pohjoismaiden kesken yhteistyöalueita esimerkiksi rauhanvälitystä koskevan koulutuksen ja tutkimuksen aloilla.

### **Asevalvonta ja aseidenriisunta**

Suomi toimi aktiivisesti ydinaseriisuntaa, joukkotuhoaseiden leviämisen estämistä ja tavanomaisten aseiden valvontaa koskevien kansainvälisten prosessien edistämiseksi. Suomi sai merkittävän roolin ydinsulkusopimuksen vuoden 2010 tarkastelukonferenssin päätösten toimeenpanossa, kun YK:n pääsihteeri ja sopimuksen tallettajavaltiot nimittivät Suomen konferenssin isäntämaaksi ja ulkoministeriön alivaltiosihteeri Jaakko Laajavan konferenssin valmistelua johtavaksi fasilitaattoriksi. Ulkoministeriö aloitti valmistelutyön ja käynnisti tehtävän edellyttämät konsultaatiot alueen maiden, tallettajavaltioiden, YK:n ja muiden relevanttien kansainvälisten järjestöjen ja tahojen kanssa.

Suomi jatkoi aktiivista toimintaansa Yhdysvaltain presidentti Obaman aloitteesta vuonna 2010 käynnistetyssä ydinturvahuippukokousprosessissa, joka tähtää kaiken ydinmateriaalin turvaamiseen laittomilta haltuunotoilta. Suomi isännöi lokakuussa korkean virkamiestason kokouksen, joka valmisteli seuraavaa, vuonna 2012 pidettävää huippukokousta. Suomi osallistui myös YK:n pääsihteerin koolle kutsuun ydinturvallisuus- ja ydinturvahuippukokoukseen syyskuussa New Yorkissa Tasavallan presidentin johdolla.

Suomi jatkoi tukeaan joukkotuhoaseiden leviämisen estämiseksi ja ydinaineiden turvaamiseksi myös käytännön tasolla. Suomi tuki edelleen Norjan johtamaa hanketta Venäjän merenkulkumajakoiden radioaktiivisten virtalähteiden korvaamiseksi Suomenlahdella. Suomi tuki Kirgisiassa ja Ukrainassa Yhdysvaltojen johtamia hankkeita, joilla pyritään parantamaan rajanylityspaikkojen valmiuksia estää ydin- ja radioaktiivisen materiaalin salakuljetusta. Lisäksi Suomi tuki yhdysvaltalaisen tutkimuslaitoksen Stimson Centerin hanketta, jolla pyritään edistämään joukkotuhoaseiden leviämisen vastaista työtä ja YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1540 toimeenpanoa erityisesti kehitysmaissa.

Ulkoministeriö osallistui aktiivisesti kansainvälisen asekauppasopimuksen valmisteluihin sekä EU:n puitteissa että sopimusta valmistelevalle komitean kokouksissa. Valmistelukomitea käsitteli sopimuksen sisällön muodostavia elementtejä ja pääsi vaiheeseen, jossa varsinaiset sopimustekstineuvottelut voidaan aloittaa. Suomi osallistui myös aktiivisesti asekauppasopimukseen liittyvään kansalaisjärjestötoimintaan ja järjesti sopimusta käsitelleen kansainvälisen seminaarin helmikuussa Helsingissä.

Hallituksen esitys Suomen liittymiseksi vuonna 2012 jalkaväkimiinat kieltävään Ottawan sopimukseen annettiin eduskunnalle elokuussa. Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksen marraskuussa ja tasavallan presidentti päätti liittymisestä joulukuussa. Suomi osallistui marraskuussa pidettyyn Ottawan sopimuksen osapuolikokoukseen tarkkailijana ministeritasolla.

Suomen pysyvä edustaja toimi YK:n yleiskokouksen aseidenriisuntakomitean puheenjohtajana. Komitea kokoontui lokakuussa. Keskeisiä asioita olivat ydinaseriisunta, Lähi-itää koskevat kysymykset sekä CD:n tila ja tulevaisuus. Suomen puheenjohtajuutta pidettiin yleisesti onnistuneena.

### **Ihmisoikeuksien edistäminen**

Suomen ihmisoikeuspoliittinen toiminta vuonna 2011 oli aktiivista ja aloitteellista. Valtioneuvoston ihmisoikeuspoliittisen selonteon sekä hallitusohjelman toimeenpanoa jatkettiin kahdenvälisessä yhteistyössä, EU:n kautta sekä kansainvälisissä järjestöissä. Erityisesti arabimaissa tapahtuneet kansannousut lisäsivät kansallista ja kansainvälistä keskustelua ihmisoikeuksien ja demokratian roolista ulko- ja turvallisuuspolitiikassa.

Ulkoministeriön johdolla valmisteltiin Suomen eurooppalaisen romanipolitiikan käsikirja ”Suomen tavoitteet eurooppalaisen romanipolitiikan edistämiseksi”. Yhteistyötä ulkoasiainministerin erityisedustajaksi nimitetyn rap-artisti Signmarkin kanssa jatkettiin vammaisten henkilöiden oikeuksien edistämiseksi. Lapsikäyhyteen kiinnitettiin huomiota tilaamalla Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tutkijatiimiltä sel-

vitys lapsikäyhyydestä ulkopoliittikan haasteena. Ulkoministeriön johdolla aloitettiin valmistautuminen Suomen ihmisoikeustilanteen tarkasteluun YK:n yleismaailmallisessa määrääikaistarkastelussa vuonna 2012.

Aktiivista vuoropuhelua ja yhteistyötä kansalaisyhteiskunnan kanssa jatkettiin. Ulkoministeriön yhteydessä toimiva ja vuoden 2007 lopussa kahdeksannelle toimikaudelleen asetettu kansainvälisten ihmisoikeusasiain neuvottelukunta (IONK) jatkoi vuoden aikana toimintaansa.

EU:ssa jatkettiin keskustelua unionin ihmisoikeuspolitiikasta ja sen toimeenpanosta niin yleisellä tasolla kuin maakohtaisesti. Keskustelussa Suomi korosti muun muassa ihmisoikeuksien yleismaailmallisuutta, jakamattomuutta, keskinäistä riippuvuutta sekä velvoittavuutta; koherenssia unionin sisäisen ja ulkoisen ihmisoikeuspolitiikan välillä; kansalaisyhteiskunnan ja muiden valtioiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin yhtenäisyyden merkitystä; sekä neuvoston ihmisoikeustyöryhmän työn tehostamista Bryssel-kokoonpanon avulla.

YK:n ihmisoikeusfoorumeilla ulkoministeriö kohdensi toimintaansa vuoden 2011 aikana edelleen valtioneuvoston ihmisoikeuspoliittisessa selonteossa linjattuihin temaattisiin painopisteisiin niin kansallisesti kuin EU-koordinaation ja pohjoismaisen yhteistyön kautta. Suomi jatkoi yhteistyötä YK:n ihmisoikeustoimielinten kanssa antamalla rahallista tukea YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimistolle (OHCHR) ja useille YK:n rahastoille ihmisoikeuksien edistämiseksi sekä osallistamalla keskusteluihin YK:n ihmisoikeustoiminnan kehittämiseksi.

Suomi pyrki vahvistamaan Euroopan neuvoston (EN) roolia ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeusvaltion edistämiseen keskittyvänä järjestönä ja tuki edelleen EN:n pääsihteerinä tämän uudistuspyrkimyksissä järjestön työn selkeyttämiseksi ja tehostamiseksi. Etyjin inhimillisen ulottuvuuden puitteissa Suomi korosti muun muassa ihmisoikeussitoumusten tehokasta täytäntöönpanoa ja gender-kysymyksiä. Suomi pyrki osaltaan vaikuttamaan EN:n, EU:n ja Etyjin välisen yhteistyön vahvistamiseen tavoitteena lisätä synergiaa näiden kolmen, osittain samoilla alueilla ja samoin tavoittein toimivan eurooppalaisen järjestön välillä. Suomen painopistealueita olivat muun muassa naisten, lasten ja vähemmistöjen - kuten romanien ja seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien henkilöiden - oikeudet.

### **Suomen Pohjoismaiset puheenjohtajuudet**

Suomi toimi Pohjoismaiden ministerineuvoston sekä epävirallisen ulko- ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön puheenjohtajana. PMN:n puheenjohtajuusohjelman ”Vihreä Pohjola – taitava ilmastotoimija” toteuttaminen onnistui hyvin. Norjan heinäkuisen murhenäytelmän jälkeen kiinnitettiin erityistä huomiota pohjoismaisten yhteiskuntien avoimuuden ja toleranssin korostamiseen. Yksi yhteistyöministeriöiden kokouksista järjestettiin ensimmäistä kertaa ministerineuvoston historiassa Venäjällä (Pietari) erityisesti PMN:n lähialueyhteistyöhön syventyen. Tiedotustoimintaa tehostettiin puheenjohtajuuskauden aikana huomattavasti.

Pohjoismaiden välisen ulko- ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön samoin kuin Baltian maiden kanssa tehtävän yhteistyön syventämistä ja laajentamista jatkettiin. Pohjoismaiden välinen solidaarisuusjulistus hyväksyttiin huhtikuun ulkoministerikokouksessa Helsingissä. Tietoturvallisuusyhteistyö eteni ja mahdollisuuksia edelleen syventää ulkoasiainhallintojen yhteistyötä kartoitettiin. Suomen koordinaatirooli toi Pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteistyölle lisää näkyvyyttä ja lisäsi ryhmän vuoropuhelua kolmansien maiden kanssa.

### **Suhteet Venäjään**

Suomen ja Venäjän kahdenvälinen yhteistyö oli tiivistä ja laajaa. Korkean tason vuoropuhelu ja vierailuvaihto jatkuivat vilkkaana. Kauppavaihto kasvoi. Venäjä oli Suomen suurin ulkomainen kauppakumppani. Suomen ja Venäjän välistä taloudellista yhteistyötä edistettiin muun muassa talouskomission puitteissa, korkean tason tapaamisten ja vienninedistämismatkojen kautta. Työtä suomalaisyritysten Venäjän markkinoilla kohtaamien kaupanesteiden ja investointikysymysten ratkaisemiseksi jatkettiin aktiivisesti. Talouskomission kokouksen yhteydessä 14.3.2011 Suomi ja Venäjä allekirjoittivat kahden-

välisen modernisaatiokumppanuusjulistuksen, joka tukee EU:n ja Venäjän välistä modernisaatioyhteistyötä.

Kansalaistason kontaktit Suomen ja Venäjän välillä lisääntyivät. Suomi on Schengenin suurin viisuminantaja Venäjällä, ja määrät kasvoivat varsinkin Pietarissa. Vuonna 2011 Suomi myönsi Venäjällä yhteensä lähes 1,2 miljoonaa viisumia ja Suomen ja Venäjän välinen raja ylitettiin 10,6 miljoonaa kertaa. Suomi pyrki kehittämään viranomaisten välistä yhteistyötä perheoikeudellisissa ja sosiaalisektorin kysymyksissä. Suomi on myös kannustanut Venäjää liittymään näitä kysymyksiä koskeviin monenkeskisiin sopimusjärjestelyihin, joten Venäjän päätös liittyä Haagin lapsikaappaus sopimukseen kesäkuussa 2011 oli tärkeä edistysaskel tällä sektorilla.

EU-Venäjä-suhteissa vuosi 2011 oli tuloksekas, ja myös Suomi toimi aktiivisesti Euroopan unionin Venäjä-politiikan kehittämiseksi. Kaikkiaan 18 vuotta kestäneet neuvottelut Venäjän jäsenyydestä Maailman kauppajärjestössä (WTO) saatiin päätökseen loppusyksystä, ja Venäjän jäsenyys vahvistettiin WTO:n ministerikokouksessa joulukuussa. Suomi vaikutti aktiivisesti EU:n kannanmuodostukseen liittymisneuvotteluissa, ja Suomen kaupalliset intressit, kuten puutullit, huomioitiin hyvin jäsenyyspaketissa.

Vuonna 2003 käynnistyneessä EU:n ja Venäjän välisessä viisumivapausprosessissa otettiin konkreettinen edistysaskel, kun joulukuun EU-Venäjä-huippukokouksessa hyväksyttiin ns. yhteiset askelmerkit viisumivapauden ehtoista. Yhteisten askelmerkkien toteuttaminen on edellytyksenä viisumivapausneuvottelujen käynnistämiseksi myöhemmässä vaiheessa. Suomi on ollut liikkuvuuden edistämiseen liittyvässä EU-Venäjä-politiikassa edelläkävijä. Prosessin hallittu eteneminen on Suomelle Venäjän rajanaapurina tärkeää.

Suomi vaikutti tuloksellisesti EU:n vuosien 2014–2020 rahoituskehityksen valmisteluun EU:n ja Venäjän välisten raja-alueyhteistyöohjelmien (nyk. ENPI CBC) riittävän rahoituksen ja joustavan toimeenpanon turvaamiseksi seuraavan rahoituskehityksen puitteissa.

Suomen Venäjä-politiikan koordinaatiota vahvistamaan perustettu hallituksen ministerityöryhmä piti ensimmäisen kokouksensa joulukuussa 2011.

### **Pohjoinen ulottuvuus**

Pohjoisen ulottuvuuden yhteistyötä kehitettiin vuonna 2011. Suomi tuki aktiivisesti pohjoisen ulottuvuuden uusien kumppanuuksien, liikenne- ja logistiikkakumppanuuden ja kulttuurikumppanuuden, toimintaa. Liikenne- ja logistiikkakumppanuuden sihteeristö aloitti toimintansa Helsingissä Pohjoismaiden investointipankin yhteydessä. Kumppanuuden korkean tason kokouksessa marraskuussa Moskovassa sovittiin rahaston perustamisesta tukemaan kumppanuuden hanketoimintaa.

Pohjoisen ulottuvuuden ympäristökumppanuuden 10-vuotisjuhlaa vietettiin kesäkuussa Pietarissa. Suomi täydensi ympäristökumppanuuden rahastoa kolmella miljoonalla eurolla. Sosiaali- ja terveyskumppanuuden vuosikokouksessa marraskuussa allekirjoitettiin sihteeristösopimus, joka antaa kumppanuuden sihteeristölle oikeudellisen aseman.

Pohjoisen ulottuvuuden instituutin tutkimustoiminta käynnistyi. Ensimmäinen selvitys julkaistiin marraskuussa. Pohjoisen ulottuvuuden yritysneuvosto edisti aktiivisesti elinkeinoelämän ja hallinnon yhteyksiä Itämeren piirissä.

### **Arktinen yhteistyö**

Kesäkuussa 2011 hyväksytty hallitusohjelma painottaa suomalaisen osaamisen hyödyntämisen edistämistä arktisella alueella, Suomen arktisen strategian toimeenpanon tehostamista sekä yhteistyön lisäämistä alueen valtioiden kesken alueen elinkeinomahtoisuuksien paremmaksi hyödyntämiseksi ja ympäristöuhkien torjumiseksi. Suomen tavoitteena on vahvistaa EU:n arktista politiikkaa ja saada EU:n arktinen tiedotuskeskus Rovaniemelle.



Arktinen neuvottelukunta jatkoi valtioneuvoston vuonna 2010 laatiman arktisen strategian yleisseurannan toteuttamista. Ulkoministeriö toteutti seurantaa omilla vastuualueillaan Arktisen neuvoston, Barentsin euroarktisen neuvoston ja Barentsin alueneuvoston piirissä.

Suomi teki konkreettisia esityksiä Arktisen neuvoston vahvistamiseksi. Neuvoston ulkoministerikokouksessa Nuukissa toukokuussa 2011 allekirjoitettiin ensimmäinen neuvoston puitteissa valmisteltu jäsenmaita juridisesti sitova sopimus, lento- ja meripelastussopimus, päätettiin neuvoston pysyvän sihteeristön perustamisesta Tromssaan sekä neuvoston uusiin tarkkailijahakijoihin sovellettavista kriteereistä. Lisäksi päätettiin perustaa työryhmä käynnistämään arktisen alueen öljyonnettomuuksien ehkäisyä ja torjuntaa koskevan instrumentin laadinta. Arktisen neuvoston tunnettuuden lisäämiseksi päätettiin käynnistää neuvoston uuden viestintästrategian laadinta.

Suomen ja Venäjän presidenttien aloitteesta käynnistyi vuonna 2011 maiden välinen arktinen kumppanuus, jonka tarkoituksena on kartoittaa molempia osapuolia kiinnostavat arktiset yhteistyöteemat ja toimijat. Kumppanuuden ensimmäisessä seminaarissa helmikuussa Pietarissa yhteistyöteemoiksi esitettiin poliittisen tason dialogia sekä yritysten, parlamenttien, viranomaisten, tutkijoiden ja alueiden välistä vuoropuhelua. Seminaarissa sovittiin seuraavan seminaarin järjestämisestä Suomessa vuoden 2012 aikana.

Vuoden aikana käytiin aktiivisesti keskusteluja EU:n arktisen tiedotuskeskuksen perustamisesta. Suomi tuki EU:n hyväksymistä Arktisen neuvoston tarkkailijaksi osana neuvoston vahvistamista. Vuonna 2011 valmistui myös Euroopan parlamentin unionin kestävää arktista politiikkaa käsittelevä linjaus.

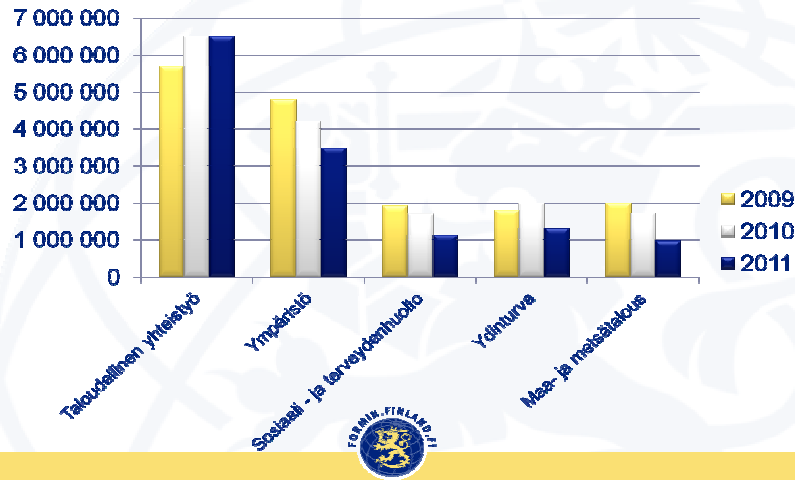
### **Lähialueyhteistyö**

Lähialueyhteistyön ensisijaisena kohdealueena oli Luoteis-Venäjä ja erityisesti Suomen rajan läheisyydessä sijaitsevat alueet. Osaa hankkeista toteutettiin lisäksi Venäjän keskushallinnon kanssa.

Lähialueyhteistyössä tavoitteena oli tukea Suomen lähialueiden taloudellista ja yhteiskunnallista kehitystä sekä edistää suomalaisten viranomaisten, elinkeinoelämän ja kansalaisten yhteistyöedellytyksiä lähialueilla. Suomen ja Venäjän välisessä hankeyhteistyössä painopisteenä oli taloudellisen yhteistyön edistäminen, jossa aiheina olivat mm. innovaatioyhteistyö, energiatehokkuus ja rajat ylittävä yritysten verkostoituminen. Lisäksi tuettiin erityisesti Itämeren suojelua edistävää ympäristöalan yhteistyötä ja ydinturvallisuuden parantamista sekä ehkäistiin Suomeen haitallisesti kohdistuvia ilmiöitä, kuten järjestyntä rikollisuutta ja huumeiden ja tartuntatautien leviämistä. Hankkeilla edistettiin myös hallinnon ja oikeusjärjestelmän uudistuksia sekä kansalaisyhteiskunnan vahvistamista.

Vuoden 2011 talousarviossa osoitettiin lähialueyhteistyöhön yhteensä 17,2 miljoonaa euroa, joista 16 miljoonaa euroa ulkoministeriön pääluokassa. Suomalaisten kansalaisjärjestöjen hanketoimintaa lähialueilla tuettiin vuoden aikana 1,2 miljoonalla eurolla. Suomalaisten pk-yritysten etabloitumishankkeiden valmisteluun Venäjällä osoitettiin 0,8 miljoonaa euroa.

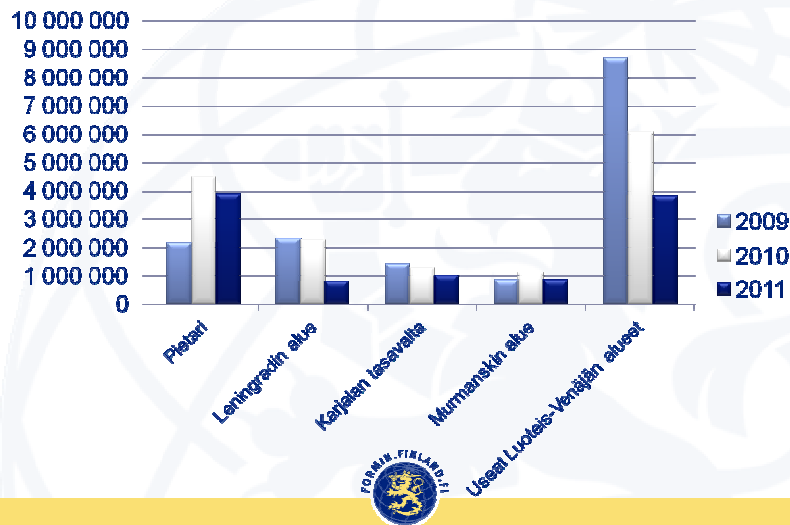
VUOSILLE 2009 – 2011 KOHDISTETUT LÄHIALUEMÄÄRÄRAHAT  
UM:n PÄÄLUOKASSA  
Määrärahat keskeisille sektoreille



Esityksen nimi / Tekijä

2.3.2012  
1

VUOSILLE 2009-2011 KOHDISTETUT LÄHIALUEMÄÄRÄRAHAT  
UM:n PÄÄLUOKASSA  
Määrärahat keskeisille alueille



Esityksen nimi / Tekijä

2.3.2012  
2

Uudessa hallitusohjelmassa lähialueyhteistyöhön käytettäviä määrärahoja vähennettiin ja keskeisiksi tavoitteiksi määriteltiin ydinturvallisuus, ympäristön tilan parantaminen sekä tartuntatautien ehkäiseminen. Loppuvuonna 2011 käynnistettiin toimet, joilla yhteistyömuotoja Venäjän raja-alueiden kanssa uudistetaan. Venäjän kanssa sovittiin nykymuotoisen kahdenvälisen lähialueyhteistyön saattamisesta päätökseen vuoden 2012 loppuun mennessä. Jatkossa tärkeimpänä yhteistyömuotona ja rahoituslähteenä rajat ylittävillä hankkeilla tulevat olemaan EU:n ja Venäjän väliset raja-alueyhteistyöohjelmat (ENPI CBC). Työ- ja elinkeinoministeriön johdolla neuvoteltiin Venäjän kanssa näiden ohjelmien toimeenpanoa tukeva uusi hallitustenvälinen rajatylittävää yhteistyötä koskeva puitesopimus, jonka astuessa voimaan vuoden 1992 lähialueyhteistyösopimuksen voimassaolo lakkaisi.

**Transatlanttisten suhteiden kehittäminen**

Poliittisen tason yhteydenpito Suomen ja Yhdysvaltojen välillä oli tiivistä ja yhteydet Yhdysvaltojen hallintoon vahvistuivat. Suomi julkaisi laaja-alaiset Yhdysvallat- ja Kanada-toimintaohjelmat, jotka sisältävät konkreettisia toimenpiteitä transatlanttisten suhteiden edelleen vahvistamiseksi. Yhdysvaltain varapresidentti Biden vieraili Suomessa.

Suomen ja Yhdysvaltojen väliset taloussuhteet olivat aktiiviset. Yhdysvallat oli edelleen Suomen tärkein Euroopan ulkopuolinen kauppaa- ja investointikumppani. Konkreettisia yhteistyöaloja ovat mm. energia-, ympäristö sekä bioteknologia-alat. Myös kehityspolitiikan alalla yhteistyö vahvistui. Suomi allekirjoitti rahoitussopimuksen, jolla se liittyi Yhdysvaltain aloitteeseen kehitysmaiden kotitalouksien pääsemiseksi puhtaamman energiankäytön piiriin.

Loppuvuodesta järjestetyssä EU-USA -huippukokouksessa päätettiin perustaa korkean tason työryhmä, jonka tavoitteena on tehdä esityksiä talousyhteistyön tiivistämiseksi. Yhteistyötä lisättiin niin sanotun Arabikevään saavutusten tukemiseksi. Suomen aloitteesta käynnistynyttä transatlanttista kehityspoliittista vuoropuhelua tiivistettiin uutena teemana kehitys ja turvallisuus. Matkustajatietojen luovutuksista päästiin sopimukseen ja käynnistettiin neuvottelut kattavasta tietosuojasopimuksesta.

Suomi edisti voimakkaasti Suomen ja Kanadan kahdenvälistä yhteistyötä innovaatio- sekä tutkimus- ja kehityssektoreilla. Yhteistyötä on tehty erityisesti Albertan ja Ontarion provinssien kanssa, niin julkishallinnon kuin tutkimuslaitosten ja korkeakoulujen osalta. Suomi seurasi aktiivisesti EU:n ja Kanadan välisten talous- ja kauppasopimusneuvotteluiden edistymistä. Kauppaneuvottelujen ohella EU ja Kanada käynnistivät uudistetun puitesopimuksen neuvottelut. Puitesopimus kattaa laajan kirjon EU–Kanada -yhteistyön aloja. Sekä kauppa- että puitesopimusneuvottelut on tarkoitus saattaa päätökseen vuoden 2012 aikana.

Syksyllä järjestetyssä Pohjois-Amerikan kunniakonsuleiden kokouksessa kehitettiin yhteistyön lisäämistä kaikkien toimijoiden kesken Suomi-talo -hengessä.

## **Suhteet Aasiaan**

Suomen suhteet Aasiaan kehittyivät myönteisesti. Vierailuvaihto oli korkeatasoista ja edisti Suomen ulkopoliittisia ja taloudellisia tavoitteita. Itä-Aasiassa keskeisintä oli kaupallistaloudellinen yhteistyö Kiinan ja Japanin kanssa. Kiina-toimintaohjelman konkreettista toimeenpanoa jatkettiin, ja valtionhallinnon sekä elinkeinoelämän yhteen tuovan Kiina-verkoston toiminta säilyi aktiivisena.

Suomi jatkoi yhteistyösuhteiden kehittämistä Intiaan, jonka merkitys suomalaiselle elinkeinoelämälle nousee jatkuvasti. Suomen ja Intian välisiä kaupallistaloudellisia suhteita kehitettiin edelleen ja maiden välinen sopimus taloudellisesta yhteistyöstä astui voimaan. Maiden välinen laaja yhteiskomitean kokous järjestettiin marraskuussa 2011.

Suomi avusti Japania maaliskuisen maajäristyksen, tsunamin ja ydinvoimalaonnettomuuden jälleerakennustyössä.

## **Afganistan**

Vuoden aikana valmisteltiin Afganistan-selonteko, jonka puitteissa Suomi toimeenpanee kokonaisvaltaista ja pitkäjänteistä tukeaan Afganistanin vakauttamiseksi kehitysyhteistyön, siviilikriisinhallinnan ja sotilaallisen kriisinhallinnan keinoin. Kehitysyhteistyörahoituksen määrää kasvatetaan suunnitelmallisesti ja merkittävästi tulevina vuosina samalla kun turvallisuusvastuun siirto eli transitio etenee Afganistanissa. Suomi tulee kiinnittämään erityisesti huomiota demokratian, hyvän hallinnon kehittämiseen, ihmisoikeuksien ja tasa-arvon edistämiseen sekä tukemaan maan kykyä hyödyntää kestäväällä tavalla luonnonvaroja elinkeinoelämän vahvistamiseksi.

Merkittävä osa Suomen kehitysyhteistyöstä kanavoitiin edelleen maan pohjoisosaan Mazar-e-Sharifin alueelle, jossa myös suomalaiset rauhanturvaajat toimivat.

Tasavallan presidentti vieraili Afganistanissa tammikuussa. Suomi on aktiivisesti mukana Afganistanin vakautuksen kansainvälisessä koordinaatiossa ja osallistui ulkoministeritasolla joulukuussa Bonnissa järjestettyyn Afganistan-ministerikokoukseen. Konferenssissa kansainvälinen yhteisö sitoutui tukemaan Afganistania pitkäjänteisesti. Suomi korosti ihmisoikeuksia ja erityisesti naisten ja tyttöjen aseman tärkeyttä transition ja mahdollisen rauhanprosessin edetessä.

### **Arabikevät**

Tunisiasta joulukuussa 2010 alkunsa saanut yhteiskunnallinen kuohunta on johtanut vallanvaihdoksiin useissa Pohjois-Afrikan maissa ja uudistusvaatimuksiin käytännössä kaikissa arabimaissa. Alueella on käynnissä syvälinen murrosvaihe, jonka lopputuloksia on vielä mahdoton tietää. Uskonnollispohjaiset poliittiset ryhmittymät ovat menestyneet hyvin Tunisian, Marokon ja Egyptin vaaleissa ja nousseet valtaan myös Libyassa sisällissodan jälkeen. Kunkin maan kehitys noudattaa paikallisia erityispiirteitä, vaikka niiden välillä tiettyjä yhtäläisyyksiä onkin.

Suomi on yhdessä muun kansainvälisen yhteisön kanssa antanut tukensa uudistuksille, jotka vahvistavat demokratiaa ja sosiaalisesti oikeudenmukaista taloudellista kehitystä. Suomi on tukenut uudistuksia poliittisesti muun muassa YK:ssa ja muilla kansainvälisillä foorumeilla sekä virkamies- ja korkean tason vierailujen kautta. Esimerkkeinä mainittakoon ulkoministerin vierailu Egyptissä, Tunisiassa ja Libyassa marraskuussa 2011 sekä Tunisian tasa-arvoministeri Labidin vierailu Suomessa syyskuussa 2011.

Suomi on osallistunut aktiivisesti päätöksentekoon Euroopan unionin toimista uudistusten tukemiseksi. Pohjois-Afrikan ja Lähi-idän kysymykset ovat olleet keskeisesti esillä vuoden 2011 aikana niin Eurooppa-neuvostojen kuin ulkoasiainneuvostojen työssä. EU on vahvistanut tukeaan demokratiaa ja yhteiskunnallisesti oikeudenmukaista talouskehitystä edistävillä uudistuksilla mm. terävöittämällä naapuruuspolitiikkaansa, päättämällä aloittaa neuvottelut laajoista ja kattavista vapaakauppasopimuksista Jordanian, Egyptin, Tunisian ja Marokon kanssa ja kanavoimalla lisäresursseja alueelle muun muassa Euroopan investointipankin kautta. Suomi on tukenut myös Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin toiminnan laajentamista Pohjois-Afrikkaan.

Arabikevät aiheutti myös tarpeen uuden transitiotuen suunnittelulle ja toteuttamiselle erityisesti Pohjois-Afrikassa. Suomi on laatinut yhteistyösuunnitelman ja lisännyt tähän tarkoitukseen alueelle suunnattavia kehitysyhteistyömäärärahoja. Suomi edistää tuellaan itselleen tärkeitä arvoja: demokratiaa, vahvaa kansalaisyhteiskuntaa, tasa-arvoa, hyvää hallintoa ja ihmisoikeuksia. Erityisen suuri painoarvo on annettu naisten aseman vahvistamiselle. Tämän transitiotuen lisäksi Suomi antoi Libyan sisällissodan aiheuttaman humanitaarisen kriisin lievittämiseen 2,85 miljoonaa euroa. Jo aiemmin käynnistettyjä alueellisia yhteistyöhankkeita on jatkettu.

Arabikevään vaikutukset alkoivat näkyä Syyriassa mielenosoituksina maaliskuussa 2011. Syyrian hallinto vastasi pääosin rauhanomaisiin mielenosoituksiin väkivallalla. EU asetti ensimmäisen kerran toukokuussa 2011 Syyrian hallinnon vastaisia pakotteita, joita laajennettiin myöhemmin kesän ja syksyn aikana. Suomi tuki alusta asti vahvojen EU-pakotteiden asettamista korostaen, että pakotteet tulee kohdentaa mahdollisimman tarkasti väkivallasta vastuussa olevaan Syyrian hallintoon. Suomi pyrki osana EU:ta vaikuttamaan siihen, että YK:n turvallisuusneuvosto tuomitsisi Syyrian hallinnon toimet.

### **Suhteet Afrikkaan**

Suomi jatkoi kokonaisvaltaista ja pitkäjänteistä toimintaansa Afrikassa Afrikka Suomen ulkopoliitikassa - linjauksen mukaisesti. Somalian ja Sudanin kysymykset pysyivät Suomen ulkopoliittisina painopisteinä Afrikassa ja Suomi osallistui aktiivisesti niitä koskevaan kannanmuodostukseen EU:ssa ja YK:ssa. Ulkoministerin Afrikan Sarven erityisedustaja Pekka Haavisto jatkoi tehtävässään. Suomi tunnusti itsenäisen Etelä-Sudanin heinäkuussa. Vierailut Saharan eteläpuoliseen Afrikka olivat korkeatasoisia. Tasavallan presidentti Halonen teki valtiovierailun Namibiaan helmikuussa.

Afrikka säilyi Suomen kehitys yhteistyön tärkeimpänä kumppanina. Viisi kahdeksasta pitkäaikaisesta yhteistyömaasta on Afrikassa.

### 1.2.2 Kauppapolitiikka ja kaupallistaloudelliset suhteet

Tulostavoitteet vuodelle 2011	Toteuma 2011
<p>Avoimen kauppapolitiikan periaatteiden edistäminen Euroopan Unionin sekä G8- ja G20 ryhmittymien kauppapoliittisessa toiminnassa. Kauppa-, sisämarkkina-, teollisuus- ja innovaatiopolitiikan johdonmukainen kehittäminen EU2020-strategian toimeenpanon yhteydessä.</p> <p>WTO:n Dohan kierroksen päättäminen ja WTO:n toiminnan kehittäminen sekä EU:n monenvälistä kauppajärjestelmää täydentävien WTO+ -tasoisten vapaakauppasopimusneuvottelujen edistäminen.</p> <p>Venäjän WTO-jäsenyyssprosessia koskevan teknisen työn jouduttaminen sekä jäljellä olevien avointen kysymysten ratkaiseminen.</p> <p>Suomen kaupallis-taloudellisten intressien edistämisen painopistealueina:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Aasia, Venäjä sekä keskeiset IVY-maat,</li> <li>- Cleantech-sektori,</li> <li>- raaka-aineiden ja komponenttien saatavuutta koskevat kysymykset,</li> <li>- kaupanestetyö,</li> <li>- kansainvälisen energia/ ilmasto/ ympäristötyön kauppapoliittiset ulottuvuudet,</li> <li>- investointien edistäminen ja vaikuttaminen EU:n investointi-politiikan muotoutumiseen</li> <li>- ennakkointityötä koskevan pilotoinnin tulosten tarkastelu ja kehittäminen.</li> </ul> <p>Suomen kauppapoliittisen ohjelman ja ulkoministeriön VKE-strategian päivittäminen. Ulkoministeriön aseman vahvistaminen osana kansallisten VKE-toimijoiden kokonaisuutta House of Finland –periaatteen hengessä ml. Finnnode-yhteistyö.</p> <p>Vientivalvontaregiimien ja vientiluvituksen toteuttaminen ja kehittäminen Suomen asensuulupoliittikan mukaisesti ja taloudelliset edut turvaavalla tavalla.</p> <p>OECD:n roolin vahvistaminen talouden globaalihallinnossa taustoittajana ja politiikkasuositelijana sekä OECD:n sisältötyön hyödyntäminen Suomen halli-</p>	<p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Ulkoministeriö toimi aktiivisesti kansainvälisen kauppaja- ja talousjärjestelmän kehittämiseksi avoimeen ja sääntöpohjaiseen suuntaan.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin osittain.</u> Suomen intressit heijastuivat hyvin EU:n neuvottelukannoissa sekä WTO:n Dohan kierroksen monenkeskisissä että EU:n kahdenvälisissä vapaakauppaneuvotteluissa kolmansien maiden kanssa. Dohan kierrosta ei kuitenkaan onnistuttu päättämään vuoden 2011 aikana.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Kaikkiaan 18 vuotta kestäneet neuvottelut Venäjän jäsenyydestä saatiin päätökseen loppusyksystä, ja Venäjän jäsenyys vahvistettiin WTO:n ministerikokouksessa joulukuussa 2011. Suomi vaikutti neuvotteluprosessiin ja sen tuloksiin vahvasti EU-valmistelun kautta.</p> <p><u>Tavoitteet saavutettiin.</u> Tulostavoitteina listatut elementit painoutuivat viennin- ja kansainvälistymisen edistämistyössä ml. kaupanestetyö ja mainitut kauppapoliittiset neuvotteluprosessit.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin osittain.</u> Hallitusohjelman myötä tavoite Suomen kauppapoliittisen ohjelman päivittämisestä muuttui laajemmaksi taloudellisten ulkosuhteiden ohjelman laatimiseksi. Samalla valmistumisaikataulu siirrettiin vuoteen 2012. Muutoksen johdosta myös ulkoministeriön VKE-strategian päivittäminen siirtyi.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Ulkoministeriö on osallistunut tehokkaasti EU:n ja kansainvälisten vientivalvontaregiimien työhön. Vientilupahakemuksista vähintään 80 % on käsitelty 20 päivässä. Vientiyhtymien palvelun laadusta ja erityisesti vuoden aikana käyttönotosta sähköisestä asiointipalvelusta on ollut myönteistä.</p> <p><u>Tavoitteet saavutettiin osittain.</u> Järjestön sisältötyötä on hyödynnetty kattavasti Suomen uuden hallitusohjelman toimeenpanon valmistelussa. Myös järjestö-</p>

tusohjelman toimeenpanossa.	politiikan ohjaaminen Suomen intressien mukaan on onnistunut. OECD:n rooli G20-ryhmän taustoittajana ja suosittelijana ei ole kehittynyt tavoitteiden mukaisesti johtuen pääosin nousevien talouksien taholta tulleesta vastarinnasta. Myös Venäjän jäsenyystarjastelu on edistynyt vaivalloisesti.
-----------------------------	---

## Maailman kauppajärjestö (WTO)

Maailman kauppajärjestön (WTO) Dohan kehityskierroksen (DDA) käynnistymisestä tuli vuonna 2011 kuluneeksi 10 vuotta. Vuonna 2010 asetettiin tavoitteeksi päättää neuvottelut vuoden 2011 loppuun mennessä. Lopullinen neuvottelutulos tuli hyväksyä WTO:n ministerikokouksessa joulukuussa. Neuvottelut päättyivät kuitenkin tuloksettomina huhtikuussa 2011. Kesän kuluessa pyrittiin yhteisymmärryksen vähiten kehittyneille maille tarkoitetusta ”minipaketista”, mutta nämäkin neuvottelut kariutuivat tuloksettomina. Suomi tuki ”minipaketin” sisältöä osana EU-rintamaa. Dohan kierroksen jatkosta ei ole tietoa. Säännönmukainen WTO-työ neuvostoissa ja komiteoissa kuitenkin jatkuu normaaliin tapaan.

Suomen ja EU:n tavoitteena Dohan neuvotteluissa on ollut kunnianhimoinen, tasapainoinen, kaikki neuvottelualueet kattava lopputulos, joka vapauttaa kauppaa Suomen vientiteollisuudelle tärkeissä tuotteissa ja varmistaa maataloutemme toimintaedellytykset. Suomelle on ollut tärkeää, että DDA:ssa pyritään vahvistamaan myös WTO:n sääntöjärjestelmää ja kehitysmaiden integroitumista kansainväliseen talouteen. Kevään 2011 DDA-neuvottelut painottuivat teollisuustuotteisiin. Suomi oli aktiivinen markkinoillepääsykysymyksissä, erityisesti teollisuuskoneita, kemialla, elektroniikkaa ja metsätuotteita koskevilla sektoreilla. Suomi vaikutti yhdessä EU:n kanssa myös ympäristöteknologiaa koskevilla neuvotteluilla.

WTO:n 8. säännönmukainen ministerikokous järjestettiin Genevessä 15.–17.12.2011. Ministerikokouksessa ei neuvoteltu Dohan kierroksesta, mutta aihe oli kokouksen asialistalla. Kokouksessa keskusteltiin lisäksi monenkeskisen kauppajärjestelmän haasteista sekä kaupasta ja kehityksestä. WTO:n julkisia hankintoja (GPA) koskevat neuvottelut tiivistyivät vuoden 2011 aikana. Sopimusmuutoksista päästiin yhteisymmärrykseen joulukuun ministerikokouksessa. Sopimus parantaa suomalaisyritysten pääsyä muiden GPA-osapuolten julkisiin hankintoihin. Sopimusteksti vastaa nykyajan vaatimuksia kattaen myös sähköiset hankinnat, parantaa avoimuutta ja tekee sopimuksen entistä kiinnostavammaksi kehitysmaille.

Venäjän WTO-liittymisneuvottelut jatkuivat tiiviinä huipentuen liittymistyöryhmäraportin hyväksymiseen marraskuussa. Venäjän jäsenyys hyväksyttiin joulukuun ministerikokouksessa. Kertomusvuoden aikana Suomi vaikutti aktiivisesti EU:n kannanmuodostukseen asiassa. Suomen kaupalliset intressit, esimerkiksi puutullit, on huomioitu hyvin jäsenyyspaketissa.

## Viennin ja kansainvälistymisen edistäminen

Viennin ja kansainvälistymisen (VKE) tukee suomalaisyritysten vientiponnisteluja ja kansainvälistymistä sekä pyrkii turvaamaan yrityksille yhdenvertaiset edellytykset kilpailijoihin nähden maailmalla. Uusi hallitus nosti taloudellisten ulkosuhteiden kokonaisuuden tarkastelun kohteeksi päättämällä hallinnonalojen rajat ylittävän Suomen taloudellisten ulkosuhteiden toimintaohjelman laatimisesta.

Ulkoasiainhallinnon edustustoverkon VKE-palveluja verkottajana, kumppanuuksien edistäjänä ja yleisen markkinakehityksen seuraajana saatettiin vuonna 2011 entistä tehokkaammin suomalaisen elinkeinoelämän käyttöön. Uudessa hallitusohjelmassa kiinnitettiin huomiota suomalaisten VKE-toimijoiden yhteistyön kehittämiseen Suomen ulkomaanedustustoihin tukeutuvan Suomi-talo -toimintakonseptin pohjalta. Suomi-taloa koskeva selvitystyö käynnistettiin keskeisten kansliapäälliköiden johdolla hallitusohjelman kirjauksen pohjalta.

Korkean tason viennedistämismatkoja järjestettiin kertomusvuonna muun muassa Lähi-Itään, Intiaan, Kiinaan, Venäjälle ja Japaniin. Tasavallan Presidentin Mongolian-vierailulle osallistui korkean tason yritysvaltuuskunta. Suomeen suuntautuneet vierailut muun muassa Brasiliasta tarjosivat vastaavasti tilaisuuden suomalaisyritysten viennin ja kansainvälistymisen tukemiseen sekä yritysten toiminnan esitelyyn kotimaassa.

Suomalaisyritysten vienti- ja tuontikaupan esteiden poistamiseen kiinnitettiin erityistä huomiota maailmantalouden epävarmassa tilanteessa. Yritysten kohtaamien ongelmien ratkaisemiseksi toimitettiin aktiivisesti sekä kansallisesti että hyödyntäen Euroopan komission tarjoamia yhteistyömahdollisuuksia unionin markkinoillepääsystrategian puitteissa. Eräitä ongelmia onnistuttiin ratkaisemaan. Kaupanestelyötä tehostettiin erityisesti viennedistämismatkojen yhteydessä.

### **Investointien edistäminen ja suoja**

Ulkoministeriö osallistui aktiivisesti investointeja koskevaan kansainväliseen sisältötyöhön taloudellisen yhteistyön järjestössä (OECD). Ministeriö pyrki edistämään kansainvälisen investointiympäristön kehitystä Suomen liike-elämän kannalta edulliseen suuntaan tavoitteena ympäristö, joka mahdollistaa nykyistä paremmin suomalaisyritysten osallistumisen globaaliin talouteen yritysostojen ja investointien kautta sekä tukee Suomen investointitavaravientiä lisäämällä kansainvälisiä investointeja.

Ministeriö vaikutti Lissabonin sopimuksen myötä syntyneen uuden eurooppalaisen investointipolitiikan sisällön kehittämiseen. Tavoitteena oli yhtäältä varmistaa, että uusi politiikka rakentuu mahdollisimman pitkälti Suomen omissa kahdenvälisissä investointien edistämistä ja suojaamista koskevissa sopimuksissa hyviksi havaituille periaatteille. Tavoitteena oli myös varmistaa, että Suomen omat kahdenväliset investointien edistämistä ja suojaamista koskevat sopimukset tarjoavat oikeudellisen suojan suomalaisille sijoituksille kunnes sopimukset korvataan EU:n sopimuksilla tai muulla kansainvälisellä järjestelyllä, jonka osapuolia unioni ja sen jäsenmaat ovat. Uuden investointipolitiikan kehittäminen jatkuu vuonna 2012.

### **Vientivalvonta**

Arabikevät vaikutti myös suomalaisyritysten korkean teknologian vientiin. Vientilupaharkinnassa jouduttiin ottamaan huomioon muuttuneet olosuhteet asianomaisissa maissa sekä arvioimaan kaksikäyttötuotteiden väärinkäytön todennäköisyyttä uudessa tilanteessa. Lisäksi EU:n Iranin ja Syyrian vastaiset pakotteet kohdistuivat myös kaksikäyttötuotteiden vientiin. Ministeriö panosti vientiyritysten, teollisuuden ja intressiryhmien neuvontaan kaksikäyttötuotteiden lupa-asioista ja uusista pakotteista.

Ulkoministeriö otti käyttöön kaksikäyttötuotteiden vientiluvituksen sähköisen asiointipalvelun, mikä nopeutti ja modernisoi vientilupahakemusten vireillepanoa ja käsittelyprosessia merkittävästi. Kehitystyötä jatkettiin edelleen tavoitteena koko vientiluvitusprosessin saattaminen sähköiseen muotoon yhteistyössä tullin kanssa. Vuoden kuluessa käsiteltiin noin 320 kaksikäyttötuotteita koskevaa vientilupahakemusta. Lisäksi kaksikäyttötuotteita sekä puolustustarvikkeita ja siviiliaseita käsittelevän vientivalvontatyöryhmän välityksellä annettiin lausunto noin 260 vientilupahakemuksesta, joista noin 160 koski puolustustarvikkeita ja siviiliaseita ja noin 100 kaksikäyttötuotteita.

EU:n neuvostossa päästiin yhteisymmärrykseen unionin uusista kaksikäyttötuotteiden sektorikohtaisista yleisvientiluvista, joista oli neuvoteltu jo vuodesta 2007 alkaen. Ulkoministeriö osallistui myös aktiivisesti neuvotteluihin EU:n kaksikäyttötuotteiden valvontalistojen päivittämistä koskevasta delegointialoitteesta komissiolle. Komissio käynnisti kertomusvuonna myös unionin vientivalvontajärjestelmän kehittämisen julkaisemalla asiasta vihreän kirjan. Ulkoministeriö laati hallituksen vastauksen komissiolle. Komissio valmistelee jäsenmailta ja niissä sijaitsevilta yrityksiltä ja intressitahoilta saatujen vastausten pohjalta esitystä unionin vientivalvontajärjestelmän kehittämisestä vuonna 2012.

Suomi osallistui aktiivisesti tavanomaisten aseiden ja kaksikäyttötuotteiden vientivalvontajärjestelyn eli Wassenaarin järjestelyn toimintaan ja kehittämiseen.

## Kehitysmaatuonnin helpottaminen ja kauppaa tukeva kehitysyhteistyö

Suomi jatkoi aktiivista vaikuttamistyötään kauppa ja kehitys -kysymyksissä EU:n, YK-järjestelmän, WTO:n ja OECD:n puitteissa. Suomi vaikutti EU:n komission tulevan kauppa- ja kehitystiedonannon muotoilemiseen. Eurooppa- ja ulkomaankauppaministeri sekä kehitysministeri allekirjoittivat lokakuussa seitsemän samanmielisen jäsenmaan kauppa- ja kehitysministerien kanssa kirjeen EU:n kauppa- ja kehityskomissaareille koskien tulevan tiedonannon sisältöä.

Ulkoministeriö jatkoi aktiivista osallistumistaan kansainväliseen Aid for Trade -aloitteeseen. Suomi oli näkyvästi esillä WTO:ssa heinäkuussa 2011 järjestetyssä kolmannessa globaalissa Aid for Trade -seurantakokouksessa. Suomi osallistui myös aktiivisesti YK:n kauppa ja kehityskonferenssin (UNCTAD) 13. ministerikokouksen neuvotteluihin.

Ministeriö jatkoi rahoitustukeaan monenkeskisille kauppa ja kehitys -järjestöille Aid for Trade -aloitteen puitteissa tavoitteena erityisesti vähiten kehittyneiden maiden kaupankäyntivalmiuksien vahvistaminen. Suomen keskeisiä tukikohteita olivat WTO, UNCTAD, Kansainvälinen kauppakeskus ITC, Enhanced Integrated Framework -ohjelma sekä YK:n teollisen kehityksen järjestö UNIDO.

### 1.2.3 Kehityspolitiikka ja kehitysyhteistyö

Tulostavoitteet vuodelle 2011	Toteuma 2011
Hallituksen kehityspoliittisen ohjelman (2007) toimeenpanon arviointi.	<u>Tavoite saavutettiin.</u> Arvioinnin perusteella ohjelman toimeenpanossa on pääsääntöisesti onnistuttu. Ohjelman arvioinnin tuloksia on hyödynnetty useissa yhteyksissä.
Uuden hallituksen kehityspoliittisen ohjelman koordinointi- ja valmisteluvastuu.	<u>Tavoite saavutettiin.</u> Ulkoministeriön koordinoima uuden hallituksen kehityspoliittinen ohjelma (2012) vahvistettiin valtioneuvostossa helmikuussa 2012.
Määrärahojen tasaisen kasvun varmistaminen kohti 0,7 prosentin ODA/BKTL-tavoitetta. Vuonna 2011 saavutetaan 0,58 prosenttia BKTL:sta.	<u>Tavoite saavutettiin osittain.</u> Kehitysyhteistyömäärärahoja lisättiin valtion talousarviossa kansainväliset velvoitteet ylittäen vuonna 2011. Ennakoidun ODA-maksatustieto vastaa 0,52 % BKTL:sta; lasku vuoden 2010 0,55 %:sta johtuu lähinnä ennustettua suuremmasta bruttokansantulon kasvusta. Valtion talousarviossa 2012 kehitysyhteistyömäärärahojen taso säilyy 0,56 %:ssa (noin 1 120 miljoonaa euroa) ennakoidusta BKTL:stä vuonna 2012. Jotta pysyttäisiin 0,7 %:n BKTL-uralla ohjataan kuitenkin päästöoikeuksien huutokaupasta saatavia tuloja ilmastorahoitukseen ja kehitysyhteistyöhön hallituskauden loppupuolella. Tässä yhteydessä tavoitteena on kehitysyhteistyömäärärahojen bruttokansantulo-osuuden nousu hallituskaudella. Suomi on sitoutunut Eurooppa-neuvoston vuonna 2005 tekemään päätökseen saavuttaa 0,7 %:n bruttokansantulo-osuus vuoteen 2015 mennessä.
Kehityspolitiikkaa palvelevan suunnittelu-, hallinto- ja raportointijärjestelmän kehittäminen ja ylläpito.	<u>Tavoite saavutettiin osittain.</u> Ns. KYT AHA –asianhallintajärjestelmä saatiin valmiiksi vuonna 2011, mutta sen käyttöönotto siirtyi vuodelle 2012. Sähköisen tietovarasto- ja raportointijärjestelmän toteutus siirtyi vuodelle 2012.
Suomen oman, EU:n ja monenvälisen järjestelmän, ml. G-20:n puitteissa, kehityspolitiikan ja -yhteistyön	<u>Tavoite saavutettiin.</u> Suomi on kyennyt vaikuttamaan kehityspolitiikkaan kansainvälisessä ja EU-



<p>tuloksellisuuden, laadun ja vaikuttavuuden edistäminen Suomen prioriteettien mukaisesti.</p> <p>Kestävän kehityksen tavoitteiden edistäminen EU-yhteisissä. EU:n globaalistrategiaa koskevan aloitteen esilläpito ja täsmentäminen. EU:n ja USA:n transatlanttisen kehityspoliittisen dialogin edistäminen.</p> <p>Ilmastopoliitiikan ja kehityspoliitiikan leikkauspintojen vahvistaminen, mukaan lukien lyhyen aikavälin ilmatorahoituksen toimeenpano osana kehityspoliitiikan toimeenpanoa. Ilmastokestävyuden edistäminen kehitysyhteistyössä.</p> <p>Suomen kehityspoliittisen roolin vahvistaminen Suomen kehitysyhteistyön kahdenvälisillä ja alueellisilla painopistealueilla, sekä priorisoimissamme monenvälisissä järjestöissä.</p> <p>Kahdenvälisen ja alueellisen kehityspoliitiikan ja yhteistyön tehokas ja laadukas suunnittelu ja toimeenpano.</p> <p>Annettujen sitoumusten mukaisesti kohdennetaan Afrikkaan 50 prosenttia kehitysyhteistyön määrärahojen kasvusta.</p> <p>Laajemman Euroopan aloitteen (LEA) tehokas toimeenpano vuosittaisen työsuunnitelman mukaisesti (ml. ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen).</p> <p>Monialainen kanssakäyminen kansalaisyhteiskunnan kanssa kehityspoliitiikan saralla, ml. kehityspoliittisen kansalaisyhteiskuntalinjauksen toimeenpano.</p>	<p>kontekstissa hyvin. Vallitseva kehityspoliittinen ajattelu vastaa Suomen yleisiä linjauksia.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin osittain.</u> Kestävän kehityksen tavoitteet on pidetty systemaattisesti esillä sekä EU:n ilmastopoliitiikan uudistamiseen että tulevaan rahoitukseen liittyvissä keskusteluissa. Suomi pyrki osaltaan edistämään avun tuloksellisuutta myös transatlanttisessa kehitysvuoropuhelussa, erityisesti EU-USA –työohjelman valmistelun yhteydessä, sekä osallistui pitkälti omasta aloitteestaan vuonna 2009 käynnistyneen kumppanuuden kehittämiseen korostaen sekä käytännön yhteistyötä kentällä että politiikkakoordinaatiota.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Suomi myötävaikutti osana EU:ta Durbanin ilmastokokouksen tulokseen, joka loi tiekartan kohti kattavaa maailmanlaajuista sopimusta, sopi Kioton pöytäkirjan toisesta velvoitekaudesta ja Cancúnissa vuonna 2010 tehtyjen päätösten toimeenpanemisesta ja tarkentamisesta. Rahoitus pysyi edelleen ilmastoneuvottelujen yhtenä keskeisimpänä kysymyksenä. Durbanissa edistettiin vihreään ilmatorahastoon, pysyvään komiteaan ja pitkän aikavälin rahoitukseen liittyvissä kysymyksissä. Keskeisiä teemoja olivat kehitysmaiden tukeminen ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja muutokseen sopeutumisessa. Suomi jatkoi lyhyen aikavälin ilmarahoituksen maksusuutensa täyttämistä suunnitellusti kasvaneen kehitysyhteistyönsä puitteissa. Vuonna 2011 ulkoministeriö sai päätökseen ilmastokestävöittämissä työkalun laatimisen.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Suomen kehityspoliittisen roolin vahvistamista jatkettiin kehityspoliittisen ohjelman ja hallitusohjelman painopisteiden mukaisesti.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Taloussuunnittelussa vahvistettiin huomiota pitkäaikaisiin yhteistyömaihin ja muihin priorisoituihin yhteistyökumppanimaihin. Suomen kahdenvälistä ja alueellista yhteistyötä toimeenpantiin laadukkaasti. Laatua seurattiin mm. evaluaatio-toiminnan kautta.</p> <p><u>Tavoitetta ei saavutettu.</u> Taloussuunnittelussa Afrikkaan kohdennettiin yli 50 % kehitysyhteistyön määrärahojen kasvusta, mutta johtuen toimintaympäristökäytännöistä, hankekohtaisista suunnitelmien ja aikataulujen muutoksista yms., tavoitetta ei saavutettu maksatuksin tarkasteltuna.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Laajemman Euroopan aloitteen toimeenpano on tukenut Suomen politiikkatavoitteita alueen maissa. Aloitteen evaluaatio ja jatkosuunnittelu käynnistettiin vuoden lopulla.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Vuonna 2011 toteutettiin kehityspoliittista kansalaisyhteiskuntalinjauksista tiiviissä yhteistyössä kansalaisyhteiskunnan kanssa. Vuoden valmistui hanketuen ohjeistus, valmisteltiin sähköi-</p>
---	--

	sen haun käyttöönottoa, järjestettiin kaksi kansalaisjärjestöseminaaria ja seminaari rauhanvälityksestä ja rauhanrakentamisesta kansalaisjärjestöyhteistyössä sekä osallistuttiin aktiivisesti samanmielisten avunantajamaiden yhteistyöhön avun ehtojen yhdenmukaistamiseksi.
--	--

### **Hallituksen kehityspoliittisen ohjelman (2007) toimeenpano**

Uuden hallitusohjelman mukaiset linjaukset ja uuden hallituksen kehityspoliittisen toimenpideohjelman valmistelu uudistivat toimintaa syksyn aikana, vaikka kehitysyhteistyön toimeenpano jatkuikin vielä suurelta osin edellisen kehityspoliittisen ohjelman sekä alue- ja sektorikohtaisten toimintaohjelmien viitoittamana vuoden 2011 aikana. Ulkoministeriö osallistui kehitysyhteistyön kansainvälisten toimintatapojen kehittämiseen. Keskeisimpiin prosesseihin kuului Etelä-Korean Busanissa järjestetty kehitysyhteistyön tuloksellisuutta käsittelevä korkean tason foorumi 29.11.–1.12.2011.

Ulkoministeriö on edellisen hallituskauden loppuajan panostanut etenkin maa- ja metsätalouden, kestävän energiantuotannon ja informaatioyhteiskuntakehityksen tukemiseen. Uuden hallituksen kehityspoliittisten tavoitteiden myötä vahvistettiin ihmisarvoisten työpaikkojen luomisen, nuorisotyöttömyyden vähentämisen, naisten taloudellisen tukemisen sekä vihreän talouden roolia kauppaa tukevassa kehitysyhteistyössään. Yksityisen sektorin toimintaedellytysten parantaminen ja yrittäjyyden edistäminen, erityisesti naisyrittäjyyttä, mikro- ja pienyrityshautomaita, yrittäjyyskoulutusta sekä maaseudun elinkeinotoimintaa vahvistamalla, ovat olleet tärkeitä teemoja. Kaupan ja kehityksen kysymysten integroiminen sektorikohtaiseen yhteistyöhön on kasvanut systemaattisesti koko päättyneen hallituskauden ajan.

Kansainvälisen finanssikriisin ja maataloustuotteiden hinnannousun myötä ruokaturvasta on noussut yhdeksi kansainvälisen kehityspoliittikan keskeisimmistä aiheista. Suomi on jatkanut panostustaan ruokaturvaan kehityspoliittisen toimenpideohjelman valmistelun yhteydessä.

Suomen kehityspoliittikkaa ohjaavien läpileikkaavien tavoitteiden (HIV ja AIDS terveydellisenä ja yhteiskunnallisena ongelmana, yhteiskunnallinen ja sukupuolten välinen tasa-arvo sekä helposti syrjäytyvien ryhmien oikeudet) toteuttamista on vuoden 2011 aikana jatkettu erityisesti kouluttamalla ministeriön henkilöstöä ja varmistamalla läpileikkaavien tavoitteiden sisällyttäminen hankehallintaa koskevaan ohjeistukseen, mukaan lukien seurantaan ja raportointiin. Läpileikkaavia tavoitteita on pyritty tuomaan yhä vahvemmin esille kaikessa kehityspoliittikassa ja -yhteistyössä kärkihankkeiksi muodostuneiden esimerkkien valossa.

Ympäristönäkökulmasta tarkasteltuna keskeisiä yhteistyön teemoja olivat kehitysmaiden tukeminen ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja muutokseen sopeutumisessa. Ilmastopimuksen Kööpenhaminan sitoumuksessa teollisuusmaat lupasivat kehitysmaalle vuosina 2010–2012 niin sanottua lyhyen aikavälin ilmastorahoitusta, josta Suomen osuus on 110 miljoonaa euroa samalla ajanjaksolla. Suomi jatkoi maksuosuutensa täyttämistä suunnitellusti kasvaneen kehitysyhteistyönsä puitteissa. Vuonna 2011 ulkoministeriö sai päätökseen ilmastokestävöittämistyökalun laatimisen. Sen tehtävänä on tukea hankesuunnittelun laatua huomioimalla ilmastonäkökulma tehokkaasti suunnittelu- ja toteutusvaiheissa läpileikkaavana teemana. Työkalun käyttöönotto tapahtuu vuoden 2012 aikana kehitysyhteistyön asianhallintajärjestelmän käyttöönoton myötä. Pitkän aikavälin tavoitteena on saada kehityspoliittikan toteutus kokonaan mahdollisimman matalahiiliseksi.

### **Euroopan unionin kehityspoliittikka**

EU on Suomelle keskeisin kehityspoliittisten sitoumusten ja niiden toimeenpanon viiteryhmä. Vuonna 2011 jatkettiin tavoitteellista ja priorisoitua EU-vaikuttamista vuonna 2009 hyväksytyn kehityspoliittisen EU-vaikuttamislinjauksen pohjalta, ensin vuonna 2007 hyväksytyn kehityspoliittisen ohjelman ja sitten kesäkuussa 2011 hyväksytyn hallitusohjelman mukaisesti. Läpileikkaavat tavoitteet ovat ohjanneet näiden kysymysten esilletuomista poliittisessa vuoropuhelussa sekä EU:n yhteisiä kantoja muodostettaessa.

Lissabonin sopimuksen voimaan astumisen myötä köyhyyden vähentäminen ja lopulta poistaminen sekä kestävä kehityksen edistäminen tulivat osaltaan vahvistetuksi kaiken EU:n ulkoisen toiminnan tavoitteena. Suomi on tukenut komission esityksiä EU:n kehitysyhteistyön kohdentamisesta köyhimpiin maihin, EU-koordinaation tiivistämisestä sekä EU:n yhteisohjelmointia. Suomi on ollut aktiivisesti vaikuttamassa EU:n kehitysyhteistyön keskittämiseen tukemaan ihmisoikeuksia, hyvää hallintoa ja demokratiaa sekä inhimilliseen kehitykseen tähtäävää osallistavaa ja kestävä kasvua. Samalla Suomi on toistuvasti tuonut esille tarpeen kehityksen kannalta mahdollisimman kokonaisvaltaiseen EU-politiikkaan, jossa ulkosuhteiden johdonmukaisuus on yksi tärkeä, mutta ei riittävä tekijä. EU:n sisäisten politiikkojen (esimerkiksi kauppa, maatalous, energia, ilmasto, siirtolaisuus, tutkimus) ulkoisten ulottuvuuksien johdonmukaisuus kehitystavoitteiden kanssa korostuu kasvavassa määrin.

### **Busan korkean tason foorumi**

Neljäs kehitysyhteistyön tuloksellisuutta käsittelevä korkean tason foorumi järjestettiin Etelä-Korean Busanissa 29.11.–1.12.2011. Se oli jatkoa Roomasta 2003 alkaneelle tuloksellisuusprosessille, joka pohjautuu Pariisin julistuksen (2005) periaatteille ja seurantamekanismeille. Kokousta edelsivät pitkälliset valmistelut OECD:n isännöimässä laajapohjaisessa avun tuloksellisuutta käsittelevässä (Working Party on Aid Effectiveness) työryhmässä.

Busanissa tarkasteltiin sitä, missä määrin yhteisten periaatteiden pohjalta on edistytty avun tuloksellisuuden suhteen. Kokous joutui toteamaan, että vaikka edistystä on saavutettu, niin asetetuista tavoitteista useimmat ovat jääneet toteutumatta. Yhdeksi kokouksen keskeiseksi tavoitteeksi oli asetettu, että niin sanotut uudet toimijat, kuten Kiina saadaan mukaan tuloksellisuustyöhön. Lopputulemana oli, että nämä niin sanotussa etelä-etelä-yhteistyössä toimivat avunantajat sitoutuivat myöskin Busanin loppuasiakirjan määrittelemiin periaatteisiin vapaaehtoisuudeltaan. Busanissa perustettiin kehitystuloksellisuutta koskeva globaali kumppanuus (Global Partnership on Development Effectiveness). Sen toimintatavoista ja rakenteista neuvotellaan vuoden 2012 aikana.

### **Kehitysrahoitus**

Kansainvälisen talous- ja finanssikriisin jälkimainingeissa julkisen kehitysrahoituksen merkitys kehitysmaille on kasvanut entisestään. Suomi on onnistunut lisäämään julkisia kehitysyhteistyövaroja aikana, jolloin useat muut avunantajat ovat niitä leikanneet. Julkisen kehitysyhteistyön määrärahat olivat vuonna 2011 yhteensä noin 1 074 miljoonaa euroa, mikä budjetoitaessa vastasi noin 0,56 %:n osuutta ennustetusta BKTL:sta. Edellisenä vuonna määrärahat olivat noin 966 miljoonaa, ja BTKL-osuus 0,55 %. Määrärahat kasvoivat noin 108 miljoonaa, mikä suunniteltaessa merkitsi 0,01-prosenttiyksikön kasvua BKTL-osuudessa. Varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahat kasvoivat kertomusvuonna noin 100 miljoonaa euroa ja nousivat 835 miljoonaan euroon. Suomi on sitoutunut Eurooppa-neuvoston vuonna 2005 tekemään päätökseen saavuttaa 0,7 %:n bruttokansantulo-osuus vuoteen 2015 mennessä.

Määrärahojen merkittävää nousua pystyttiin hyödyntämään vahvistamalla Suomen asemaa ja profiilia kansainvälisessä yhteistyössä, mukaan lukien Suomen YK-turvallisuusneuvoston jäsenyyskampanja. Määrärahojen noustessa kehitysyhteistyöhallinnon riittävien henkilöstöresurssien ja laadun varmistaminen koettiin myös vuoden 2011 aikana haasteeksi valtionhallinnon henkilötyövuosirajoitusten ja kasvavien osaamisvaatimusten takia.

Suomen ennakoitujen kehitysyhteistyömäärärahojen maksatukset ovat noin 1 013 miljoonaa euroa, mikä vastaa noin 0,52 % BKTL:sta (vuonna 2010 0,55 %). Maksatukset kasvoivat vuoden 2010 tasosta noin 6 miljoonaa euroa (2,3 %). BKTL-tason lasku vuoteen 2010 verrattuna johtui lähinnä ennustettua suuremmasta bruttokansantulon kasvusta. Lisäksi ns. muuna ODAna raportoitavat erät pienuivat edellisvuodesta. Erityisesti laskivat ODA-kelpoisten pakolaiskultujen osuus johtuen näistä maista saapuvien turvapaikanhakijoiden määrän vähenemisestä sekä Finnfundin toiminnan ODA-kelpoinen osuus johtuen edellisvuotta suuremmasta myyntivoittojen palautuksesta. Varojen käyttöä ohjaa ensisijaisesti kehitysyhteistyön laadun varmistaminen, ei korkeaan maksatusasteeseen pyrkiminen. Suunnitelmien ja ennakkoaikataulujen mukainen varojen käyttö ei kehitysmaissa aina ole mahdollista toimintaympäris-

tön nopeiden poliittisten ja yhteiskunnallisten muutosten ja epävakauden vuoksi. Määrärahojen lopullista käyttöastetta on mielekästä tarkastella vasta niiden kolmivuotisen käyttöajan päättyessä. Vuoden 2009 varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahojen lopullinen käyttöaste vuoden 2011 päättyessä oli 99,8 %.

### **Yhteistyö kansalaisjärjestöjen kanssa**

Ulkoministeriön tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle vuonna 2011 oli kaikkiaan 88 miljoonaa euroa, joka on noin 10 prosenttia varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahoista. Ministeriö tukee noin 200 järjestön kehitysyhteistyöhankkeita 90 maassa, myös sellaisissa maissa, joissa Suomella ei ole edustustoa. Valtaosa järjestöjen kehitysyhteistyöhankkeista toimii opetuksen, terveyden, hyvän hallinnon ja kansalaisyhteiskunnan aloilla. Suurin osa avusta kohdistuu Afrikkaan ja Aasiaan. Suurimpia kohteita ovat Etiopia, Tansania, Kenia, Somalia, Intia ja Nepal. Lisäksi ministeriö tukee lähes sadan suomalaisen järjestön kehitysviestintä- ja kasvatushankkeita Suomessa.

Vuonna 2011 toteutettiin kehityspoliittista kansalaisyhteiskuntalinjausta tiiviissä yhteistyössä kansalaisyhteiskunnan kanssa. Pää tavoitteena on vähentää kehitysmaiden köyhyyttä kestäväällä tavalla. Tavoitteen saavuttamiseksi linjauksessa kiinnitetään erityistä huomiota kehitysmaiden kansalaisyhteiskuntien kapasiteetin vahvistamiseen sekä kumppanuuksien luominen kansalaisyhteiskunnan, julkisen hallinnon ja yksityisen sektorin välillä. Samoin suomalaisen kansalaisyhteiskunnan keskinäisen yhteistyön tiivistäminen asetetaan linjauksen yhdeksi päämääräksi. Tavoitteita edistetään myös uusien innovaatioiden ja hyvien käytäntöjen jakamisen kautta.

Vuonna 2011 valmistui hanketuen ohjeistus, valmisteltiin sähköisen haun käyttöönottoa, järjestettiin kaksi kansalaisjärjestöseminaaria ja seminaari rauhanvälityksestä ja rauhanrakentamisesta kansalaisjärjestöyhteistyössä sekä osallistuttiin aktiivisesti samanmielisten avunantajamaiden yhteistyöhön avun ehtojen yhdenmukaistamiseksi.

### **Humanitaarinen toiminta**

Humanitaariseen apuun kanavoitiin kertomusvuonna yhteensä 91 miljoonaa euroa, joka on enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Tämä johtui Afrikan Sarven ja erityisesti Somalian tilanteesta, jossa pitkäaikainen konfliktitilanne yhdistettynä kuivuuteen koko Afrikan sarven alueella aiheutti monilla alueilla nälänhädän ja pakolaistulvan naapurimaahan Keniaan. Afrikka oli kertomusvuonna jälleen suurin humanitaarisen avun vastaanottaja, yli 51 miljoonaa euroa, josta Afrikan Sarven alueelle ohjattiin yli 21 miljoonaa euroa.

Arabikevät aiheutti uusia humanitaarisen avun tarpeita, mukaan lukien Libyasta Tunisian puolelle paenneiden libyalaisien ja maassa toimineiden siirtotyöläisten avustaminen. Tukea kohdistettiin myös Pakistanin tulva- sekä Sri Lankan konflikti-alueille. Useiden pitkäaikaisten, ratkaisemattomien konfliktien aiheuttamat humanitaariset tarpeet jatkuivat. Esimerkiksi Lähi-idässä ja Sudanissa sisäisten pakolaisten avun tarve on edelleen suuri.

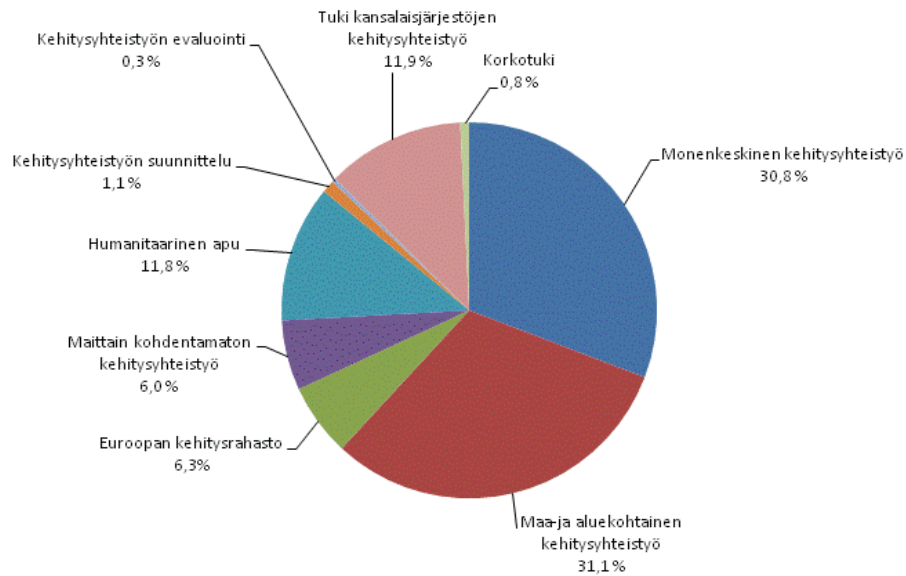
Suomi on aktiivisesti edistänyt humanitaarisen avun uudistusprosessin jalkauttamista YK-järjestöissä. Tätä on tehty johtokuntavaikuttamisen ja rahoittajafoorumeilla käytävän vuoropuhelun kautta sekä lisäämällä yhteistyötä erityisesti YK:n humanitaarisen avun osaston OCHA:n kanssa. Suomen edustaja CERF:n neuvossa antavassa ryhmässä jatkoi toimintaansa kertomusvuonna.

Humanitaariseen miinatoimintaan kohdennettiin kertomusvuonna 5,3 miljoonaa euroa.

**Kehitysyhteistyön määrärahat käyttösuunnitelmakohdittain 2010 - 2012, milj. euroa**

	TA 2010	TA 2011	TA 2012
<b>1. Varsinainen kehitysyhteistyö</b>	<b>2010</b>	<b>2011</b>	<b>2012</b>
24.30.66.1 Monenkeskinen kehitysyhteistyö	205,4	236,2	255,1
24.30.66.2 Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	261,8	297,3	304,6
24.30.66.3 Euroopan kehitysrahasto	49,6	53,7	58,9
24.30.66.4 Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	43,0	54,4	50,9
24.30.66.5 Humanitaarinen apu	69,7	78,0	83,6
24.30.66.6 Kehitysyhteistyön suunnittelu, tukitoiminnot ja tiedotus	4,7	9,5	8,6
24.30.66.7 Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	2,0	2,5	2,6
24.30.66.8 Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle	83,7	88,0	103,0
24.30.66.9 Korkotuki	15,0	14,9	16,5
<i>24.30.66. Varsinainen kehitysyhteistyö yhteensä</i>	<i>734,9</i>	<i>834,5</i>	<i>883,7</i>
<b>2. Muu kehitysyhteistyö</b>			
Muu kansainvälinen kehitysyhteistyö luvussa 24.30			
24.30.88. Finnfundin osakepääoman korottaminen	15,0	15,0	10,0
Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muilla momenteilla (pl. mom. 24.30.88)	71,6	83,8	90,4
Sisäasiainministeriön hallinnonala	39,0	29,5	34,8
Puolustusministeriön hallinnonala	2,6	2,7	2,8
Valtiovarainministeriön hallinnonala	98,3	102,5	100,5
Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	0,4	0,8	1,9
Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	1,1	1,2	1,2
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala		0,2	0,2
Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	1,3	1,3	1,4
Ympäristöministeriön hallinnonala	0,3	0,2	0,2
Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	1,3	2,1	1,3
<b>Muu kehitysyhteistyö yhteensä</b>	<b>230,7</b>	<b>239,2</b>	<b>234,6</b>
<b>Kehitysyhteistyö yhteensä (1. + 2.)</b>	<b>965,6</b>	<b>1 073,7</b>	<b>1 124,0</b>
Prosenttiosuus bruttokansantulosta	0,55 %	0,58 %	0,56 %

**Varsinaisen kehitysyhteistyön maksatusten osuudet  
käyttösuunnitelmakohdittain vuonna 2011 (yhteensä 777,1 MEUR)**



**Maa- ja aluekohtaiset (24.30.66.2) maksatukset, MEUR**

2009		2010		2011	
TANSANIA	31,58	MOSAMBIK	31,53	TANSANIA	32,52
MOSAMBIK	26,59	TANSANIA	29,97	MOSAMBIK	22,46
SAMBIA	15,72	VIETNAM	14,43	NEPAL	14,05
VIETNAM	14,94	ETIOPIA	14,33	AFGANISTAN	12,34
ETIOPIA	11,49	SAMBIA	14,18	ETIOPIA	11,46
NEPAL	10,16	NEPAL	11,57	SAMBIA	11,39
AFGANISTAN	10,06	AFGANISTAN	11,10	VIETNAM	11,33
NICARAGUA	8,91	NICARAGUA	10,92	NICARAGUA	10,08
ETELÄ-AFRIKKA	7,93	SUDAN	9,87	PALESTIINA	9,74
PALESTIINA	6,86	KENIA	8,67	KENIA	8,59
KENIA	5,79	PALESTIINA	6,14	LAOS	6,22
LAOS	4,32	LAOS	4,35	UKRAINA	4,14
SUDAN	3,35	PAKISTAN	4,07	PAKISTAN	2,69
KAMBODZA	3,29	HAITI	2,63	HAITI	2,56
NAMIBIA	2,01	ETELÄ-AFRIKKA	2,21	KOSOVO	2,20

Suomen pitkäaikaiset kehitysyhteistyömaat (vuoden 2007 tilanne)

**1.2.4 EU-politiikka ja EU-suhteet**

Tulostavoitteet vuodelle 2011	Toteuma 2011
EU:n ulkoisen toiminnan vahvistaminen ja Suomen kansallisten intressien edistäminen tätä kautta.	Tavoite saavutettiin. Suomi toimi tavoitteellisesti EU:n ulkosuhteiden johdonmukaisuuden vahvistamiseksi ja tuki vahvasti korkean edustajan työtä. Suomi hyödynsi unioni oman ulkopoliittikkansa aja-

<p>Osallistuminen Euroopan ulkosuhdehallinnon rakentamiseen tavoitteena unionin ulkoisen toiminnan terävöittäminen lisäämällä yhtenäisyyttä ja tuloksellisuutta. Tämä vaatii myös aktiivista työtä sisäisten politiikkojen ulkoisten ulottuvuuksien huomioimiseksi.</p> <p>EUH-rekrytointien edistäminen tavoitteena merkittävä määrä suomalaisia virkamiehiä ulkosuhdehallinnon keskeisissä tehtävissä.</p> <p>Riittävien varojen varmistaminen ulkoiselle toiminnalle EU:n tulevissa rahoituskehyksissä niin määrän, rakenteen, kuin saatavuudenkin osalta. Rahoituskehukseen sisällytetään Suomen tavoitteet liittyen EU-Venäjä -rahoitukseen.</p> <p>EU:n laajentumisprosessin edistäminen ja Suomen tavoitteiden tehokas ajaminen sen kaikissa vaiheissa. Laajentumis- ja naapuruuspolitiikan maiden EU-lähentymisen tukeminen välittämällä suomalaista asiantuntija-apua EU-rahoitteisin Twinning-hankkeisiin. Länsi-Balkanin maiden tukeminen kehityspoliittisen puiteohjelman kautta.</p> <p>EU-Venäjä –politiikkaan vaikutetaan Venäjä –toimintaohjelman mukaisesti.</p> <p>EU:n Itämeren alueen strategian toimeenpanon edistäminen ja strategian onnistunut ensimmäinen tarkastelu.</p> <p>Toimiminen Suomen etujen mukaisesti valtiosiamiemiehenä EU-tuomioistuimessa ja komission rikkomusmenettelyissä.</p>	<p>misessa.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Suomi osallistui aktiivisesti EU:n yhteisen ulkoasiainhallinnon (EUH) kehittämiseen. Ministeriö panosti erityisesti kansalliseen valmisteluun ja vaikutti tätä kautta siihen, että ulkoiset ulottuvuudet on otettu huomioon sisäisiä politiikkoja koskevilla hankkeilla.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Suomi on jäsenmaavertailussa onnistunut varsin hyvin saamaan osaavia suomalaisia Suomen EU- ja ulkopoliittisia tavoitteita vastaaviin tehtäviin.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Ministeriö on vaikuttanut aloitteellisesti tulevaan rahoituskehukseen. Suomen vaikuttaminen ENPI CBC:n osalta on saanut aikaan oleellisen muutoksen komission /EUH:in kannanmuodostuksessa.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Suomi tuki johdonmukaisesti EU:n laajentumispolitiikkaa painottaen samalla uskottavaa ehdollisuutta EU:n laajentumispolitiikan etenemisen edellytyksenä. Suomalaisten virastojen tekemien Twinning-hanketarjousten määrä nousi 18 ja hankkeiden yhteisarvo oli 20,9 milj. euroa (tavoite 15 hanketta /15 milj. euroa). Kiristyneestä kilpailusta huolimatta tarjousten voittoprosentti oli 45 %. Länsi-Balkanin kehityspoliittisen puiteohjelman toimeenpanoa jatkettiin.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Suomi jatkoi aktiivista vaikuttamista EU:n Venäjä-politiikkaan ja Suomen profiili rakentavana EU-Venäjä –suhteiden edistäjänä jatkui.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Ministeriö koordinoi Suomen EU:n Itämeren alueen strategiaa koskevia kantoja ja tavoitteita sekä edisti niiden toteutumista osallistussaan strategian toimeenpanoon ja kehittämistyöhön. Puolan puheenjohtajuuskaudella toteutettavaan strategian välitarkasteluun vaikutettiin jo ennakkoon tiiviillä yhteydenpidolla puheenjohtajamaan edustajien kanssa ja itse tarkastelun aikana osallistumalla aloitteellisesti ja rakentavasti kaikkien työryhmien työskentelyyn. Itämeri-huippukokouksen seurannassa päähuomio kohdistui valtiollisten sitoumusten toteutumiseen.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Ulkoministeriö jatkoi Suomen etujen mukaista asiantuntevaa valtiosiamiestoimintaa.</p>
---	--

## EU:n ulkoisen toiminnan vahvistaminen ja EU:n ulkosuhdehallinto

Lissabonin sopimuksen täytäntöönpano jatkui EU:ssa. Keskeisiä asiakokonaisuuksia olivat Euroopan ulkosuhdehallinnon toiminnan käynnistäminen vuoden 2011 alussa ja sen vakiinnuttaminen sekä unionin ulkoiseen edustautumiseen liittyvät kysymykset.

Suomi hyödynsi unionia oman ulkopoliittikkansa ajamisessa ja korosti Lissabonin sopimuksen täysimääräistä toimeenpanoa. Ongelmia esiintyi unionin ulkoisessa edustautumisessa, kuten EU-puheenvuorojen pitämisessä kansainvälisissä järjestöissä. Suomi tuki vahvasti EU:n roolin vahvistamista ulkosuhteissa, ja osallistui aktiivisesti myös EU:n ulkosuhdehallinnon kehittämistä käyttävään keskusteluun. Eurooppa-neuvoston pysyvän puheenjohtajan sekä ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan työtä tuettiin unionin yhtenäisen ulkopoliitiikan toteuttamiseksi.

Euroopan ulkosuhdehallinto järjestäytyi ja sai rekrytointinsa pääosin tehtyä. Suomi on jäsenmaavertailussa onnistunut varsin hyvin saamaan ulkosuhdehallintoon osavia suomalaisia Suomen EU- ja ulkopolitiittisia tavoitteita vastaaviin tehtäviin vaikkakin edustustonpäällikköpaikkaa ei vuoden 2011 kierroksella saatu.

Dialogia strategisten kumppaneiden kanssa jatkettiin, erityispainopisteenä Brasilia, Etelä-Afrikka ja Intia. Eurooppa-neuvoston vuosittaista tarkastelua strategisista tavoitteista ei tarkasteluvuotena toteutettu.

### **EU:n laajentuminen**

Suomi jatkoi johdonmukaista tukeaan Euroopan unionin laajentumiselle korostaen yhteisten neuvotteluperiaatteiden ja jäsenyysehtojen noudattamista sekä annettujen sitoumusten täyttämistä. Joulukuussa unionin neuvosto vahvisti laajentumisprosessin jatkamisen vuonna 2006 saavutetun yhteisymmärryksen pohjalta, joka perustuu sitoumusten kunnioittamiseen, ehdollisuuden noudattamiseen ja parempaan kommunikaation sekä huomioi myös EU:n kapasiteetin integroida uusia jäseniä.

Kroatian neuvottelut päätettiin kesäkuussa ja Kroatian liittymissopimus allekirjoitettiin joulukuussa Brysselissä. Kroatian on määrä liittyä EU:n jäseneksi 1.7.2013 sen jälkeen kun liittymissopimus on ratifioitu kaikissa EU-maissa ja Kroatiassa.

Turkin EU-jäsenyysneuvotteluissa oli vuoden lopussa avattu 13 lukua, joista yksi suljettu ehdollisesti. Vuonna 2011 ei avattu yhtään neuvottelulukua. Turkki jatkoi poliittisia reformeja ja jäsenyysvalmistelua. Se ryhtyi uuden perustuslain valmisteluprosessiin. Suomi tuki Turkin EU-jäsenyystavoitetta ja korosti jäsenyysneuvotteluiden merkitystä Turkin kehitykselle.

EU:n ja Islannin lainsäädännön vertailu, joka on jäsenyysprosessin ensimmäinen vaihe, saatiin vuoden aikana lähes päätökseen. Islannin ensimmäiset neuvotteluluvut avattiin kesäkuussa. Vuoden lopussa oli avattu 11 neuvottelulukua, joista 8 on suljettu ehdollisesti. Suomi tuki Islannin valmistautumista neuvotteluihin suorilla virkamiestason yhteyksillä.

Suomi tuki myös jäsenyysneuvottelujen aloittamista Makedonian (FYROM) ja Montenegron kanssa komission suositusten mukaisesti. Serbian jäsenyyshakemuksesta antamassaan lausunnossa komissio suositti EU-ehdokasmaa-aseman myöntämistä edellyttäen, että Serbia jatkaa maaliskuussa 2011 aloitettua dialogia Kosovon kanssa ja toimeenpanee dialogissa saavutetut tulokset. Eurooppa-neuvosto teki joulukuussa päätöksen Serbian ehdollisesta ehdokasmaa-asemasta. Serbian ja Kosovon välisen dialogin edellytetään jatkuvan ja jo sovittujen asioiden toimeenpanossa tulisi edistyä.

### **EU:n Itämeren alueen strategia**

Suomi osallistui aktiivisesti EU:n Itämeren alueen strategian toteuttamiseen koordinoimillaan painopistealueilla. Ulkoministeriö vastasi strategiatyön kansallisesta koordinoinnista. Puolan puheenjohtajuuskaudella toteutettavaan strategiaan välitarkasteluun vaikutettiin jo ennakkoon tiiviillä yhteydenpidolla puheenjohtajamaan edustajien kanssa ja itse tarkastelun aikana osallistumalla aloitteellisesti ja rakentavasti kaikkien työryhmien työskentelyyn. Itämeri-huippukokouksen seurannassa päähuomio kohdistui valtiollisten sitoumusten toteutumiseen.

### **EU-tuomioistuinasiat ja EU-rikkomusasiat**



Suomi osallistui vuonna 2011 lähes viidenkymmenen unionin tuomioistuimessa ja unionin yleisessä tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyyn kirjalliseen tai suulliseen vaiheeseen. Komissio nosti Suomea vastaan kaksi rikkomuskannetta, josta molemmat koskivat arvonlisäverotusta. Muut asiat koskivat muun muassa välitöntä ja välillistä verotusta, julkisia hankintoja, lentomatrustajien oikeuksia, teki-  
jänoikeuksia ja asiakirjajulkisuutta.

Unionin tuomioistuin ja unionin yleinen tuomioistuin antoivat kertomusvuonna tuomionsa noin 30 asiassa, joiden käsittelyyn Suomi osallistui. Tuomiot koskivat muun muassa verotusta, tullien kantamista, tekijänoikeuksia, julkisia hankintoja, asiakirjajulkisuutta ja EU:n ja sen jäsenvaltioiden välistä toimival-  
lanjakoa ulkosuhteissa.

Suomi vastasi kertomuskautena yli kahdeksaankymmeneen Euroopan komission Suomea vastaan käynnistämässä rikkomusmenettelyssä annettuun viralliseen huomautukseen tai perusteltuun lausuntoon. Kolmea virallista huomautusta ja kahta perusteltua lausuntoa lukuun ottamatta asiat koskivat direktiivien täytäntöönpanon viivästystä. Komissio antoi kertomusvuonna päätöksensä kahdessa valti-  
ontukea koskevassa muodollisessa tutkintamenettelyssä.

### 1.2.5 Kansalaispalvelut

Tulostavoitteet vuodelle 2011	Toteuma 2011
<p>Kansalaispalvelustrategian valmistelu.</p> <p>Selvitys UM:n operaatiokeskuksen (24/7/365) perustamisesta.</p> <p>Konsulipalvelulain uudistamista koskevan työryhmän perustaminen.</p> <p>Laittoman maahantulon ja ihmiskaupan torjunnan lähtömaissa tehostaminen panostamalla koulutuksen sisältöön ja hankkimalla edustustojen käyttöön asianmukaiset asiakirjantutkintalaitteet sekä tehostamalla viranomaisyhteistyötä.</p> <p>Maahantulo- ja maahantulolupa-asioiden käsittelyn tehostaminen kehittämällä työskentelyprosesseja ja ottamalla käyttöön sähköistä asiakaspalvelua parantavia käsittelyaikoja lyhentäviä teknisiä ratkaisuja (UMA, mobiilit passipisteet) sekä laajentamalla viisumiasioiden osittaista ulkoistamista suurissa viisumiedustustoissa.</p> <p>Hädänalaisten avustaminen ml. sairaus- ja kuolemantapausten hoitaminen sekä perheoikeudelliset tapaukset: Tapauksen hoitaminen aloitettu 24 h kuluessa sen tiedoksi saamisesta.</p>	<p><u>Tavoite saavutettiin osittain.</u> Kansalaispalvelustrategian valmistelu aloitettiin.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin osittain.</u> Selvitystyö siirtyi vuodelle 2012, sisäinen keskustelu mahdollisesta operaatiokeskuksesta on aloitettu. Vertailupohjana käytetään muiden pohjoismaiden vastaavia keskuksia.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin osittain.</u> Tarpeet ja mahdollisuudet nykyisen konsulipalvelulain uudistamiseen käydään läpi osana kansalaispalvelustrategiaa.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Laittoman maahantulon torjuntaa on tehostettu mm. lähettämällä viranomaisten yhteinen maahantuloasiain yhdyshenkilö New Delhiin, osallistumalla aktiivisesti poikkialuehallinnollisen laittoman maahantulon torjuntaa käsittelevän työryhmän työhön, tarkentamalla edustustojen maahantulovirkailijoiden koulutusta mm. ihmiskaupanäkö- kulmaa korostamalla sekä toteuttamalla viisumihakijoiden profilointi- ja riskiarviointipilotti edustustoissa.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin osittain.</u> Toimintoja on kehitetty ja virtaviivaistettu. Asiakaspalvelu on parantunut. Suomen suurimmassa viisumiedustustossa Pietarissa otettiin käyttöön sähköinen viisumihakemus- sekä ajanvarausjärjestelmä. Viisumitoimintojen osittainen ulkoistaminen toteutettiin Pietarissa, johon perustettiin Schengen-alueen suurin hakemusten vastaanotokeskus. Passisalkkujen levitys on toteutettu suunnitelmien mukaan ja salkut on lähetetty New Yorkin ja Los Angelesin edustustoihin. UMA-järjestelmän käyttöönotossa on ollut teknisiä ongelmia.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Sekä ministeriön että edustustojen arvioiden mukaan tapausten hoitaminen aloitettiin 24 h kuluessa sen tiedoksi saamisesta.</p>

<p>Kriisipäivystyksen tai tehostetun tilanneseurannan käynnistäminen 1 h kuluessa tilanteen tiedoksi saamisesta.</p> <p>Matkustustiedotteiden sisällön päivittäminen joka toinen kuukausi ja 4 - 10 h kuluessa siitä, kun toimialueen turvallisuustilanteessa on tapahtunut muutos.</p> <p>Konsulikomennuskuntien lähtövalmius / vastaanottaminen 4-6 tunnin kuluessa lähettämispäätöksestä.</p> <p>Matkustusilmoitusjärjestelmän uudistamista koskevan hankkeen loppuunsaattaminen.</p>	<p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Sekä ministeriön että edustustojen arvioiden mukaan määräajassa pysyttiin vuonna 2011.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin osittain.</u> Ministeriö arvioi määräajan ylittyneen muutamissa tapauksissa (3 – 5), kuitenkin perustellusta syystä.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Konsulikomennuskunnat olivat lähtövalmiudessa määräajassa. Samoin ao. edustustoilla oli valmius ottaa komennuskunta vastaan annetussa määräajassa.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin osittain.</u> Alkuvuoden operatiiviset kriisitilanteet sekä markkinaoikeuskäsittely ovat viivästyttäneet hanketta.</p>
--	---

### Konsulipalvelut ja kriisivalmius

Suomen kansalaisten ja Suomessa pysyvästi asuvien ulkomaalaisten odotukset ulkoministeriön tarjoamia kansalaispalveluita kohtaan pysyivät korkealla tasolla. Suomalaiset liikkuvat, asioivat, opiskelevat ja työskentelevät entistä enemmän ulkomailla. Tilastokeskuksen mukaan suomalaiset tekevät vuosittain noin 6,5 miljoonaa ulkomaanmatkaa. Finanssialan keskusliiton tutkimuksen mukaan noin kolmasosa suomalaisista matkustaa ulkomailla ilman matkavakuutusta. Suomen suurlähetystöt hoitavat tilastojen mukaan vuosittain noin 40 000 suomalaisten avustustapausta ulkomailla.

Ulkoministeriössä viime vuosina tehty systemaattinen kriisivalmiuksien kehitystyö joutui vuonna 2011 kovalle koetukselle. Arabikevääseen liittyvät konsulikriisitilanteet Tunisiassa, Egyptissä, Libyassa ja muualla Pohjois-Afrikassa ja Lähi-idässä sekä Japanin tsunami testasivat ministeriön ja edustustojen reagointi- ja toimintakykyä poikkeustilanteissa. Yleisellä tasolla voidaan todeta ulkoasiainhallinnon selviytyneen hyvin näistä haasteista. Kehitystyö kuitenkin jatkuu aktiivisena, ja vuoden 2011 kriisitilanteista on saatu arvokkaita kokemuksia ja opetuksia tulevaisuutta varten.

Matkustusturvallisuuteen liittyvät palvelut ovat ylivoimaisesti ministeriön internet-sivujen luetuin osio. Kansalaisia palvelevia matkustustiedotteita päivitettiin vuoden aikana yli tuhat kertaa. Ministeriö on edelleen tiivistänyt yhteistyötä kansallisella tasolla turvalliseen matkailuun laajasti liittyvien organisaatioiden kanssa. Lisäksi vuoden 2011 aikana jatkettiin uuden, kattavamman ja tehokkaamman matkustusilmoitusjärjestelmän valmistelua. Tavoitteena on ottaa uusi järjestelmä käyttöön vuoden 2012 aikana.

Suomalaisten ulkomailla liikkuvuuden myötä myös kansainväliset perheoikeudelliset tapaukset ovat lisääntyneet. Yhteistyötä muiden suomalaisten viranomaisten kanssa tiivistettiin mm. lapsikaappaustapausten ennaltaehkäisemiseksi. Ministeriö vastasi myös eduskuntavaalien ennakkoäänestyksen järjestämisestä ulkomailla yhteensä 91 maassa.

EU-jäsenvaltioiden sekä pohjoismaiden välinen yhteistyö konsuli- ja kriisiasioissa on vuoden 2011 aikana tiivistynyt. Erityisesti tietojenvaihto on parantunut, muun muassa EU-konsuliverkoston intranetin (EU Consular Online) kehittymisen ja lisääntyneen käytön myötä. Jäsenmaiden välisen yhteistyön parantuminen on nostanut uudella tavalla esiin myös EU:n ulkosuhdehallinnon mahdollisen roolin konsuliasioissa. Vaikka EU:n ulkosuhdehallinto ei lyhyellä eikä keskipitkälläkään tähtäimellä muuta Suomen edustustoille konsulipalvelulaissa säädettyä vastuuta hädänalaisten suomalaisten auttamisesta ulkomailla, pidemmällä tähtäimellä EU:n edustustot voisivat mahdollisesti täydentää kansallista edustustoverkkoa erityisesti niissä maissa, joissa Suomella ei ole omaa edustustoa. Vuoden 2011 aikana EU-yhteistyössä on aloitettu myös EU:n yhteisten konsulikoulutusten järjestäminen.

<b>Konsulitapaukset edustustoissa</b>	<b>2009*</b>	<b>2010</b>	<b>2011</b>
	<b>kpl</b>	<b>kpl</b>	<b>kpl</b>
Kuolemantapaukset	387	358	342
Pidätetyt ja vangitut	165	163	174
Rikoksen uhrin	1 546	227	218
- ryöstö- ja varkaustapaukset	1 179	-	-
- fyysisen väkivallan uhriksi joutuneet	59	-	-
Muut rikosasiat	308	64	88
Rikoksentehtävän luovuttaminen	6	16	21
Tuomittujen siirtäminen	4	6	2
Syytteen siirtämisasiat	-	-	-
Sairastapaukset	363	325	320
Olosuhdetiedustelut	162	94	93
Muu avustaminen	4 905	6 497	12 994
Elatusapuasiat (vapaaehtoiset)	275	463	260
Isyyden selvittäminen/tunnustaminen	309	246	177
Lasten suojelutarpeen selvittäminen	61	45	43
Lapsikaappaukset	18	28	19
Kansalaisuusasiat	653	150	93
Virka-apupyynnöt	590	161	133
Tiedoksiannot Migrin pyynnöstä	8 316	-	-
Muut tiedoksiannot	156	295	301
Sukuselvitykset, virkatodistukset ja osoitetiedustelut	1 107	1 395	1 570
Jäämistöasiat	29	14	5
Notaariasiat	10 779	6 883	10 648
Väestörekisteri-ilmoitukset	9 601	10 975	11 406
Merenkulkuun liittyvät tehtävät	1	-	-
Takaisinmaksusitoumukset	63	86	88
Varojen välitys talletusta vastaan	58	68	57
Taloudellinen pikkuapu	61	54	40
Yritysten avustaminen	20	4	4
Asevelvollisuusasiat	274	20	21
EU- tai PM-kansalaisten avustaminen	207	-	-

\* edustustojen oman ilmoituksen mukaan, vuodet 2010 ja 2011 AHA-järjestelmästä

## Viisumipolitiikka

Viisumihakemusten käsittelyn kehittäminen jatkui myös vuonna 2011. Suomen suurimmissa viisumiedustustoissa Pietarissa, Moskovassa, Petroskoissa ja Kiovassa otettiin käyttöön sähköinen viisumihakemus- sekä ajanvarausjärjestelmä. Järjestelmän käyttöönottoa eräissä muissakin edustustoissa on alettu valmistella. Viisumitoimintojen osittainen ulkoistaminen toteutettiin Pietarissa, johon perustettiin Schengenin suurin hakemusten vastaanottokeskus. Viisumihakemusten määrä kasvoi Venäjällä lähes 1,2 miljoonaan (+27 %).

EU:n ja Venäjän välinen viisumivapausprosessi eteni kun ns. ”yhteiset askelmerkit” hyväksyttiin. Suomi ryhtyi 5.4.2011 EU:n viisumisäännösten velvoitteiden mukaisesti soveltamaan viisumihakijoiden muutoksenhakuoikeutta.

EU:n yhteinen viisumitietojärjestelmään VIS otettiin käyttöön ensimmäisellä levitysalueella Pohjois-Afrikassa, ja sen myötä Suomikin ryhtyi ottamaan viisumihakijoiden sormenjäljet alueella sijaitseissa edustustoissaan 11.10.2011 alkaen. EU tarkisti vuoden aikana ohjelmansa mukaisesti Kiovan ja Pekingin suurlähetystöjen viisumiprosessit. Ne saivat tarkastuksessa hyvät arvosanat.

Edustustot osallistuivat maahantulolupa-asioihin liittyvällä toiminnallaan unionin neliportaisen rajaturvallisuusmallin toteutukseen laittoman maahanmuuton lähtö- ja kauttakulkumaissa. Ne estävät osaltaan laitonta maahanmuuttoa, ihmiskauppaa, alipalkattujen työntekijöiden hyväksikäyttöä sekä rikollisuuden ja terrorismin leviämistä Schengen-alueelle.

### 1.2.6 Muut kv. oikeudelliset asiat

Tulostavoitteet vuodelle 2011	Toteuma 2011
<p>Aloitteellinen vaikuttaminen erityisesti YK:n ja EU:n oikeudelliseen työhön tukien tätä kautta myös TN-kampanjaa.</p> <p>EU- ja valtiosopimusoikeudellisen asiantuntemuksen tuottaminen kansainvälisiin suhteisiin ml. valtiosopimusoppaan päivitys.</p> <p>EU:n liittymistä Euroopan ihmisoikeussopimukseen koskevien neuvottelujen jatkaminen.</p> <p>Toimiminen ihmisoikeusperiaatteiden mukaisesti valtionasiamiehenä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa ja muissa kansainvälisissä lainkäyttö- ja tutkintaelimissä.</p> <p>EN:n ihmisoikeuksien valvontajärjestelmän ja erityisesti Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen reformin edistäminen.</p> <p>Ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen vahvistaminen kansainvälisessä yhteistyössä.</p> <p>Laaja-alaisen turvallisuuden edistäminen vaikuttamalla kansainväliseen terrorismin vastaiseen toimintaan ihmisoikeudet huomioiden, sekä kansainvälisen humanitaarisen oikeuden kunnioittamisen edistämiseen.</p> <p>ICC:n ja muiden kansainvälisten rikostuomioistuinten sekä muiden rankaisemattomuutta vähentävien hankkeiden tukeminen, huomioiden mm. kansainvälisten rikosten uhrien asema.</p> <p>YK:n ja EU:n pakotejärjestelmän kehittäminen ihmisoikeudet huomioon ottaen ja pakotteiden täytäntöönpanotehtävän hoitaminen, ml. tiedottaminen ja</p>	<p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Ulkoministeriö on vaikuttanut aktiivisesti YK:n ja EU:n oikeudelliseen työhön.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> EU- ja valtiosopimusoikeudellista asiantuntemusta vaativat kysymykset on tunnistettu ja tarvittavat asiantuntijapalvelut on tuotettu oikea-aikaisesti. Eduskunnalle annettiin valtiosopimus selvitys kansainvälisestä sopimuspolitiikasta ja sen kehityssuunnista (UTP 18/2011 vp).</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Neuvottelut EU:n liittymisestä Euroopan ihmisoikeussopimukseen jatkuivat tiiviisti. Suomi on edustettuna ihmisoikeussopimuksen sopimuspuolia edustavassa Euroopan neuvoston neuvotteluryhmässä, jonka kanssa komissio käy neuvotteluita.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Ulkoministeriö on osallistunut ihmisoikeuksien kehittämiseen niin valtionasiamiestoiminnassaan kuin Euroopan neuvoston puitteissa.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Ministeriö on aktiivisesti vaikuttanut Euroopan ihmisoikeussopimusjärjestelmän reformiprosessiin erityisesti Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen osalta.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Ihmisoikeusnäkökulmaa on pystytty edistämään ja pitämään agendalla kokonaisvaltaisesti eri foorumeilla ja yhteyksissä.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Kansainvälisen terrorismin vastaisessa yhteistyössä on edistetty monenkeskisiä hankkeita painottaen oikeusturva- ja perusoikeusnäkökulmaa.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Kaikkein vakavimpia kansainvälisiä rikoksia koskevan rankaisemattomuuden vähentämisessä on korostettu rikostuen uhrien aseman parempaa huomioon ottamista.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Täytäntöönpanotehtävät on hoidettu tehokkaasti ja oikea-aikaisesti. Suomi on jatkanut johdonmukaisia toimiaan kansainvälisten</p>

<p>neuvonta yksityiselle sektorille.</p> <p>Ulko- ja turvallisuuspoliittista päätöksentekoa koskevan ohjekirjasen ja valtiosopimusoppaan ajankohdistaaminen, jos perustuslain muutokset hyväksytään eduskuntavaalien jälkeen.</p>	<p>pakotteiden kohteena olevien yksityishenkilöiden ja yhteisöjen prosessuaalisen oikeusturvan kohentamiseksi.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Uusi perustuslaki tuli voimaan 1.3.2012 ja samana päivänä annettiin myös vuoden 2011 aikana päivitetty uusi EU- ja valtiosopimusopas. Ulko- ja turvallisuuspoliittista päätöksentekoa koskevan kirjanen jaettiin päivitettyinä maaliskuun alussa ja julkaistaan 16.3.2012 .</p>
---	--

## Kansainvälinen oikeus

Ulkoministeriössä valmisteltiin ja annettiin eduskunnalle kertomusvuonna 6 valtiosopimuksen hyväksymistä koskevaa hallituksen esitystä: Serbian vakautus- ja assosiaatiosopimus, EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 136 artiklan muutos, Ottawan jalkaväkimiinat kieltävä sopimus, EU:n tietoturvasuussopimus, EN:n ihmiskaupan vastainen sopimus ja YK:n pöytäkirja lasten myynnistä, lapsiprostitutiosta ja -pornografiasta. Vuonna 2011 saatettiin Suomessa voimaan kaikkiaan 36 monenvälistä, 29 kahdenvälistä, 1 pohjoismainen ja 5 kansainvälisen järjestön kanssa tehtyä valtiosopimusta tai – sopimuksen muutosta. Lisäksi kumottiin kaksi kahdenvälistä sopimusta, Albanian TTT-sopimus ja Intian kauppasopimus.

Kansainvälinen humanitaarinen oikeus oli näkyvästi esillä Kansainvälisen Punaisen Ristin ja Punaisen Puoli kuun liikkeen 31. konferenssissa. Neljän vuoden välein pidettävä konferenssi on poikkeuksellisen merkittävä ja laaja-alainen humanitaaristen asioiden foorumi. Suomi piti siellä esillä uhrien aseman vahvistamista. Samoin Suomi painotti humanitaarisen oikeuden täytäntöönpanon tehostamista, mille konferenssi kokonaisuudessaan antoi tukensa. Suomi ilmaisi myös tukensa ns. Montreux –asiakirjalle, joka koskee yksityisiä turvallisuus- ja puolustusalan yrityksiä ja niitä koskevaa kansainvälisoikeudellista säätelyä.

Suomi on jatkanut johdonmukaisia toimiaan kansainvälisten pakotteiden kohteena olevien yksityishenkilöiden ja yhteisöjen prosessuaalisen oikeusturvan kohentamiseksi. YK:n turvallisuusneuvoston ns. Al-Qaida -pakotekomitean yhteyteen perustetun pakoteasiamiehen (Ombudsperson) toimivaltuuksia laajennettiin kesäkuussa 2011.

Eduskunnalle annettiin hallituksen esitys koskien sopimusta Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä EU:n edun vuoksi vaihdettujen turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamisesta. Luxemburgin kanssa allekirjoitettiin kahdenvälinen tietoturvasuussopimus joulukuussa ja sopimusneuvottelut saatiin päätökseen Alankomaiden, Ison-Britannian ja Sveitsin kanssa. Vuoden 1991 tietoturvasuussopimuksen ajantasaistamista koskevat neuvottelut jatkuivat Yhdysvaltojen kanssa.

## Terrorismin ja väkivaltaisen radikalismien vastainen yhteistyö

Terrorisminvastainen kansainvälinen yhteistyö jatkui tiiviinä Suomen kannalta keskeisimpien toimijoiden, EU:n ja YK:n, puitteissa. EU:ssa hyväksyttiin neuvoston päätelmät 9/11 –terrori-iskujen vuosipäivän yhteydessä. EU korostaa niissä sitoutumistaan terrorisminvastaiseen kansainväliseen yhteistyöhön. Neuvottelut YK:n kokonaisvaltaisesta terrorisminvastaisesta yleissopimuksesta jatkuivat edelleen. Suomi on tukenut niiden loppuunsaattamista, mutta toistaiseksi sopimusneuvotteluissa on otettu tauko.

EU:n terrorisminvastaisen ulkosuhdetoiminnan kautta käydään vuoropuhelua keskeisten strategisten kumppaneiden kanssa. Suomi painottaa johdonmukaisesti ihmisoikeuksien, kansainvälisen humanitaarisen oikeuden ja pakolaisoikeuden kunnioittamista kaikessa terrorisminvastaisessa toiminnassa. Suomi pitää tärkeänä, että terrorisminvastaisessa työssä puututaan sen syntyyn vaikuttaviin syihin, kuten köyhyyteen, syrjäytymiseen ja epätasa-arvoon.

Hallitusohjelmassa on sovittu kolmannen sisäisen turvallisuuden ohjelman valmistelusta linjauksineen ohjelman tavoitteista ja keskeisestä sisällöstä. Ohjelman valmistelee sisäisen turvallisuuden ministeriryhmä, johon kuuluvat mm. kaikki ulkoministeriön ministerit. Hanketta varten on asetettu asiantuntijaryhmä toimenpideohjelman laatimiseksi väkivaltaisen ekstremismin ennalta ehkäisemiseksi ottaen huomioon laajasti eri ääriajatteluun perustuva, väkivaltaa käyttävä ekstremismi sekä muu vakava väkivalta. Ulkoministeriöllä on edustajansa sisäministeriön johdolla toimivassa asiantuntijaryhmässä. Sisäisen turvallisuuden ohjelma vuosille 2011 - 2015 on määrä valmistua toukokuuhun 2012 mennessä.

Ulkoministeriön johtamassa työryhmässä valmisteltiin vuonna 2011 kansallista hallinnollista varojen jäädytysmenettelyä koskeva lainsäädäntöhanke, joka on tarkoitus antaa eduskunnalle keväällä 2012. Menettely mahdollistaisi terroritekoihin osallistuvien tai niitä edistävien tahojen varojen jäädyttämisen YK:n turvallisuusneuvoston hyväksymän päätöslauselman 1373(2001) edellyttämällä tavalla myös siltä osin, kuin se ei EU-säädöksin ole nykytilanteessa mahdollista.

### Ihmisoikeustuomioistuinasiat

Kansainvälisissä lainkäyttö- ja tutkintaelimissä, erityisesti Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa, ulkoministeriö osallistui noin 200 eri vaiheissa vireillä olevan Suomea koskevan asian käsittelyyn sekä tuomioiden, päätösten ja loppupäätelmien täytäntöönpanoon.

Kertomusvuonna ihmisoikeustuomioistuin antoi 23 Suomea koskevaa tuomiota ja päätöstä. Näistä viidessä tuomiosta todettiin ihmisoikeusrikkomus. Lisäksi seitsemän valitusta poistettiin asialistalta tehdyn sovinnon, hallituksen antaman yksipuolisen julistuksen tai muun syyn johdosta. Ihmisoikeustuomioistuin myönsi ulkomaalaisasioissa yhteensä 17 Suomea koskevaa uutta väliaikais määräystä.

Suomalainen kansalaisjärjestö teki Suomea vastaan kaksi järjestökantelua Euroopan sosiaalisten oikeuksien komitealle. Suomi on ainoana valtiona hyväksynyt Euroopan sosiaalisen peruskirjan järjestökanteluita koskevan lisäpöytäkirjan nojalla kansalaisjärjestöjen oikeuden tehdä mainitunlaisia kanteluja.

Kertomusvuonna YK:n kidutuksen vastaisessa komiteassa oli vireillä viisi Suomea koskevaa tapausta ja ihmisoikeuskomiteassa yksi.

### 1.2.7 Valtioiden ja kansainvälisten järjestöjen edustautuminen Suomessa

Tulostavoitteet vuodelle 2011	Toteuma 2011
<p>Kahdenvälisten suhteiden tukeminen yhteydenpidolla edustustoihin sekä laadukkailla ja toimivilla korkean tason vierailujärjestelyjä.</p> <p>Wienin yleissopimuksen mukaisten diplomaattisiin erioikeuksiin – ja vapauksiin liittyvien palvelujen tuottaminen nykyaikaisia työmenetelmiä käyttäen resurssien kannalta tehokkaasti.</p>	<p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Vierailujärjestelyt ja diplomaattikunnalle annettavat palvelut on toteutettu tavoitteiden mukaisesti. Saatu palaute on ollut kiittävä.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin osittain.</u> Työmenetelmiä on kehitetty mm. poistamalla turhia työvaiheita ja kehittämällä diplomaattirekisterin toiminnallisuutta. Vierailujärjestelyjä on kehitetty kustannustehokkaasti. Protokollan koulutusaineistoa on ajantasaisesti päivittämistä ja julkaisemista ministeriön intranetissä ja ulkoisilla sivuilla kehitetään edelleen.</p>

### Protokollapalvelut

Helsingissä toimii 61 suurlähetystöä ja 5 kansainvälistä järjestöä, joille ulkoministeriö tuottaa kansainvälisten sopimusten edellyttämiä diplomaattisiin erioikeuksiin ja vapauksiin liittyviä palveluja. Suurlähetystöjen määrä on kasvanut tasaisesti viime vuosina. Lisäksi henkilöstömäärältään suuri Euroopan kemikaalivirasto työllistää ministeriötä.

Helsinkiin akkreditoitujen suurlähetystöjen diplomaattisen henkilökunnan listaus The Helsinki Diplomatic List julkaistaan vuodesta 2011 alkaen ainoastaan sähköisessä muodossa ministeriön sisäisillä ja ulkoisilla nettisivuilla. Verkkajulkaisun kehittämistä jatketaan.

Ulkoministeriö hoitaa valtionpäämies-, pääministeri- ja ulkoministeritason vierailut sekä osallistuu keskeisesti valtiollisten juhlatilaisuuksien järjestämiseen. Vuonna 2011 ministeriö osallistui 7 valtionpäämiestason, 9 pääministeritason ja 15 ulkoministeritason vierailun ja 3 korkean tason kansainvälisen kokouksen järjestelyihin Suomessa. Saatu palaute isänniltä, vierailta ja muilta yhteistyötahoilta on ollut kiittävää. Vuoden 2011 aikana on vierailujen ja uusien suurlähettiläiden saapumisen yhteydessä otettu huomioon erityisesti Suomen turvaneuvostokampanjointi informoimalla vastuutahoja ao. tapahtumista.

### 1.2.8 Julkisuusdiplomatia

Tulostavoitteet vuodelle 2011	Toteuma 2011
<p>Julkisuusdiplomatia laajenee edustustoverkostossa tehokkaaksi viestinnän ja promootion työkaluksi, jonka avulla lisätään ulkoasiainhallinnon toiminnan vaikuttavuutta.</p> <p>Hyödynnetään tehokkaammin digitaalista diplomatiaa etenkin verkkoviestinnän ja sosiaalisen median keinoin.</p> <p>Maakohtaisena painopisteenä on suomalaisen yhteiskunnan ja sen toimintatapojen tuntemuksen lisääminen venäläisten keskuudessa.</p> <p>Temaattisina painopisteinä ovat design, WDC 2012, Millennium-palkintoprosessi, Turun kulttuuripääkaupungin tuki, koulutus, Suomen arktinen strategia, cleantech, rauhanvälitys ja YK:n turvaneuvostoehdokkuus.</p> <p>Maabrändin kansainvälisestä viestinnästä vastaavaa organisaatiota suunnitellaan Finland Promotion Boardin puitteissa House of Finland – tavoitteen edistämiseksi.</p>	<p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Julkisuusdiplomatiaan panostettiin 12 kohdemaassa, joissa toteutettiin maakuvan keskeisiin vahvuuksiin perustuvaa viestintää, kulttuuritapahtumia ja muuta promootiota. Toimintaa koordinoitiin julkisuusdiplomatian maaohjelmilla.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin osittain.</u> Ulkoasiainhallinto vahvisti läsnäoloaan sosiaalisessa mediassa, erityisesti kriisien yhteydessä.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Julkisuusdiplomatiaan panostettiin erityisesti Venäjällä: vuonna 2011 toimittaja- ja vaikuttajavieraita Venäjältä oli yhteensä 77 henkilöä.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Julkisuusdiplomatiassa ja viestinnässä painotettiin erityisesti Suomen turvaneuvostoehdokkuutta muiden temaattisen painopisteiden lisäksi.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin osittain.</u> Ulkomaisten Suomi-toimijoiden yhteistoiminnan tiivistämiseksi käynnistyi Suomi-talota koskeva selvitystyö keskeisten kansliapäälliköiden johdolla.</p>

### Julkisuusdiplomatia ja viestintä

Pohjois-Afrikan ja Japanin kriisit nostivat kriisiviestinnän keskiöön vuonna 2011. Ulkoministeriö hyödynsi laajasti sosiaalista mediaa kriisiviestinnässään ja näin vakiinnutti samalla asemansa sosiaalisen median eri kanavilla.

Suomen turvaneuvostoehdokkuus on keskeinen ulkopoliittinen tavoite, jota viestinnällä ja julkisuusdiplomatialla tuettiin monipuolisesti. Turvaneuvostoehdokkuuden tukiviestinnän kannalta merkittäviä olivat myös kansainväliset toimittajavierailut. Lisäksi tiedotusta ulko- ja turvallisuuspolitiikan ajankohtaisaiheista lisättiin taustatilaisuuksilla toimittajille.

Kansalaiskeskustelun syventämiseksi ja aktivoimiseksi EU-kysymyksistä järjestettiin eri puolilla Suomea useita keskustelu- ja tiedotustilaisuuksia sekä seminaareja. Lisäksi järjestettiin erilaisia luentotilaisuuksia, osallistuttiin messuille ja asiakaspalvelua toteutettiin aikaisempien vuosien mukaisesti eri maakunnissa kautta koko Suomen. Vuoden aikana käynnistettiin EU-kansalaisviestinnän uudistushanke, jonka tavoitteena on modernisoida Eurooppatiedotuksen toiminta ja keskittää se Helsinkiin vuoden 2013 alkuun mennessä.

Kehitysviestinnässä keskityttiin viestimään kattavasti, avoimesti ja läpinäkyvästi kehitysyhteistyömäärärahojen käytöstä ja tuloksista. Kehitysviestinnässä ja globaalikasvatuksessa tehtiin tiivistä yhteistyötä viranomaisten ja järjestöjen kanssa, jotta globaalit kehityskysymykset ovat laajasti esillä suomalaisessa yhteiskunnassa. Suomalaisten osallistumisen ja yhteiskunnallisen keskustelun lisäämiseksi jatkettiin vaikuttajaohjelmaa sekä toimittajien kehityspolitiikan perehdyttämisohjelmaa Kehitys-akatemiaa. Kansainvälisen kehityspoliittisen viestinnän osana lisättiin vuorovaikutusta ja verkottumista kansainvälisten ja erityisesti afrikkalaisten toimittajien kanssa.

Maakuvan kehittämistyötä jatkettiin rakentamalla kansainvälistä viestintää maabrändivaltuuskunnan työn pohjalta Finland Promotion Boardin puitteissa. Ulkomaisten Suomi-toimijoiden yhteistoiminnan tiivistämiseksi käynnistyi Suomi-taloa koskeva selvitystyö keskeisten kansliapäälliköiden johdolla.

Julkisuusdiplomatiaan panostettiin erityisesti Venäjällä: vuonna 2011 toimittaja- ja vaikuttajavieraita Venäjältä oli yhteensä 77 henkilöä. Julkisuusdiplomatiaan panostettiin lisäksi 11 muussa kohdemaassa, joissa toteutettiin maakuvan keskeisiin vahvuuksiin perustuvaa viestintää, kulttuuritapahtumia ja muuta promootiota. Toimintaa koordinoitiin julkisuusdiplomatian maaohjelmilla, joihin kuului lähes 200 promootiotapahtumaa ulkomailla ja noin 200 ulkomaisten toimittajan vierailu Suomeen.

### 1.3 TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS

#### 1.3.1 Toiminnan tuottavuus

Tulostavoitteet vuodelle 2011	Toteuma 2011
<p>Uuden suunnittelujärjestelmän malli valmis.</p> <p>Edustustoverkko-ohjelman läpivieminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Edustustoverkon jatkuvalle tarkastelulle luodun toimintamallin vakiinnuttaminen.</li> <li>• Edustustojen toimintaprofiilien määrittely saataan loppuun ja toimintaprofiilit otetaan käyttöön ministeriön suunnittelujärjestelmän uudistuksen yhteydessä.</li> <li>• Pohjoismaista edustustoyhteistyötä kehitetään.</li> </ul> <p>Edustustojen ja muiden ulkomailla toimivien julkista rahoitusta saavien toimijoiden yhteistyön kehittämisen House of Finland –konseptin mukaisesti.</p> <p>Korkeauhkaisten toimintaympäristöjen edustustojen turvallisuuden kokonaisvaltainen tarkastelu ja kehittäminen; korkeauhkaissa toimintaympäristöissä sovellettavien toimintatapojen ja käytänteiden vahvistaminen.</p>	<p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Uusi suunnittelujärjestelmä hyväksyttiin ministeriö johtoryhmässä toukokuussa 2011.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin osittain.</u> Hallitusohjelmassa ulkoasiainhallinnolle asetetut säästövelvoitteet ovat nopeuttaneet edustustoverkon rakenteellisten muutosten tarvetta. Toimintaprofiilityö jatkuu; edustustojen tuli vuosien 2012 – 2016 toiminta- ja taloussuunnitelmissaan esittää myös toimintaprofiilinsa vahvistaviksi. Pohjoismaisen edustustoyhteistyön tiivistämistä jatkettiin.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin osittain.</u> Suomi-talo/ Suomi-tiimi-konseptia toimeenpannaan ympäri maailmaa erilaisin yhteistyömallein. Tavoitteena on tehostaa julkisten ja julkisrahoitteisten toimijoiden yhteistyötä, resurssien tehokasta käyttöä, koordinaatiota ja verkostoitumista. Tätä ajatellen käynnistettiin keskeisten kansliapäälliköiden johdolla toimintamallia koskeva selvitys sisältäen suosituksia yhteistyön kehittämisestä.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Reaaliaikainen turvallisuuden kokonaisvaltainen tilannekuvatoiminta aloitettiin. Kokonaisarviointin perusteella nostettiin erityisseurantaan noin kymmenen edustustoa, jotka sijaitsevat korkeauhkaissimmilla alueilla. Alueilla toimivien tai sinne virkamatkustavien turvallisuuden kohentaminen mm. henkilökohtaisilla varusteilla käynnistyi vuoden lopulla. Strategisen tason päätöksissä huomioitiin turvallisuus erityisesti Islamabadissa, Damaskokses-</p>



<p>Pääkohderyhmät huomioon ottavan viestintästrategia laatiminen.</p> <p>Ulkoasiainhallinnon verkkopalvelujen sisällöllinen kehittäminen digitaalisen diplomatian tavoitteiden mukaisesti, ml. sosiaalisen median hyödyntäminen.</p> <p>Suoran kansalaisviestinnän painopisteinä:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• ulko- ja turvallisuuspoliittiset kysymykset</li> <li>• globaalit kehityskysymykset,</li> <li>• Suomen kehityspolitiikka ja kehitysyhteistyö ja</li> <li>• EU-viestintä.</li> </ul> <p>Kehitysviestinnän painopisteenä on hallituksen uuden kehityspoliittisen ohjelman tekeminen tunnetuksi Suomessa ja globaalisti.</p> <p>Hallinto- ja tukitehtävien tehostaminen ja vähentäminen ministeriössä ja edustustoissa mm. sähköisiä toimintatapoja käyttöönottamalla (esim. Kieku, AHA).</p> <p>Päätökset ulkoasiainhallinnon hankintatoimen kehittämisestä ja kokonaiskoordinaatiosta.</p> <p>Ulkoasiainhallinnon tarpeita vastaavien tietotekniikka- ja tietoliikennepalvelujen tuottaminen; jatketaan tukia ja hallintapalvelujen ulkoistamista ja uudelleenjärjestelyjä.</p> <p>Rakenteisten maatiedostojen käyttöönotto 100 %.</p> <p>Etäyhteyksien käytön laajentaminen, yhteyksien määrä 1 800.</p> <p>Valtion omistamien kiinteistöjen arvon säilyttäminen ja toimintakyvyn ylläpitäminen; kiinteistöjen korjausvajeen kokonaisarviointi.</p>	<p>sa ja Kabulissa. Kabulin edustuston merkittävä turvallisuuden kohentaminen mm. eduskunnan lisärahoituksella käynnistettiin vuoden lopussa.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin osittain.</u> Ministeriön viestintästrategian päivittäminen käynnistettiin uusimalla kriisiviestintäohjeet.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin osittain.</u> Ulkoasiainhallinto vahvisti läsnäoloaan sosiaalisessa mediassa, erityisesti kriisien yhteydessä. Formin-verkkosivujen visuaalinen uudistus siirtyi vuodelle 2012.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Painopisteet näkyivät kaikessa kansalaisviestinnässä. Kansalaiskeskustelun syventämiseksi ja aktivoimiseksi EU-kysymyksistä järjestettiin eri puolilla Suomea useita keskustelu- ja tiedotustilaisuuksia sekä seminaareja. Kehitysviestinnässä keskityttiin viestimään kattavasti, avoimesti ja läpinäkyvästi kehitysyhteistyömäärärahojen käytöstä ja tuloksista. Kehitysviestinnässä ja globaalikasvatuksessa tehtiin tiivistä yhteistyötä viranomaisten ja järjestöjen kanssa.</p> <p><u>Tavoitetta ei saavutettu.</u> Hallituksen uusi kehityspoliittinen ohjelma vahvistettiin valtioneuvostossa helmikuussa 2012.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin osittain.</u> Kieku-järjestelmän käyttöönottoprojekti siirtyi valtiokonsernitason päätösten johdosta.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Vuonna 2011 tehtyjen päätösten perusteella hankintapalvelut organisoidaan ja toiminta käynnistetään vuonna 2012.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Tukipalveluiden kilpailutus vietiin läpi suunnitellusti ja käyttöönoton suunnittelu on alkanut. SUVI CVIS -projektissa tietojärjestelmäkehitys on mahdollistanut kansallisen viisumikäsittelyn sekä EU:n laajuiseen viisumitietojärjestelmään integroitumisen ja onnistuneen tuotannon käynnistämisen Schengen-alueen yhteiseen biometriseen viisumijärjestelmään VISiin.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin osittain.</u> Rakenteisten maatiedostojen käyttöönottoaste on 95 %.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Yhteyksiä noin 2 000.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin osittain.</u> Kiinteistöjen korjausvajeen kokonaisarviointi siirtyi myöhempään ajankohdtaan.</p>
---	--

## Edustustoverkko

Suomen edustustoverkko koostui 96 toimipisteestä. Julkisen talouden paineet pakottavat ulkoministeriön säästötoimenpiteisiin, joista ei pystytä suoriutumaan ilman rakenteellisia muutoksia edustustoverkossa ja supistamatta tuloksellista toimintaa. Edustustoverkon kehittämistä jatkettiin tavoitteena keskit-

tää voimavaroja erityisesti maihin ja alueisiin, joiden poliittinen ja taloudellinen merkitys on Suomen kannalta kasvamassa.

Vuonna 2011 suljettiin Suomen suurlähetystö Caracasissa, Venezuelassa sekä toimipiste Kapkaupungissa, Etelä-Afrikassa, ja pääkonsulaatti Göteborgissa, Ruotsissa muutettiin kunniapääkonsulaatiksi. Vuoden aikana valmisteltiin asetuspäätös, jonka mukaan Suomen suurlähetystö Islamabadissa, Pakistanissa ja pääkonsulaatti Kantonissa, Kiinassa suljetaan vuoden 2012 aikana, ja Las Palmasin konsulaatti muutetaan kunniakonsulaatiksi. Myös Suomen läsnäoloa Yhdysvaltojen länsirannikolla päätettiin uudistaa.



Edustustoyhteistyön tiivistämistä Pohjoismaiden kesken jatkettiin. Pohjoismaisen yhteistyön lisäämistä haettiin kansliayhteistyön lisäksi etenkin passi- ja konsuliasioiden hoidossa. Pohjoismaiden ja Baltian maiden ulkoministerit hyväksyivät elokuussa 2011 puitesopimuksen yksittäisen diplomaatin sijoittamisesta toisen sopimusmaan edustustoon. Puitesopimus luo perustan edustustoyhteistyön laajentamiselle

### 1.3.2 Toiminnan taloudellisuus

Ulkoministeriön johtoryhmät hyväksyivät keväällä 2011 toimintalaskentaprojektissa osana tulosohjauksen kehittämistä valmistellun hallinnonalan tehtävä/toimintorakenteen ja siirtymisen sen käyttöön 2012-2016 suunnitteluohjeessa. Rakenteen tekninen viimeistely siirrettiin Kieku-tietojärjestelmän käyttö-ottoprojektille. Toimintolaskentaprojekti viimeisteli hallinnonalan suoriteryhmiä määrittelyn projektin ohjausryhmän ja Kieku- käyttöönottoprojektin jatkotyölle.

Kieku-tietojärjestelmän valtiokonsernitason aikataulun uudelleen arviointi johti lopulta mm. ulkoasiainhallinnon osalta käyttöönoton siirtymiseen syksystä 2012 vuoden 2014 alkuun. Käyttöönottoaikataulun muutos siirsi myös hallinnonalan kuluseurannan muuttamista toimintopohjaiseksi ja järjestelmäpohjaisen työajankohdennuksen käyttöönottoa myöhäisempään ajankohtaan. Ministeriö teki kuitenkin helmikuussa 2012 koko henkilöstölle suunnatun nettipohjaisen työajankohdennuksen pilottikyselyn. Kyselyä kehitetään saadun palautteen pohjalta ja se on tarkoitus järjestää säännöllisin väliajoin ennen Kieku-tietojärjestelmän käyttöönottoa.

Vuoden 2011 laskelmat laadittiin samojen laskentaperusteiden mukaisesti kuin edellisvuosina. Seuraavassa taulukossa on esitetty ulkoasiainhallinnon henkilötöyvuosien ja kustannusten jakaantuminen tehtävittäin/toiminnoittain.

	Muutos 2011/2010		2011		2010		2009	
	HTV	kust.	HTV 2011	Kustannuksyht (1000 €)	HTV 2010	Kustannuksyht (1000 €)	HTV 2009	Kustannuksyht (1000 €)
0 Ulko- ja turvallisuuspolitiikka	5 %	11 %	199,80	30 757	190,50	27 760	183	26 734
1 Kauppapolitiikka ja kaupallistaloudelliset suhteet	0 %	5 %	99,00	14 406	98,80	13 722	105	13 703
2 Kehityspolitiikka ja kehitysyhteistyö	5 %	8 %	256,80	33 927	245,40	31 380	242	30 436
3 EU-politiikka ja EU-suhteet	1 %	4 %	47,20	7 705	46,70	7 436	50	7 782
4 Kansalaispalvelut	6 %	4 %	394,20	30 316	370,80	29 123	370	28 619
5 Muut kv.oikeudelliset tehtävät	-2 %	12 %	29,90	4 226	30,60	3 790	29	4 460
6 Valtioiden ja kv.järj.edustautuminen Suomessa	-5 %	4 %	12,50	1 527	13,10	1 465	15	1 682
7 Julkisuusdiplomatia	-17 %	-8 %	89,10	11 153	106,80	12 076	104	11 513
8 Toimeksiannot muilta hallinnonaloilta	-3 %	4 %	71,50	13 928	73,60	13 441	74	13 614
<b>Sisältötehtävät yhteensä</b>	<b>2 %</b>	<b>6 %</b>	<b>1200,00</b>	<b>147 945</b>	<b>1176,30</b>	<b>140 193</b>	<b>1172</b>	<b>138 543</b>
<b>*Johtaminen, hallinto- ja muut tukitehtävät</b>	<b>2 %</b>	<b>7 %</b>	<b>1548,00</b>	<b>151 141</b>	<b>1523,20</b>	<b>141 584</b>	<b>1547</b>	<b>141 238</b>
<b>UH yhteensä</b>	<b>1,8 %</b>	<b>6,1 %</b>	<b>2748,00</b>	<b>299 086</b>	<b>2699,50</b>	<b>281 777</b>	<b>2 719,5</b>	<b>279 781</b>

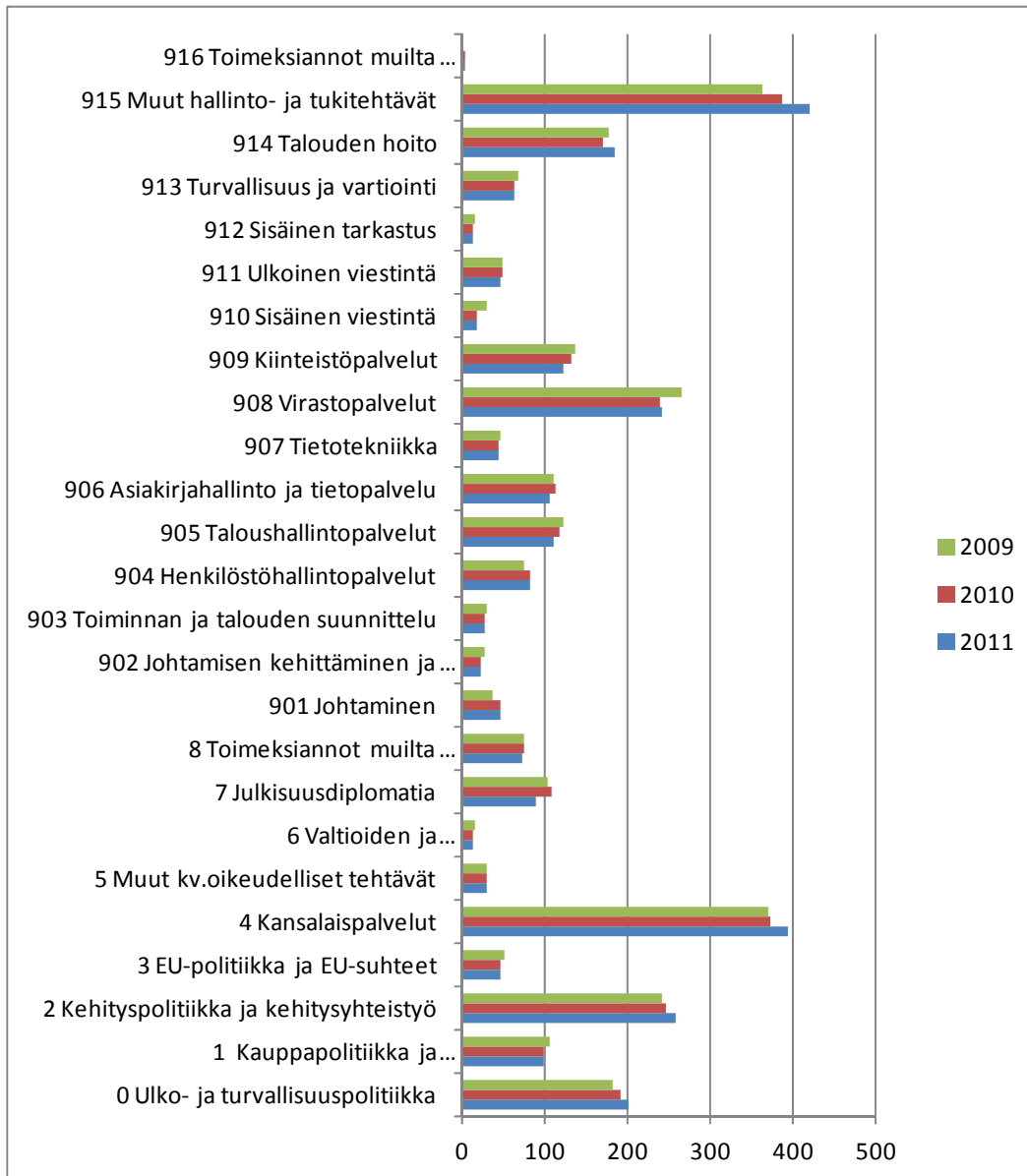
HTV-määrät on laskettu toimintamenojen pohjalta.

Vuoden 2011 osalta laadittujen kustannuslaskelmien mukaan ulkoasiainhallinnossa sisältötehtäviin käytettiin yhteensä 1 200 htv:n (43,7 %) työpanos ja johtamiseen, hallintoon ja muihin tukitehtäviin 1 548 htv:n (56,3 %) työpanos. Kustannuksista sisältötehtävien osuus oli 49,5 % (147,9 milj. euroa) ja johtamisen, hallinnon- ja muiden tukitehtävien osuus oli 50,5 % (151,1 milj. euroa).

Ulkoasiainhallinnossa henkilötöyvuosien määrä on yhteensä noussut noin 48 henkilötöyvuotta. Ministeriön osalta henkilötöyvuosien määrä laski 20 henkilötöyvuodella. Ulkomaan edustustojen osalta henkilötöyvuosien määrä vastaavasti kasvoi edellisvuodesta. Lähetettyjen määrä edustustoissa laski noin 15 henkilötöyvuotta, mutta samalla asemaasta palkatun henkilöstön määrä lisääntyi. Asemamaasta palkattujen palkka- ja palvelussuhdetiedot siirrettiin keväällä 2010 edustustojen ylläpidettäviksi ulkoasiainhallinnon yhteisessä henkilötietojärjestelmässä (Henkka). Siirtymästä johtuen vuoden 2010 tiedoissa on ollut vaillinaisuutta. Vuosi 2011 on ensimmäinen täysi toimintavuosi, jolta asemamaasta palkattujen tiedot on ylläpidetty järjestelmässä. Tämä selittää osaltaan muissa hallinto- ja tukitehtävissä ja edustustojen talouden hoidossa tapahtunutta lisäystä. Lisäksi edustustoissa on pyritty laajempiin tehtävänkuvauksiin myös asemamaalaisten osalta. Hallinnonalan tukitehtäviin käyttämät henkilötöyvuodet kasvoivat edellisvuodesta noin 2 prosenttia.

Kokonaisuudessaan ulkoasiainhallinnon sisältötehtäviin käyttämät henkilötöyvuoden kasvoivat edellisvuodesta noin 2 prosenttia. Sisältötehtävistä eniten henkilötöyvuosia kohdistuu kansalaispalveluihin ja kehityspolitiikkaan ja kehitysyhteistyöhön.

#### Ulkoasiainhallinnon henkilötöyvuosien kehitys vuosina 2009 - 2011



### 1.3.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

#### Julkisoikeudelliset suoritteet

Julkisoikeudellisten suoritteiden tuotanto ulkoasiainhallinnossa perustuu ulkomaalais- ja passilainsäädäntöön sekä konsulipalvelulakiin. Pääasialliset suoritteet ovat viisumit, oleskeluluvat ja passit.

Julkisoikeudelliset suoritteet	Muutos -% 2011/2010	Toteutuma 2011 (kpl)	Toteutuma 2010 (kpl)	Toteutuma 2009 (kpl)
Viisumihakemukset	+ 23 %	1 258 999	1 020 400	795 936
Passihakemukset	+ 10 %	16 702	15 222	14 955
Ratkaisut edustustoissa vireille tulleisiin oleskelulupahakemuksiin	+ 4 %	11 834	11 389	10 442

Viisumihakemuksista noin 95 prosenttia käsiteltiin Venäjällä sijaitsevilla Suomen neljässä edustustossa. Suomen edustustoja Venäjällä ei ole suunniteltu vastaanottamaan nykyisen kaltaisia viisumihakemuskäymiä. Toimintaa on tehostettu mm. osittain ulkoistamalla viisumitoimintoja vuodesta 2010 alkaen (Moskova ja Kiova). Pietarissa avattiin 11.2.2011 uusi viisumikeskus, joka on tällä hetkellä maailman suurin viisumien vastaanotosta ja valmiiden viisumien luovutuksesta huolehtiva keskus. Työntekijöitä keskuksessa on 200. Hakemusten käsittely ja päätös viisumin myöntämisestä tehdään edelleen Suo-

men pääkonsulaatissa. Suomen ulkoministeriön kumppanina viisumikeskuksen toiminnasta vastaa viisumikeskuksia 48 maassa hallinnoiva VFS Global.

Julkisoikeudellisten suoritteiden maksujen perusteet on määritelty valtion maksuperustelaisissa sääde-tyllä tavalla ulkoministeriön maksuasetuksella. Viisumihakemusten käsittelymaksun suuruudesta päät-tää Euroopan unionin neuvosto. Oleskelulupien käsittelystä perittävät hinnat sisältyvät sisäasiainminis-teriön maahanmuuttoviraston maksullisista suoritteista annettuun asetukseen.

Maksullisen toiminnan tuottojen määrä kasvoi huomattavasti ja vuonna 2011 tuottokertymä oli 46,7 miljoonaa euroa. Kasvua vuodesta 2010 on 8,6 miljoonaa euroa (22,5 %). Talousarviossa asetettu maksullisen toiminnan tuottotavoite 31,6 miljoonaa euroa ylittyi 15,1 miljoonalla eurolla (48 %). Tuotois-ta julkisoikeudellisten suoritteiden osuus oli 46,6 miljoonaa euroa ja siitä viisumien osuus oli 92 % (42,8 miljoonaa euroa).

Tuottojen kertymä suoritela-jeittain; julkisoikeudelliset suoritteet	Muutos-% 2011/2010	Toteutuma 2011 (€)	Toteutuma 2010 (€)	Toteutuma 2009 (€)
Viisumit	+ 21 %	42 755 298	35 282 840	27 571 767
Oleskeluluvat	+ 76 %	1 543 233	875 048	627 279
Passit	+ 29 %	1 857 859	1 437 271	1 292 563
Muut julkisoikeudelliset suorit-teet	+ 3 %	439 464	428 398	416 552
<b>Yhteensä</b>	<b>+ 23%</b>	<b>46 595 854</b>	<b>38 023 557</b>	<b>29 908 160</b>

Oheinen kustannusvastaavuuslaskelma perustuu 17 tuloja tuottavan edustuston tuottojen ja kustan-nusten seurantaan. Seuranta kattoi noin 94 prosenttia julkisoikeudellisten suoritteiden tuotoista. Kus-tannusvastaavuuslaskelma on laadittu ko. seurannan pohjalta täysimääräisesti. Laskelma perustuu seuraavien edustustojen kustannusseurantaan: Ankara, Bangkok, Hanoi, Kanton, Kiova, Lima, Lontoo, Moskova, Murmansk, New Delhi, New York, Peking, Petroskoi, Pietari, Shanghai, Teheran ja Tukhol-ma.

Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli 20,4 miljoonaa euroa. Kustannusvastaa-vuusprosentti, joka kertoo tuottojen osuuden kokonaiskustannuksista, oli 178 nousten vuoden 2010 tasosta (155) ja ylittäen merkittävästi talousarvion tavoitteen (124). Suoritekohtaisesti kustannusvas-taavuusprosentti oli viisumeilla 192, passeilla 64 ja oleskeluluvilla 60. Julkisoikeudellisten suoritteiden tuottamisesta aiheutuvat kustannukset katettiin viisumeista kertyvällä ylijäämällä. Julkisoikeudellisten suoritteiden tuotoilla on katettu suoritteisiin kohdennetut kustannukset.

**Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma julkisoikeudellisten suoritteiden osalta:**

	2011 toteuma	2011 tavoite	2010 toteuma	2009 toteuma
<b>Tuotot :</b>				
Maksullisen toiminnan tuotot				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	46 595 854	31 545 000	38 023 557	29 908 160
Maksullisen toiminnan muut tuotot				
<b>Tuotot yhteensä</b>	<b>46 595 854</b>	<b>31 545 000</b>	<b>38 023 557</b>	<b>29 908 160</b>

**Kokonaiskustannukset**

Erilliskustannukset				
aineet, tarvikkeet ja tavarat	786 948	870 000	845 699	787 065
henkilöstökustannukset	10 400 926	9 774 000	9 912 369	8 896 741
vuokrat	4 009	8 000	541	6 036
palvelujen ostot	255 689	620 000	462 553	574 203
muut erilliskustannukset	764 581	938 000	781 525	837 302
<b>Erilliskustannukset yhteensä</b>	<b>12 212 153</b>	<b>12 210 000</b>	<b>12 002 687</b>	<b>11 101 347</b>

Osuus yhteiskustannuksista				
tukitoimintojen kustannukset	6 179 757	5 385 000	5 648 786	5 106 007
poistot	1 169 491	886 000	945 240	840 456
korot	593 395	1 637 000	594 976	1 552 221
muut yhteiskustannukset	6 056 868	5 415 000	5 187 977	5 133 565
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	13 999 511	13 323 000	12 376 979	12 632 249
Kokonaiskustannukset yhteensä	<b>26 211 664</b>	<b>25 533 000</b>	<b>24 379 666</b>	<b>23 733 596</b>
<b>Kustannusvastaavuus</b>	<b>20 384 190</b>	<b>6 012 000</b>	<b>13 643 891</b>	<b>6 174 564</b>
(tuotot-kustannukset)				

Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki

**Kustannusvastaavuus hintatuon jälkeen** **20 384 190**

### Liiketaloudelliset suoritteet

Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusseuranta toteutettiin laajennetusti seitsemässätoista edustustossa: Ankara, Berliini, Budapest, Haag, Kuala Lumpur, Kööpenhamina, Lontoo, Mexico, Moskova, Pariisi, Peking, Riad, Tallinna, Tokio, Tukholma, Varsova ja Washington. Seuranta kattaa noin 70 % kaikista vuokratuloista (pl. käyttökorvaukset). Pääosa tuotoista kertyy kahdelta vuokralaiselta Finprolta ja puolustushallinnolta. Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli – 112 623 euroa ja kustannusvastaavuusprosentti on 87,3.

Ministeriön peruslähtökohtana omistustilojen vuokrasuhteiden osalta on kustannukset kattava toiminta. Vuokrasuhteissa ei ole tavoiteltu liiketaloudellisesti kannattavaa toimintaa, vaan lähtökohtana ovat olleet toiminnalliset ja hallinnolliset olosuhteet sekä etu, joka saavutetaan toimittaessa samoissa tiloissa vuokralaisten kanssa House of Finland –toimintakonseptin mukaisesti. Vuokratilat pyritään mitoittamaan vain oman henkilökunnan tilantarpeen mukaan ja rajoittamaan alivuokralaistoiminta mahdollisimman pieneksi.

### Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

liiketaloudellisten suoritteiden osalta

	2011	2010	2009
Tuotot :	toteuma	toteuma	toteuma
Maksullisen toiminnan tuotot			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	643 070	707 567	637 033
Maksullisen toiminnan muut tuotot	129 337	134 511	121 833
Tuotot yhteensä	<b>772 407</b>	<b>842 078</b>	<b>758 866</b>
<b>Kokonaiskustannukset</b>			
Erilliskustannukset			
aineet, tarvikkeet ja tavarat	753 911	735 925	561 440

henkilöstökustannukset	1 516 180	1 299 532	1 211 729
vuokrat	1 030 694	784 019	693 249
palvelujen ostot	785 220	812 883	795 914
muut erilliskustannukset	0	0	0
Erilliskustannukset yhteensä	<b>4 086 005</b>	<b>3 632 359</b>	<b>3 262 332</b>
vuokralaisten %-osuus kustannuksista	<b>467 075</b>	<b>407 860</b>	<b>437 095</b>
Osuus yhteiskustannuksista			
tukitoimintojen kustannukset			
poistot	268 354	268 353	236 951
korot	139 557	139 581	297 731
muut yhteiskustannukset	10 044	9 396	7 128
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	417 955	417 330	541 810
Kokonaiskustannukset yhteensä	<b>885 030</b>	<b>825 190</b>	<b>978 905</b>
<b>Kustannusvastaavuus</b>	<b>-112 623</b>	<b>16 888</b>	<b>-220 039</b>
(tuotot-kustannukset)			
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki			
<b>Kustannusvastaavuus hintatuen jäl-</b>			
<b>keen</b>	<b>-112 623</b>		

#### 1.3.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Vuoden 2011 tilikartan määräysten ja ohjeiden sekä ulkoministeriön ohjeiden pohjalta ministeriössä yhteisrahoitteisen toiminnan piiriin sisältyvät EU:n ulkorajarahastosta osarahoitusta saavat hankkeet. Vuonna 2011 ministeriön yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot (56 211 euroa) jäivät alle 100 000 euron ja eikä ministeriö siten laatinut kustannusvastaavuuslaskelmia vuodelta 2011. Yhteisrahoitteiselle toiminnalle ei ole asetettu erillisiä tulostavoitteita.

Ministeriöllä oli EU:n ulkorajarahaston vuoden 2011 vuosiohjelman piirissä kaksi hanketta, joiden osalta rahoituspäätöstä ei ole vielä tehty:

##### 1. ILO-yhteyshenkilö New Delhin edustustoon

Hankkeen tavoitteena on edistää laillista ja ehkäistä laitonta maahantuloa Schengen-alueelle, sekä luoda ja ylläpitää yhteyksiä alueella toimivaan yhdyshenkilöverkoston. Hanke toteutetaan yhdessä Rajavartiolaitoksen ja Maahanmuuttoviraston kanssa.

##### 2. Suomen kansallisen viisumijärjestelmän liittäminen EU:n yhteiseen viisumijärjestelmään VIS:iin

Hankkeen tarkoitus on liittää Suomen kansallinen viisumijärjestelmä EU:n yleiseen viisumitietojärjestelmään VIS:iin rakentamalla rajapinta keskusjärjestelmään ja huomioimaan EU-komission VIS vaatimukset tietojärjestelmässä.

## 1.4 TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA

### 1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Julkisoikeudellisten suoritteiden tuotanto ulkoasiainhallinnossa perustuu ulkomaalais- ja passilainsäädäntöön sekä konsulipalvelulakiin. Pääasialliset suoritteet ovat viisumit, oleskeluluvat ja passit.

Julkisoikeudelliset suoritteet	Muutos -% 2011/2010	Toteutuma 2011 (kpl)	Toteutuma 2010 (kpl)	Toteutuma 2009 (kpl)
Viisumihakemukset	+ 23 %	1 258 999	1 020 400	795 936
Passihakemukset	+ 10 %	16 702	15 222	13 961
Ratkaisut edustustoissa vireille tulleisiin oleskelulupahakemuksiin	+ 4 %	11 834	11 389	10 442

Tuottojen kertymä suoritelajeittain:

Julkisoikeudelliset suoritteet	Muutos-% 2011/2010	Toteutuma 2011 (€)	Toteutuma 2010 (€)	Toteutuma 2009 (€)
Viisumit	+ 21 %	42 755 298	35 282 840	27 571 767
Oleskeluluvat	+ 76 %	1 543 233	875 048	627 279
Passit	+ 29 %	1 857 859	1 437 271	1 292 563
Muut julkisoikeudelliset suoritteet	+ 3 %	439 464	428 398	416 552
<b>Yhteensä</b>	<b>+ 23%</b>	<b>46 595 854</b>	<b>38 023 557</b>	<b>29 908 160</b>

### 1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Ulkoasiainhallinnon palvelukykyä ja –laatua koskevat tulostavoitteet sisältyvät pääasiassa hallinnonalan tehtävä/toimintojaottelun mukaisesti kohtiin 1.2.2 Kauppapolitiikka ja kaupallistaloudelliset suhteet, 1.2.5 Kansalaispalvelut ja 1.2.8 Julkisuusdiplomatia. Palvelukykyä ja –laatua koskevia tulostavoitteita on sisällytetty myös lukuun 1.3.1 Toiminnan tuottavuus.

Vuonna 2011 ulkoministeriö käsitteli noin 320 kaksikäyttötuotteita koskevaa vientilupahakemusta. Vuoden aikana otettiin käyttöön kaksikäyttötuotteiden vientiluvituksen sähköinen asiointipalvelu. Palvelu nopeutti ja modernisoi vientilupahakemusten vireillepanoa ja käsittelyprosessia. Vientirytysten palaute palvelun laadusta ja erityisesti sähköisestä asiointipalvelusta on ollut myönteistä. Vientilupahakemuksista vähintään 80 % käsiteltiin 20 päivässä. Lisäksi kaksikäyttötuotteita sekä puolustustarvikkeita ja siviiliseita käsittelevän vientivalvontaryhmän välityksellä annettiin lausunto noin 260 vientilupahakemuksesta. Näistä noin 160 koski puolustustarvikkeita ja noin 100 kaksikäyttötuotteita.

Ulkoministeriö kehitti vuoden 2011 aikana edelleen kansalaispalveluiden laatua ja toimintatapojaan vastaamaan paremmin asiakkaiden tarpeita. Matkustusturvallisuuteen liittyvät palvelut ovat edelleen ministeriön internet-sivujen luetuin osio. Kansalaisia palvelevia matkustustiedotteita päivitettiin vuoden aikana yli tuhat kertaa. Tavoitteena oli päivittää tiedotteiden sisältö joka toinen kuukausi ja 4 – 10 tunnin kuluessa siitä, kun edustuston toimialueen turvallisuustilanteessa tapahtui muutos. Ministeriön oman arvion mukaan määräaika ylitettiin muutamissa tapauksissa (3 – 5), kuitenkin perustellusta syystä. Ministeriö tiivistä yhteistyötä kansallisella tasolla turvalliseen laajasti liittyvien organisaatioiden kanssa. Vuoden aikana jatkettiin myös uuden matkustusilmoitusjärjestelmän valmistelua.

Suomen suurlähetystöt hoitavat tilastojen mukaan noin 40 000 erilaista suomalaisten avustustapausta ulkomailla. Ministeriö onnistui tavoitteessaan ottaa hädänalaiset tapaukset, ml. sairaus- ja kuolemantapaukset sekä perheoikeudelliset tapaukset, hoitoon 24 tunnin kuluttua tiedoksi saannista.

Ministeriössä viime vuosina tehty systemaattinen kriisivalmiuksien kehitystyö joutui vuonna 2011 kovalle koetukselle. Arabikeväeseen liittyvät konsulikriisitilanteet Tunisiassa, Egyptissä, Libyassa ja muualla



Pohjois-Afrikassa ja Lähi-idässä sekä Japanin tsunami testasivat ministeriön ja edustustojen reagointi- ja toimintakykyä poikkeustilanteissa. Yleisellä tasolla voidaan todeta ulkoasiainhallinnon selviytyneen hyvin näistä haasteista. Vuoden 2011 kriisitilanteista on saatu arvokkaita kokemuksia ja opetuksia kriisivalmiuksien jatkokehittämiseen.

Maahantulo- ja maahantulolupa-asioiden toimintoja on kehitetty ja virtaviivaistettu ja asiakaspalvelu on parantunut. Viisumihakemusten käsittelyn kehittäminen jatkui myös vuonna 2011. Suomen suurimmissa viisumiedustustoissa Pietarissa, Moskovassa, Petroskoissa ja Kiovassa otettiin käyttöön sähköinen viisumihakemus- sekä ajanvarausjärjestelmä. Viisumitoimintojen osittainen ulkoistaminen toteutettiin Pietarissa, johon perustettiin Schengenin suurin hakemusten vastaanottokeskus. Viisumihakemusten määrä kasvoi Venäjällä lähes 1,2 miljoonaan. EU:n yhteinen viisumitietojärjestelmään VIS otettiin käyttöön ensimmäisellä levitysalueella Pohjois-Afrikassa, ja sen myötä Suomikin ryhtyi ottamaan viisumihakijoiden sormenjäljet alueella sijaitsevissa edustustoissaan 11.10.2011 alkaen. EU tarkisti vuoden aikana ohjelmansa mukaisesti Kiovan ja Pekingin suurlähetystöjen viisumiprosessit. Ne saivat tarkastuksessa hyvät arvosanat. Passisalkkujen levitys on toteutettu suunnitelmien mukaan ja salkut on lähetetty New Yorkin ja Los Angelesin edustustoihin.

Palvelun parantamiseksi ulkoasiainhallinto vahvisti läsnäoloaan sosiaalisessa mediassa, erityisesti kriisien yhteydessä. Samalla lisättiin tiedotusta ulko- ja turvallisuuspolitiikan ajankohtaisista aiheista taustatilaisuuksilla toimittajille. Vuoden aikana käynnistettiin EU-kansalaisviestinnän uudistushanke, jonka tavoitteena on modernisoida ministeriön Eurooppatiedotuksen toiminta ja keskittää se Helsinkiin. Vuoden aikana järjestettiin erilaisia keskustelu- ja tiedotustilaisuuksia sekä seminaareja kansalaiskeskustelun syventämiseksi ja aktivoimiseksi EU-kysymyksissä. Kehitysviestinnässä jatkettiin vaikuttaja-ohjelmaa sekä kehityspolitiikan perehdyttämishjelmaa Kehitys-akatemiaa.

Ministeriö kehitti edellisten lisäksi myös muita sähköisiä toimintatapoja palvellakseen sidosryhmiään paremmin. Muun muassa diplomaattirekisterin toiminnallisuutta on kehitetty ja Helsinkiin akkreditoitujen suurlähetystöjen diplomaattisen henkilökunnan listaus The Diplomatic List julkaistaan vuodesta 2011 alkaen ainoastaan sähköisessä muodossa.

Vuonna 2011 ministeriö osallistui seitsemän valtionpäämiestason, yhdeksän pääministeritason ja 15 ulkoministeritason vierailun ja kolmen korkean tason kansainvälisen kokouksen järjestelyihin Suomessa. Saatu palaute yhteistyökumppaneilta on ollut kiitävää. Ministeriö vastasi myös eduskuntavaalien ennakoäänestyksen järjestämisestä ulkomailla, yhteensä 91 maassa.

## 1.5 HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN

Tulostavoitteet vuodelle 2011	Toteuma 2011
Ulkoasiainhallinnon johtajapolitiikan määrittely.	<u>Tavoite saavutettiin.</u> Ulkoministeriön johtajapolitiikan linjaus hyväksyttiin ministeriön johtoryhmässä marraskuussa 2011.
Henkilöjohtaminen ja työhyvinvointi osaksi johtamissopimuksia ja esimiesten TAKE-tavoitteita.	<u>Tavoite saavutettiin.</u> Henkilöjohtaminen ja työhyvinvointi sisällytettiin johtamissopimuksiin ja esimiesten TAKE-tavoitteisiin.
Työhyvinvoinnin valtavirtaistaminen.	<u>Tavoite saavutettiin.</u> Vuonna 2011 panostettiin erityisesti työhyvinvointiin. TTS-prosessissa ja TAKE-ohjeistuksessa otettiin huomioon työhyvinvointitavoitteet.
Työtyytyväisyys barometrin mukaan: tyydyttävä+ (3,4).	<u>Tavoite saavutettiin.</u> Barometrin mukaan työtyytyväisyys vuonna 2011 saavutti tason tyydyttävä+ (3,4).
Työtyytyväisyysbarometrin johtajuusindeksi: 3,5.	<u>Tavoite saavutettiin.</u> Barometrin mukaan johta-

<p>Henkilöstöressurssien määrittely mukaan suunnitelusyklin alkuvaiheeseen.</p> <p>Toimintamallien luominen resurssien joustavaan kohdentamiseen organisaation kaikilla tasoilla.</p> <p>Palkkausjärjestelmän uudistaminen ja tehtäväkiertoon soveltuvien soveltamiskäytänteiden luominen.</p> <p>Ura-alueiden selkiyttäminen ja urapolkuvaihtoehtojen kuvaaminen.</p> <p>Osaamisen kehittäminen osaksi ministeriön johtamisjärjestelmää.</p> <p>Joustavasti muutoksiin reagoiva osaamisen kehittäminen.</p> <p>Mahdollisen TN-jäsenyyden edellyttämän resurssisuunnittelun käynnistäminen.</p>	<p>juusindeksi oli 3,5.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin osittain.</u> Määrälliset henkilöstöressurit vuosille 2012 – 2016 vahvistettiin osana hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelmaa.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin osittain.</u> Palkkausjärjestelmän uudistaminen, ml. tehtäväkiertoon soveltuvat soveltamiskäytännöt, on aloitettu.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin osittain.</u> Erityisvirkamiesten uraa koskevia kysymyksiä tarkasteleva työryhmä aloitti toimintansa. Hallintouran kehittämistyön tuloksia sovellettiin käytännössä, ml. Halku-kurssin rekrytoinnin aloittaminen.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin osittain.</u> Henkilöstön kehittämisen linjoja ja prioriteetteja luotiin yhdessä ministeriön johdon ja henkilöstön edustajien kanssa. TAKE-keskustelulomakkeista ei saatu juurikaan henkilöstön kehittämistä palvelevaa tietoa. TAKE-lomakkeet on nyt uudistettu palvelevampaan muotoon.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> Eri ura-alueiden koulutusta kehitettiin paremmin vastaamaan tämän päivän ja tulevaisuuden haasteisiin ml. kehityspoliittinen koulutus ja välineellisten taitojen valmennus. Henkilöstön kehittämisen ja osastojen järjestämän koulutuksen rajapinta selvitettiin. Edustustojen henkilöstön kehittämistarpeet selvitettiin ja asemamaalaisten koulutusta kehitettiin. Edustustot otettiin mukaan koulutustoimintaan videoneuvottelujen kautta soveltuvien osin.</p> <p><u>Tavoite saavutettiin.</u> TN-jäsenyyden resurssisuunnittelu on käynnistetty ja ensimmäiset ministeriön ja edustustojen henkilöstöressurssien vahvistuspäätökset tehty.</p>
---	--

Tarkemmin ministeriön henkilöstöstrategian 2010 - 2015 (HESTRA) toimeenpanoa vuonna 2011 käsitellään ministeriön henkilöstötilinpäätöksessä.

### 1.5.2 Henkilöstön määrä, rakenne ja henkilöstökulut

Ulkoministeriö rekrytoi uusia työntekijöitä pääsääntöisesti kahdella yhteishaulalla: kansainvälisten asioiden valmennuskurssille (KAVAKU) ja hallintouran kurssille (Halku). Vuonna 2011 rekrytoitiin uusia virkamiehiä KAVAKU-haun kautta ja aloitettiin vuoden 2012 Halku-rekrytointiprosessi.

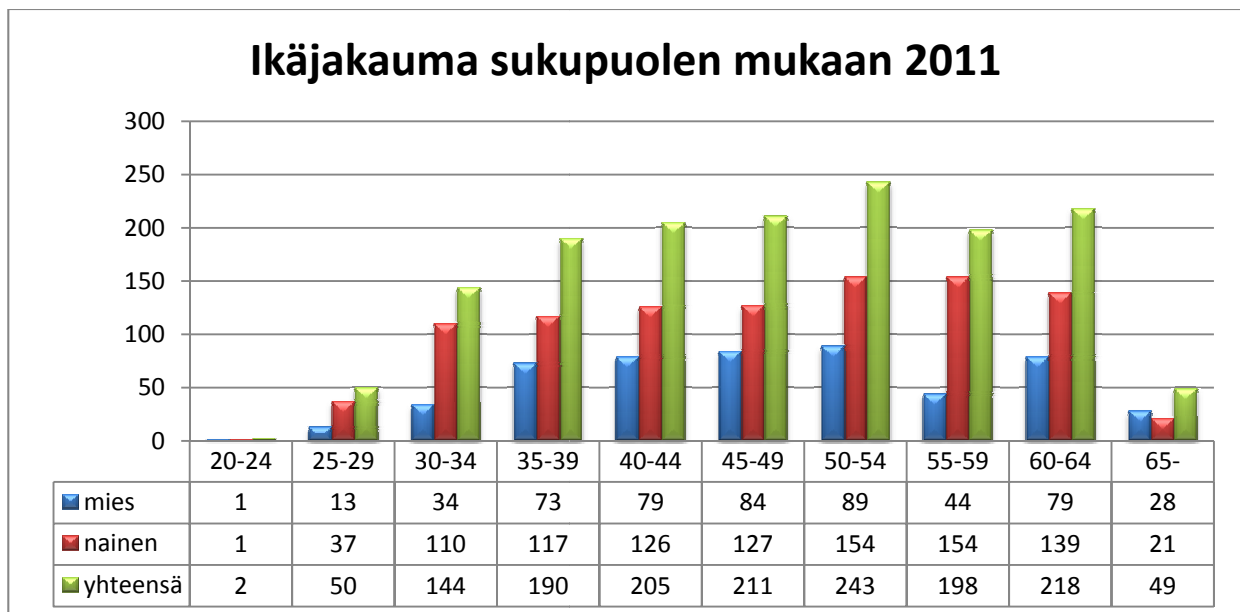
Rekrytoinneista huolimatta ministeriön käytössä olevat resurssit pienenivät tuottavuusohjelman vuoksi ja henkilöstön määrä laski vuoden 2009 lopun luvusta (1580) 1507:ään.

Ulkoasiainhallinnon keski-ikä oli edellisvuotta aavistuksen korkeampi, 48 vuotta. Henkilöstön ikärakenteessa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia vuoteen 2010 verrattuna.

Henkilöstömäärä ja -rakenne	2009	2010	2011
-----------------------------	------	------	------

<b>Henkilötyövuodet</b>	<b>1580</b>	<b>1542</b>	<b>1507</b>
<b>Henkilöstön lukumäärä</b>	<b>1580</b>	<b>1531</b>	<b>1510</b>
naisia %	65 %	65 %	65 %
miehiä %	35 %	35 %	35 %
henkilöstön lukum. muutos %	-1,7	-3,1 %	-1,4 %
<b>Vakinaiset</b>	<b>1369</b>	<b>1320</b>	<b>1304</b>
naisia %	65 %	65 %	65 %
miehiä %	35 %	35 %	35 %
<b>Määräaikaiset</b>	<b>211</b>	<b>211</b>	<b>206</b>
naisia %	66 %	67 %	66 %
miehiä %	34 %	33 %	34 %
<b>Kokoaikaiset</b>	<b>1525</b>	<b>1475</b>	<b>1458</b>
naisia %	64 %	65 %	65 %
miehiä %	36 %	35 %	35 %
<b>Osa-aikaiset</b>	<b>55</b>	<b>56</b>	<b>52</b>
naisia %	82 %	82 %	75 %
miehiä %	18 %	18 %	25 %
<b>Keski-ikä</b>	<b>48</b>	<b>48,1</b>	<b>48,3</b>
naiset	47,6	47,8	48,1
miehet	48,7	48,7	48,8
<b>Koulutustaso, indeksiluku</b>	<b>5,9</b>	<b>5,8</b>	<b>6</b>
naiset	5,8	5,8	5,9
miehet	6,1	6	6,1

Tietolähde; Tahti



#### Henkilörakenne 2011 (Ikm)

Henkilöstöryhmä	Ministeriö	Edustusto	Yhteensä	%-osuus
-----------------	------------	-----------	----------	---------

Virkasuhteiset	867	563	1430	53 %
Työsopimussuhteiset	60	7	67	2 %
Asemamaastapalkatut		1194	1194	44 %
Harjoittelijat	10		10	0 %
<b>Yhteensä</b>	<b>937</b>	<b>1764</b>	<b>2701</b>	<b>100 %</b>

Henkilöstökulut	2009	2010	2011
Tehdyn työajan %-osuus säännöllisestä vuosityöajasta	82,7	82,4	82,3
Kokonaistyövoimakustannukset meuroa/vuosi	91,2	95,2	93,8
Tehdyn työajan palkat, %-osuus palkkasummasta	80,1	79,6	78,7
Välillisten työvoimakustannusten %-osuus tehdyn työajan palkoista	55	54,9	56,2

Tietolähde; Tahti

## Työhyvinvointi

Työhyvinvointia kuvaavia tunnuslukuja	2009	2010	2011
Työtyytyväisyysindeksi	3,2	3,3	3,4
Tulovaihtuvuus %	5,5	5,4	5,5
Lähtövaihtuvuus %	6,1	8,4	8,3
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen, % henkilöstöstä	0,4	0,1	0,1
Sairaspoissaolot, pv/htv	6,8	6,0	6,2
Työterveyshuolto, euroa/htv	492	745	894
Työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen, €/htv	502	706	725

Tietolähde; Tahti

## Osaaminen

Osaaminen	2009	2010	2011
Koulutus ja kehittäminen, euroa/htv	810,3	970,8	966,9
Koulutus ja kehittäminen, työpäivät/htv	2,2	2,4	2,2
Henkilöstön arvo/meuroa	984,9	1 055,8	1 015,8

Tietolähde; Tahti

## 1.6 TILINPÄÄTÖSANALYYSI

### 1.6.1 Rahoituksen rakenne

Ulkoasiainhallinnon rahoitus on lähes täysimääräisesti valtion talousarviorahoitusta. Hallinnonalan vuonna 2011 käyttämistä toimintamenoista 18,7 % katettiin maksullisen toiminnan tuotoilla. Maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat 8,6 milj. eurolla vuodesta 2010 ja olivat yhteensä 46,7 milj. euroa vuonna 2011. Tuottojen kasvu aiheutui pääasiassa viisumitulojen kasvusta.

Ulkoministeriö asetti muiden tilivirastojen käyttöön vastuullaan olevia jakamattomia määrärahoja seuraavasti: lähialueyhteistyömäärärahoja momentilta 24.20.66 asetettiin 13 eri tiliviraston käyttöön yhteensä 8,4 milj. euroa, sotilaallisen kriisinhallinnan määrärahoja momentilta 24.10.20 puolustusministe-

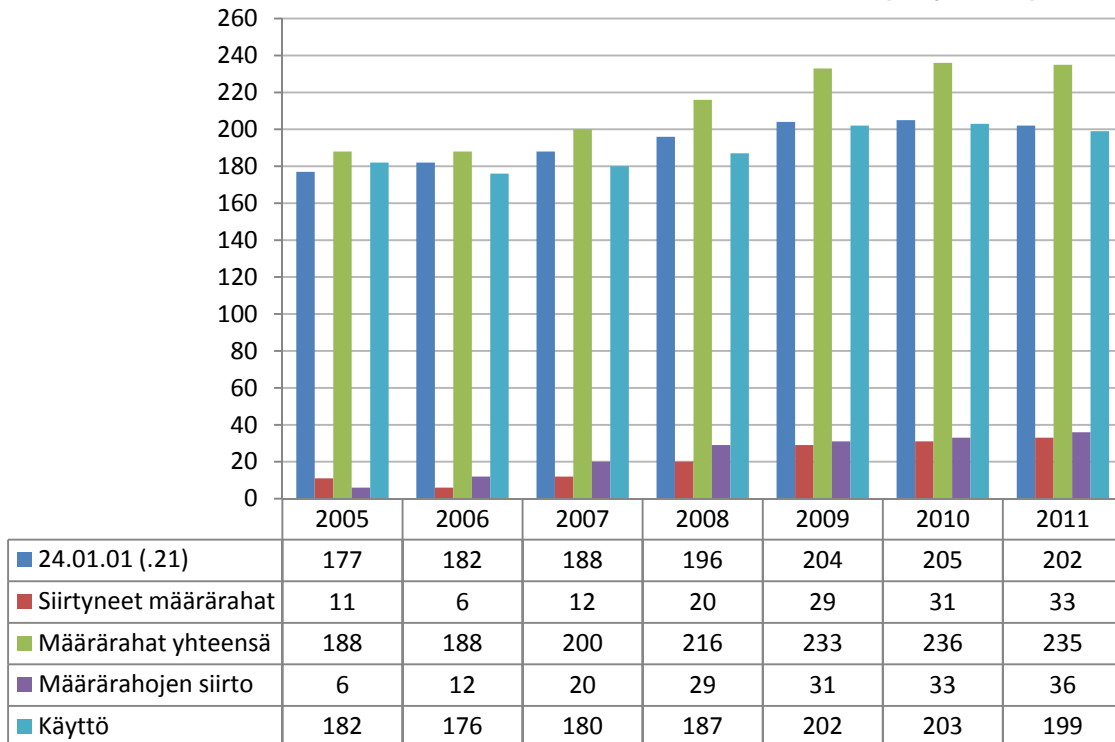
riön käyttöön 59,4 milj. euroa ja siviilikriisinhallinnan määrärahoja momentilta 24.10.21 sisäasiainministeriön käyttöön yhteensä 17,6 milj. euroa.

### 1.6.2 Talousarvion toteutuminen

Ulkoasiainhallinnon pääluokassa vuoden 2011 varsinaisessa talousarviossa oli määrärahoja yhteensä 1 268,4 milj. euroa. Lisätalousarvioissa hallinnonalan määrärahoja lisättiin 3,2 milj. euroa. Aikaisemmilta vuosilta siirtyi 298,7 milj. euroa ja vuodelle 2012 kaiken kaikkiaan 355,8 milj. euroa.

Ulkoasiainhallinnon toimintamenot vuonna 2011 olivat 202,0 milj. euroa. Tästä varsinaisessa talousarviossa oli 200,4 milj. euroa ja lisätalousarvioissa 1,5 milj. euroa. Edelliseltä vuodelta siirtyneitä eriä oli käytettävissä 33,6 milj. euroa. Toimintamenojen käyttö vuonna 2011 oli 165,8 milj. euroa, jolloin siirtäväksi toimintamenoksi vuodelle 2011 jäi 36,2 milj. euroa.

**Ulkoasiainhallinnon toimintamenot 2005 - 2011 (milj euroa)**



Hallinnonalan kriisinhallintaan osoitetut määrärahat ovat luvussa 24.10. Sotilaalliseen kriisinhallintaan vuoden 2011 talousarviossa osoitettiin 58,3 milj. euroa. Ministeriölle jääneestä osuudesta 400 000 euroa käytettiin noin 162 800 euroa. Siviilihenkilöstön osallistumiseen kriisinhallintaan osoitetusta määrärahasta 18,3 milj. euroa jäi käyttämättä noin 204 000 euroa.

Lähialueyhteistyömäärärahat vuoden 2011 talousarvion luvussa 24.20 olivat 16,0 milj. euroa. Edellisiltä vuosilta siirtyi 17,1 milj. euroa. Ulkoministeriö käytti lähialueyhteistyömäärärahoja 9,9 milj. euroa ja vuodelle 2012 siirtyi 9,1 milj. euroa.

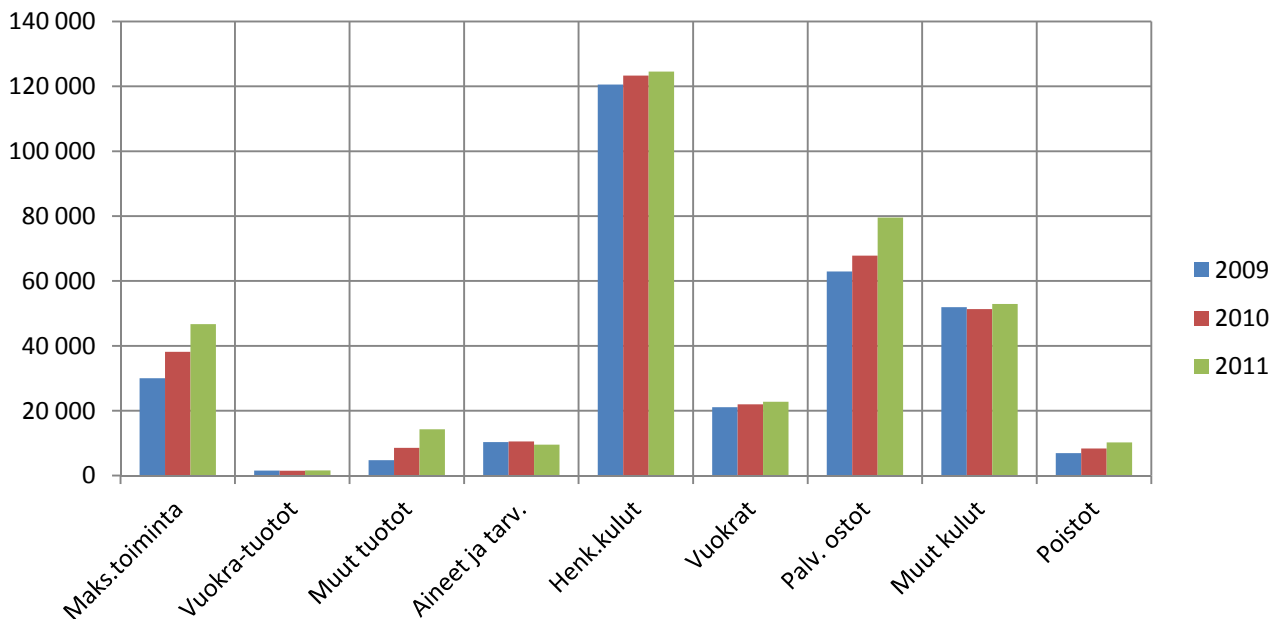
Varsinaiseen kehitysyhteistyöhön osoitetut määrärahat luvussa 24.30 olivat varsinaisessa talousarviossa vuonna 2011 yhteensä 844,2 milj. euroa. Lisätalousarviossa varsinaiseen kehitysyhteistyöhön osoitettiin 1,7 milj. euroa lisämäärärahaa. Vuodelta 2010 määrärahaa siirtyi 219,3 milj. euroa. Kehitysyhteistyömäärärahojen käyttö oli 787,6 milj. euroa ja vuodelle 2012 määrärahoja siirtyi 274,1 milj. euroa.

Hallinnonalan muihin menoihin luvussa 24.90 osoitettiin yhteensä 94,2 milj. euroa. Muiden menojen suurin erä oli kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet, 90,8 milj. euroa. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin ja rahoitusosuuksiin varatusta määrärahasta siirtyi vuodelle 2012 30,5 milj. euroa.

### 1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma

Toiminnan tuotot (62,6 miljoonaa euroa) kasvoivat noin 30 prosenttia verrattuna edellisvuoteen (48,2 miljoonaa euroa). Maksullinen toiminta tuotti yhteensä 46,7 miljoonaa euroa, josta julkisoikeudellisten suoritteiden tulokertymä oli yli 99 prosenttia. Maksullisen toiminnan tuotoissa oli kasvua noin 8,5 miljoonaa euroa (22,5 prosenttia) verrattuna vuoteen 2010. Maksullista toimintaa ja sen kehitystä on selvitetty tarkemmin toisaalla asiakirjassa. Muut toiminnan tuotot kasvoivat 8,6 miljoonasta eurosta 14,3 miljoonaan euroon. Suurin muutos tapahtui yhteistoiminnan kustannusten korvauksissa, joihin tilikauden aikana kirjattiin suurimpana eränä Tanskan delegoidun kumppanuuden osuus Mosambikin ope-tussektorin yhteisrahastoon (FASE) yhteensä 8,0 miljoonaa euroa. Toiminnan tuotoilla katettiin noin 21 prosenttia toiminnan kuluista (17 prosenttia vuonna 2010).

Toiminnan kulut olivat yhteensä 294,4 miljoonaa euroa ja kasvua vuoteen 2010 verrattuna 6,2 prosenttia. Henkilöstökulujen osuus toiminnan kuluista oli 42,3 prosenttia. Henkilöstökulut (124,5 miljoonaa euroa) kasvoivat prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna. Palvelujen ostojen kasvu 67,8 miljoonasta eurosta 79,5 miljoonaan euroon (17,3 prosenttia) näkyi kasvuna erityisesti toimistopalvelujen atk-käyttöpalveluissa ja Muut palvelut -ryhmän eri asiantuntija- ja tutkimuspalveluissa.



Valmistus omaan käyttöön, 5,6 miljoonaa euroa, aktivoitiin taseeseen, josta 5,2 miljoonaa euroa aineettomiin hyödykkeisiin ostettuihin ja itsevalmistettuihin atk-ohjelmiin, ja 0,4 miljoonaa euroa aineellisiin hyödykkeisiin keskeneräisiin rakennuksiin.

Rahoitustuottoihin ja -kuluihin sisältyivät antolainoihin, ensisijaisesti kehitysluottoihin liittyvät tuotot ja kulut. Ryhmään kuuluivat myös valuuttojen kurssieroista johtuvat erät. Kurssierot johtuivat ulkoministeriön vahvistamien tilikurssien ja käypien kurssien välisistä eroista, ja kohdistuivat valuuttamääräisiin saamisiin ja varoihin.

Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin kirjattiin saadut ja maksetut vahinkovakuutus- ja vahingonkorvaukset.

Siirtotalouden kuluja on käsitelty tarkemmin lähialueyhteistyön ja kehitysyhteistyötoiminnan yhteydessä.

#### 1.6.4 Tase

Taseen loppusumma oli 480 109 877,61 euroa tilikauden päättyessä 31.12.2011.

Aineettomien hyödykkeiden kokonaisarvo, 19,7 miljoonaa euroa, kasvoi lähes kolme miljoonaa euroa. Taseeseen aktivoitu valmistus omaan käyttöön kasvatti aineettomien hyödykkeiden arvoa muissa pitkävaikutteisissa menoissa.

Rakennusten arvo maa-alueineen oli 234 miljoonaa euroa eli 49 prosenttia taseen loppusummasta. Aineellisten hyödykkeiden arvo taseessa väheni 1,9 miljoonaa euroa edellisvuoteen verrattuna ja oli tilikauden päättyessä 253,4 miljoonaa euroa.

Käyttöomaisuusarvopaperien arvoa korotti 15 miljoonalla eurolla hankitut Teollisen yhteistyön rahasto Oy:n (Finnfund) osakkeet. Osakkeet merkittiin yhtiön osakepääoman korotuksen yhteydessä.

Vieraan pääoman pitkäaikaiset velat, 53,7 miljoonaa euroa, vähenivät vuoden 2011 aikana noin miljoonalla eurolla myönnettyjen kehitysluottojen lyhennyksistä johtuen.

Lyhytaikaisissa saamisissa ennakkomaksut kasvoivat 3,8 miljoonalla eurolla. Ennakkomaksujen kasvu liittyi vuonna 2011 maksettuihin ja vuodelle 2012 jaksotettuihin YK-operaatioiden maksuihin.

Pankkitilien saldot muodostuivat edustustojen ulkomaisilla pankkitileillä olleista katteista 31.12.2011 sekä käteisvaroista.

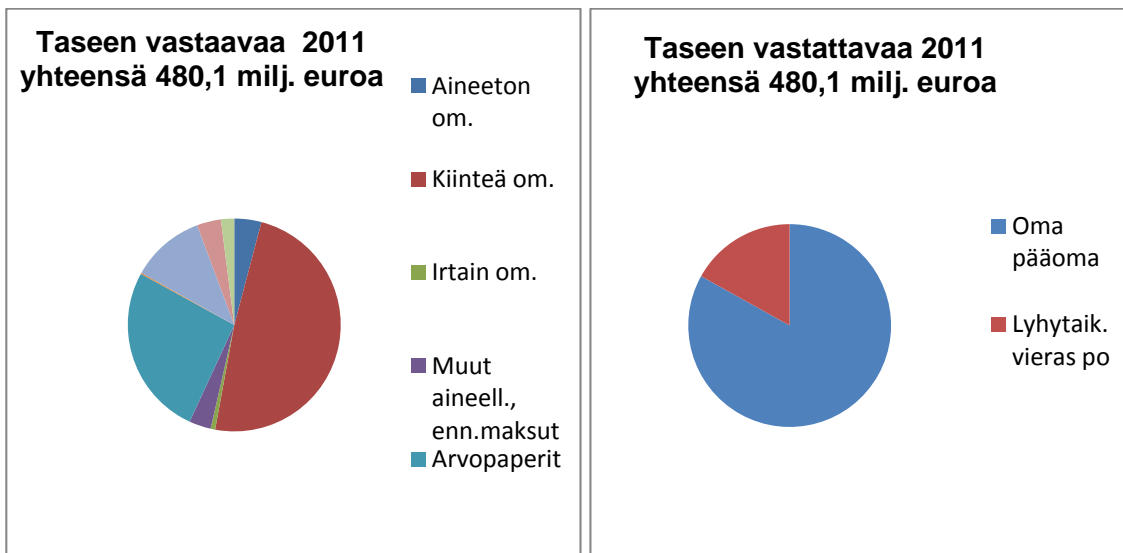
Lyhytaikaisen vieraan pääoman kasvu 10 miljoonalla eurolla johtui tilinpäätöshetken osto- ja siirtovelkojen saldon kasvusta edelliseen tilinpäätökseen verrattuna.

Tilikauden aikana ministeriön rahatilien kautta kulkeneet rahavirrat:

Maksut            1 166 miljoonaa euroa  
(1 155 miljoonaa euroa vuonna 2010)

Tulot              59,6 miljoonaa euroa  
(55 miljoonaa euroa vuonna 2010)

Taseen vastattavissa oman pääoman arvo oli 83 prosenttia taseen loppusummasta.



## 1.7 SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA

Ulkoministeriö on laatinut talousarvioasetuksen 65 §:n mukaisen arviointi- ja vahvistuslausumansa osastojen ja eri palvelusektoreiden suorittaman arvioinnin pohjalta. Arviointi tehtiin käyttäen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointikehikkoa, jota on jatkokehitetty ulkoasiainhallinnon tehtävien ja toimialueen asettamien vaatimusten mukaisesti. Arvioinneissa on huomioitu myös ulkomaanedustuksen toimipisteet ja niiden toiminta, riskit ja valvonta. Lisäksi lausumassa on otettu huomioon sekä sisäisten että muiden tarkastusten havainnot valvonnan ja riskienhallinnan tilasta.

Osastojen arvioinneissa keskeisimmät riskit liittyvät soveltuvan henkilöstön riittävyyteen ja tehtävien hoidon kannalta riittävään ammattitaitoon sekä riskienhallintaan. Kokonaishenkilömäärä arvioidaan riittäväksi, mutta muuttuneet osaamisvaatimukset ja voimakas sisäinen vaihtuvuus aiheuttavat usein tilanteen, jossa kaikkia keskeisiä tehtäviä ei kyetä täyttämään vaikka samanaikaisesti osaa henkilöstöstä ei kyetä lainkaan sijoittamaan organisaation kannalta tarkoituksenmukaisiin tehtäviin.

Tavoitteiden asettaminen ja tehtävien priorisointi sekä tavoitteiden toteutumisen seuranta ovat saaneet osastoilta edellisvuoden tapaan hyvän arvion. Sisäisen tarkastuksen arviot ovat näiltä osin osastoja kriittisempiä erityisesti tavoitteiden asettamisen ja tavoitteiden toteutumisen seurannan osalta. Lisäksi riskienhallintaan kaivataan systemaattisuutta ja kokonaisvaltaisuutta sekä kytkemistä päivittäiseen toimintaan. Niin ikään pidetään tärkeänä sen tiiviimpää sitomista tulosohtausprosessin osaksi.

Varainkäyttöön ja taloushallintotehtävien hoitoon liittyviä riskejä arvioitiin olevan erityisesti pienissä työyksiköissä, joissa osaamisen puutteiden ja taloushallinnon vaarallisten työyhdistelmien vaikutukset korostuvat, sekä kehitysyhteistyöhön painottuvissa edustustoissa. Taloushallintoon liittyvän riskienhallinnan ja valvontatoimien arvioitiin muutoinkin olevan selkeästi muiden sektoreiden tilannetta heikompi. Näiltä osin myös tarkastushavainnot ovat melko kriittisiä. Merkittävä osa taloushallintoon liittyvistä valvontatoimista jää itse asiassa edelleen sisäisen tarkastuksen pistotarkastusten tai normaalin edustustojen tarkastuskierroksen varaan. Sisäisen tarkastuksen havaintojen perusteella eri muodoissa esiintyvä korruptio on myös merkittävä riski ulkoasiainhallinnon ja edustustojen toiminnalle erityisesti Euroopan ulkopuolella.

Vaativa toimintaympäristö, suuret apuvolyymit ja ulkopuolisten toimijoiden merkittävän suuri osuus asettavat sisäiselle valvonnalle ja riskienhallinnalle kehitysyhteistyössä erityisiä haasteita. Kehitysyhteistyöhön liittyvät keskeisimmät riskit ja sisäisen valvonnan, seurannan ja riskienhallinnan kehittämistarpeet on tiedostettu ja kokonaisvaltaista riskienhallintajärjestelmää kehitetään edelleen.



Ministeriö arvioi sisäinen valvonnan ja riskienhallinnan olevan hallinnonalallaan kokonaisuutena välttämättä. Tämä johtuu osaksi sen sirpalemaisuudesta ja myös siitä, että riskienhallinnan kehittämishankkeet eivät ole juurikaan edenneet viime vuoteen verrattuna.

Seuraavassa on arviointikehikon luokitusta noudattaen esitetty ulkoasiainhallinnon keskeisimmät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteet:

- keskeisissä tehtävissä olevan henkilöstön riittävyys, sopivuus ja osaaminen;
- riskienhallinnan systematisointi tulosohjausprosessin osaksi;
- taloushallintoon ja sen uusiin menettelytapoihin liittyvä riskienhallinta ja sisäinen valvonta; sekä
- kehitysyhteistyöhön liittyvä riskienhallinta ja valvonta.

## 1.8 HALLINNONALALLA TOTEUTETTUJEN ARVIINTIEN TULOKSET

Kehitysyhteistyön evaluointi saavutti vuoden aikana OECD/DAC:n kehitysevaluoinnin periaatteiden vaatimukset. Viimeisiä osioita olivat vuosiraportti, joka julkaistiin kaksivuotisena (2009 - 2010), evaluointitulosten toimeenpanosta raportointi ja koko ministeriötä kattavan evaluointisuunnitelman kokoaminen. Vuoden aikana valmisteltiin kehitysyhteistyön evaluoinnin oma asianhallintaosuus osana ministeriön kokonaistiedonhallintauudistusta (AHA).

Kehitysyhteistyön evaluointitoiminta sai vuoden aikana säädöspuitteen, kun 3.10.2011 voimaan tuli sisäinen määräys, normi (4/2011), joka kattaa ministeriön kehitysyhteistyön koko evaluointitoiminnan. Normin edellyttämällä tavalla saatiin ensimmäisten 10 kehitysyhteistyön evaluoinnin (2008 – 2009) tulosten toimeenpanoraportit. Evaluoinnit olivat olleet hyödyllisiä ja ajankohtaisia ja niiden tuloksia oli toimeenpantu kiitettävästi. Lisäksi oli uudistettu mm. paikallisen yhteistyön määrärahan (PYM) normi, kumppanijärjestöjen ohjeistusta ja valintakriteereitä sekä tutkimustoiminnan tukea ja tilaustutkimusten julkaisujen hyödynnettävyyttä. Luonnononnettomuuksia, ilmastonmuutosta ja köyhyyttä käsitelleen evaluoinnin tuloksia oli hyödynnetty mm. Suomen kansallisen strategian laatimisessa. Lämpöleikkaavien tavoitteiden esillä pitäminen systemaattisesti on edistänyt merkittävästi niiden sisällyttämistä hankesuunnitteluun ja seurantaan. Evaluointien tuloksia käytettiin laajasti myös uuden kehityspoliittisen ohjelman laadinnassa sekä hankehallinnon ohjeistojen uusimisprosessissa.

Vuoden aikana viimeisteltiin tulosperustaisen johtamisen evaluointi. Lisäksi valmistui kuusi evaluointia: kuntatason yhteistyön kaksiosainen evaluointi, kemiallisen aseennestekoulutusohjelman (VERIFIN), kaupan ja kehityksen, monenkeskisen apulaisasiantuntijaohjelman, ja maaohjelmista Nicaraguan ja Nepalin evaluoinnit, joista osa oli aloitettu jo vuoden 2010 loppupuolella. Yleisenä tuloksena on, että kehitysyhteistyön tulosten ja vaikutusten todentamista vaikeuttavat seuranta-, evaluointi- ja riskienhallintajärjestelmien puute. Kuntatason evaluointi totesi, että paikallisen kuntatason hallintokapasiteetti on heikko. Sitä voidaan vahvistaa integroimalla kuntakehitys isompiin sektorihankkeisiin, ei ad hoc pienillä hankkeilla. Kemiallisen aseennestekoulutusohjelman (VERIFIN) koulutus oli ollut laadultaan hyvää, mutta yksilöiden, ei instituutioiden koulutusta. Kustannus per koulutettu henkilö oli korkea. Maa- ja kauppatieteiden tutkimuslaitosten koulutus voisi hyödyttää kehitysmaita laajasti heidän tarvitsemassaan kemiallisen ympäristön monitoroinnissa ja analysoinnissa. Kauppaa ja kehitystä (AfT) tarkastellut evaluointi totesi, että sitä ei ole mielletty osaksi sektori- ja teemakohtaisia hankkeita, jotka ovat olennaisia toimintaympäristöjä AfT:lle. Hankkeissa ei ole kauppaan ja kehitykseen liittyviä tavoitteita tai kohdennettua seurantaan. Evaluointi suosittaa konseptin ja siihen liittyvän toimintaohjelman käsitteiden ja tavoitteiden selkiyttämistä, jolloin yhteydet AfT:n, kaupan, kasvun, köyhyyden vähentämisen ja kestävä kehityksen välillä myös nousivat esille.

Kehitysyhteistyön tulosperustaista johtamista tarkastellut evaluointi suosittaa kehitysyhteistyön raportointijärjestelmää uudistettavaksi siten, että eri tasoilta kertynyt tieto analysoidaan seuraavalle tasolle laajemmiksi tuloskokonaisuuksiksi. Seurantajärjestelmien heikkous vie tuloksellisuuden tarkastelun hankkeiden tasolle, mikä ei tue kokonaiskuvan muodostamista. Tilanne on osaksi seurausta siitä, että monitorointiin, raportointiin ja evaluointiin ei ole panostettu. Kehitysyhteistyöstä tuleva raportointi on toiminta-, ei tulosperustaista, ja sellaisenaan riittämätöntä sekä laadultaan heikkoa. Evaluointi suosittelee strategisen tuloskehikon määrittämistä. Siinä selkiytettäisiin Suomen kehitysyhteistyön liittyminen

kansainvälisiin kehitystavoitteisiin ja sopimuksiin sekä määriteltäisiin keskipitkän ja pidemmän aikavälin tavoitteet. Kehitysyhteistyön ohjelmointi tulisi olla kumppanimaavetoista. Hankkeiden suunnittelua ja seurantaa tulisi ohjeistaa tulospohjaiseksi kokemuseräisiä hyviä käytäntöjä hyödyntäen.

Yli 40 vuotta jatkunut Suomen monenkeskisten järjestöjen nuorten asiantuntijoiden (JPO) ohjelma evaluoitiin ensimmäistä kertaa. Pohjoismaista Suomi on merkittävin nuorten asiantuntijoiden rahoittaja. Suomalaisen siirtyminen järjestöjen palvelukseen JPO-kauden jälkeen on kuitenkin vähäistä. Tulisi mm. kiinnittää enemmän huomiota valittaviin tehtäviin ja järjestöihin, hyödyntää aiempien asiantuntijoiden kokemusta valmennuksessa ja vahvistaa edustustojen mukanaoloa eri vaiheissa. Ministeriön tulisi vahvemmin panostaa nuorten asiantuntijoiden tukeen ennen siirtymistä, palveluaikana ja sen jälkeenkin.

Nepalin, Nicaraguan ja Tansanian maaohjelmien (2002 - 2011) arvioinneista Nepalin ja Nicaraguan raportit valmistuivat. Arvioinnit nostavat avunantajien (ml. Suomen) ja maiden välisen dialogin merkittäväksi vaikutusmekanismiksi. Nepalissa dialogia pidettiin onnistuneena. Nicaraguan maaohjelmassa mm. läpileikkaaviin tavoitteisiin, etenkin sukupuolten tasa-arvoon, kohdistuneet hankkeet todettiin tuloksellisiksi. Vastaava huomio tehtiin myös Suomen Nepalin ohjelmasta, jota kokonaisuutena pidettiin onnistuneena. Maaohjelmien arvioinnit ja kuntatason kaksiosainen arviointi toteutettiin arviointien hallinnon keventämisen pilottiluonteisina kokonaisuuksina, eli kahtena arviointina viiden sijaan.

Arviointikapasiteetin kehittäminen oli kehitysyhteistyön arvioinnin keskeinen osa vuonna 2011. Ministeriön henkilöstön arviointikoulutus jatkui. Englanninkielinen koulutus organisoitiin yhteistyössä EU:n komission kanssa kesäkuussa Helsingissä. Siihen osallistui Puolan, Viron ja Ruotsin sekä joidenkin edustustojen edustajia. Ministeriö toimi yhteistyössä UNDP:n kanssa Etelä-Afrikassa järjestetyssä konferenssissa, jonka tavoitteena oli kehitysmaiden valtionhallinnon arviointikapasiteetin kehittäminen. Joulukuussa järjestettiin sukupuolten väliseen tasa-arvoon ja ihmisoikeuksiin keskittynyt teemapäivä yhteistyössä Unicefin kanssa. Vuoden aikana ministeriö osallistui myös OECD/DAC-EVALNET:n, EU:n Heads of Evaluation, ja Nordic+ arviointiryhmän työhön.

## **1.9 YHTEENVETO HAVAITUISTA VÄÄRINKÄYTÖKSISTÄ**

Vuonna 2011 tuli ilmi 28 ulkoasiainhallintoon kohdistunutta rikosta, muuta väärinkäytöstä tai sellaiseksi katsottavaa laiminlyöntiä taikka epäilyä edellä mainituista. Tapauksista kahdessa on ollut osallisena ulkoasiainhallinnon palkattuun henkilökuntaan kuuluva henkilö, 16 tapausta liittyy ulkoasiainhallinnon hoitamaan kahdenväliseen kehitysyhteistyöhön ja 10 tapauksessa on kyse ulkopuolisesta tai tuntemattomaksi jääneestä tekijästä.

Näistä on aiheutunut arviolta kohtalaiset rahalliset vahingot ulkoasiainhallinnon varoihin tai omaisuuteen. Kehitysyhteistyövaroihin kohdistuneiden väärinkäytösten seurauksena takaisinperinnässä on yhteensä noin 65 000 euroa.

Edellä mainittujen tapausten johdosta on tehty toimivaltaiselle tutkintaviranomaiselle ilmoituksia väärinkäytöksistä sekä asemamaassa että Suomessa. Tapausten kohdalla on käytetty myös erilaisia hallinnollisia menettelyjä. Lisäksi on jatkettu joidenkin edellisen vuoden toimintakertomuksessa kirjattujen tapausten käsittelyä.

## 2.TALOUSARVION TOTEUMALASKELMA

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2010	Talousarvio 2011 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2011	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
<b>11. Verot ja veronluonteiset tulot</b>	<b>1 843,27</b>	<b>929</b>	<b>928,81</b>	<b>0,00</b>	<b>100</b>
11.04.01. Arvonlisävero	1 843,27	929	928,81	0,00	100
<b>12. Sekalaiset tulot</b>	<b>47 602 051,37</b>	<b>16 946 191</b>	<b>19 463 491,88</b>	<b>2 517 300,58</b>	<b>115</b>
12.24.99. UM:n hallinnonalan tulot	15 934 228,57	12 905 000	15 421 486,14	2 516 486,14	120
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	31 667 822,80	4 041 191	4 042 005,74	814,44	100
12.39.50. Nettotulot osakemyynnistä	0,00	0	0,00	0,00	0
<b>13. Korkotulot ja voiton tuloutukset</b>	<b>221 702,40</b>	<b>46 047</b>	<b>46 047,14</b>	<b>0,00</b>	<b>100</b>
13.01.05. Korot muista lainoista	221 702,40	46 047	46 047,14	0,00	100
<b>15. Lainat</b>	<b>3 584 895,68</b>	<b>776 592</b>	<b>776 592,46</b>	<b>0,00</b>	<b>100</b>
15.01.04. Muiden lainojen lyhennykset	3 584 895,68	776 592	776 592,46	0,00	100
<b>Tuloarviotilit yhteensä</b>	<b>51 410 492,72</b>	<b>17 769 760</b>	<b>20 287 060,29</b>	<b>2 517 300,58</b>	<b>114</b>

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2010	Talousarvio 2011 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2011 määrärahojen		Tilinpäätös 2011	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2011	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2011	Käyttö vuonna 2011 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
<b>24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala</b>	<b>1 100 997 650,45</b>	<b>1 187 971 222,21</b>	<b>894 026 310,15</b>	<b>292 591 426,96</b>	<b>1 186 617 737,11</b>	<b>1 353 485,10</b>	<b>293 036 657,70</b>	<b>1 444 026 081,70</b>	<b>1 084 138 934,84</b>	<b>355 845 141,12</b>
24.01.01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2v)	204 915 000,00	201 966 000	165 795 885,76	36 170 114,24	201 966 000,00	0,00	33 562 770,71	235 528 770,71	199 358 656,47	36 170 114,24
24.01.21. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha	67 000,00	247 000	24 895,98	222 104,02	247 000,00	0,00	55 380,00	302 380,00	24 895,98	222 104,02
24.01.29. UM:n hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	15 287 531,75	17 563 000	17 159 737,99		17 159 737,99	403 262,01				
24.01.29.1. Ulkoasiainhallinnon arvonlisäveromenot	8 050 158,18	8 963 000	8 603 625,27		8 603 625,27	359 374,73				
24.01.29.2. Kehitysyhteistyön arvonlisäveromenot	7 140 145,89	8 200 000	8 506 738,29		8 506 738,29	-306 738,29				
24.01.29.3. Lähialueyhteistyön arvonlisäveromenot	97 227,68	400 000	49 374,43		49 374,43	350 625,57				
24.01.74. Talonrakennukset (siirtomääräraha 3v)	5 000 000,00	4 000 000	18 797,08	3 981 202,92	4 000 000,00	0,00	6 484 960,87	10 484 960,87	5 688 759,10	4 796 201,77
24.10.20. Suomalaisien kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (arviomääräraha)	348 111,07	400 000	162 793,37		162 793,37	237 206,63				
24.10.20.09. Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin (arviomääräraha)	348 111,07	400 000	162 793,37		162 793,37	237 206,63				

24.10.21.	Siviilhenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (arviomääräraha)	933 712,12	1 109 798	927 250,04		927 250,04	182 548,17				
24.10.21.01.	Siviilikriisinhallinta (arviomääräraha)	415 506,18	598 798	417 579,79		417 579,79	181 218,42				
24.10.21.02.	Vaalitarkkailijat (arviomääräraha)	300 470,33	141 000	140 362,74		140 362,74	637,26				
24.10.21.03.	Rauhanvälittäminen (arviomääräraha)	217 735,61	370 000	369 307,51		369 307,51	692,49				
24.20.66.	Lähialueyhteistyö (siirtomääräraha 3v) Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3v)	11 660 200,00	7 585 424	1 971 317,96	5 614 106,04	7 585 424,00	0,00	11 425 687,06	19 011 111,06	9 924 077,84	5 578 307,76
24.30.66.	Monenkeskinen kehitysyhteistyö	743 596 000,00	845 923 000,00	630 278 947,27	215 644 052,73	845 923 000,00	0,00	219 280 493,77	1 065 203 493,77	787 584 927,45	277 618 566,32
24.30.66.1.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	205 383 000,00	236 224 000	223 581 890,71	12 642 109,29	236 224 000,00	0,00	20 782 208,78	257 006 208,78	239 318 292,72	17 647 916,71
24.30.66.2.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	0,00	0	0	0,00	0,00	0,00	38 769 541,06	38 769 541,06	35 921 540,13	0,00
24.30.66.21.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	261 753 000,00	297 250 000	154 149 764,75	143 100 235,25	297 250 000,00	0,00	87 918 835,28	385 168 835,28	205 576 531,69	179 592 303,59
24.30.66.22.	DFID Iso-Britannia yhteistoimintahanke	1 630 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	1 630 000,00	1 630 000,00	0,00	1 630 000,00
24.30.66.23.	NDF Pohjoismaiden kehitysrahasto yhteistoimintahanke	1 000 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	1 000 000,00	1 000 000,00	813 217,66	186 782,34
24.30.66.24.	ADA Itävalta yhteistoimintahanke FASE Tanskan Maputon sl yhteistoimintahanke	300 000,00	400 000	400 000,00	0,00	400 000,00	0,00	0,00	400 000,00	400 000,00	0,00
24.30.66.25.	PROAGRI II Kanadan Maputon sl yhteistoimintahanke	4 033 000,00	8 065 000	8 034 052,86	30 947,14	8 065 000,00	0,00	14 030,46	8 079 030,46	8 048 082,86	30 947,60
24.30.66.26.	PRORURAL Norjan Um yhteishanke	9 000,00	15 000	13 556,28	1 443,72	15 000,00	0,00	6 389,60	21 389,60	17 471,88	3 917,72
24.30.66.27.	Yhteistyöhanke FondoFED	1 750 000,00	1 250 000	1 250 000,00	0,00	1 250 000,00	0,00	0,00	1 250 000,00	1 250 000,00	0,00
24.30.66.28.	Euroopan kehitysrahasto	0,00	1 675 000	0,00	1 675 000,00	1 675 000,00	0,00	0,00	1 675 000,00	0,00	1 675 000,00
24.30.66.3.	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	49 605 000,00	53 720 000	42 772 507,07	10 947 492,93	53 720 000,00	0,00	5 823 507,93	59 543 507,93	48 596 015,00	10 947 492,93
24.30.66.4.	Humanitaarinen apu Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoimet sekä kehityspoliittinen tiedotus	43 000 000,00	54 378 000	28 595 683,00	25 782 317,00	54 378 000,00	0,00	22 740 398,22	77 118 398,22	46 729 004,74	30 145 013,32
24.30.66.5.	Humanitaarinen apu Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoimet sekä kehityspoliittinen tiedotus	69 688 000,00	78 000 000	77 989 097,78	10 902,22	78 000 000,00	0,00	13 439 292,01	91 439 292,01	91 428 389,79	10 902,22
24.30.66.6.	Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoimet sekä kehityspoliittinen tiedotus	4 745 000,00	9 546 000	3 815 309,31	5 730 690,69	9 546 000,00	0,00	6 032 585,17	15 578 585,17	8 439 847,58	6 884 709,85
24.30.66.7.	Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoimet sekä kehityspoliittinen tiedotus	2 000 000,00	2 500 000	954 750,98	1 545 249,02	2 500 000,00	0,00	1 818 398,38	4 318 398,38	2 676 011,94	1 642 386,02
24.30.66.8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle, Kehitysyhteistyön palvelukeskukselle (KEPA) ja kehitysyhteistyötiedotukselle	83 700 000,00	88 000 000	85 066 519,00	2 933 481,00	88 000 000,00	0,00	8 128 236,03	96 128 236,03	92 390 178,75	3 632 059,00
24.30.66.9.	Korkotuki	15 000 000,00	14 900 000	3 655 815,53	11 244 184,47	14 900 000,00	0,00	11 177 070,85	26 077 070,85	5 980 342,71	20 080 409,56
24.30.88.	Finnfundin pääoman korottaminen (siirtomääräraha 3 v)	14 999 950,00	15 000 000	14 999 950,00	0,00	14 999 950,00	50,00				
24.90.50.	Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)	1 823 559,00	1 870 000	1 850 363,64	0,00	1 850 363,64	19 636,36				
24.90.50.1.	Kansalaisjärjestöjen Eurooppa-tiedotus	515 000,00	515 000	512 863,64	0,00	512 863,64	2 136,36				
24.90.50.01.1	Eurooppalainen Suomi ry	249 000,00	249 000	249 000,00	0,00	249 000,00	0,00				
24.90.50.01.2	Vaihtoehto EU:lle Tiedotuskeskus ry	51 000,00	51 000	51 000,00	0,00	51 000,00	0,00				
24.90.50.01.3	Muiden kansalaisjärjestöjen Eurooppa-tiedotus	215 000,00	215 000	212 863,64	0,00	212 863,64	2 136,36				



ULKOASIAINMINISTERIÖ  
TILINPÄÄTÖS 2011

62

<b>32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala</b>		<b>7 004 651,58</b>	<b>7 571 255,00</b>	<b>6 666 788,62</b>	<b>0,00</b>	<b>6 666 788,62</b>	<b>904 466,38</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>
32.10.01.	Työ- ja elinkeinoministeriön toimintame- not (siirtomääräraha 2 v)	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
32.01.01.1	Toimintamenot	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
32.30.51.	Työ- ja elinkeinoministeriö/Työllistämisen-, koulutus- ja erityistoimet (kiinteä määräraha)	50 697,18	41 661	41 661,45		41 661,45	-0,45				
32.30.51.2.	Työllistäminen valtionhallintoon	50 697,18	41 661	41 661,45		41 661,45	-0,45				
	Palkkaukset										
32.30.51.2.1		50 697,18	41 661	41 661,45		41 661,45	-0,45				
32.60.43.	Työ- ja elinkeinoministeriö/Kioston mekanismit (arviomääräraha)	6 953 954,40	7 529 594	6 625 127,17		6 625 127,17	904 466,83				
<b>33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala</b>		<b>477 700,00</b>	<b>500 000</b>	<b>402 168,46</b>	<b>97 831,54</b>	<b>500 000,00</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>500 000,00</b>	<b>402 168,46</b>	<b>97 831,54</b>
33.01.01	Sosiaali- ja terveysministeriön toiminta- menot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	477 700,00	500 000	402 168,46	97 831,54	500 000,00	0,00	0,00	500 000,00	402 168,46	97 831,54
33.01.01.1.	Toimintamenot	477 700,00	500 000	402 168,46	97 831,54	500 000,00	0,00	0,00	500 000,00	402 168,46	97 831,54
<b>Määrärahatilit yhteensä</b>		<b>1 109 112 593,82</b>	<b>1 196 396 758</b>	<b>901 424 696,63</b>	<b>292 689 258,50</b>	<b>1 194 113 955,13</b>	<b>2 282 803,08</b>	<b>293 036 657,70</b>	<b>1 444 526 081,70</b>	<b>1 084 541 103,30</b>	<b>355 942 972,66</b>

### 3. TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1.2011 - 31.12.2011		1.1.2010 - 31.12.2010	
<b>Toiminnan tuotot</b>				
Maksullisen toiminnan tuotot	46 711 063,75		38 137 457,56	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	1 621 242,25		1 499 582,10	
Muut toiminnan tuotot	<u>14 268 843,91</u>	<b>62 601 149,91</b>	<u>8 565 172,72</u>	<b>48 202 212,38</b>
<b>Toiminnan kulut</b>				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	9 301 354,70		10 626 500,26	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	262 858,39		-80 942,07	
Henkilöstökulut	124 543 914,32		123 344 554,88	
Vuokrat	22 744 669,23		21 998 827,98	
Palvelujen ostot	79 547 933,26		67 799 637,31	
Muut kulut	52 933 501,37		51 332 559,37	
Valmisteverastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00		0,00	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-5 559 217,76		-6 616 323,11	
Poistot	10 236 703,80		8 383 109,83	
Sisäiset kulut	<u>408 867,87</u>	<b><u>-294 420 585,18</u></b>	<u>303 216,61</u>	<b><u>-277 091 141,06</u></b>
<b>JÄÄMÄ I</b>		<b>-231 819 435,27</b>		<b>-228 888 928,68</b>
<b>Rahoitustuotot ja -kulut</b>				
Rahoitustuotot	-411 206,99		-54 559,34	
Rahoituskulut	<u>-8 210,06</u>	<b><u>-419 417,05</u></b>	<u>-2 389,79</u>	<b><u>-56 949,13</u></b>
<b>Satunnaiset tuotot ja kulut</b>				
Satunnaiset tuotot	27 833,86		4 672 141,51	
Satunnaiset kulut	<u>-13 201,67</u>	<b>14 632,19</b>	<u>-20 093,47</u>	<b>4 652 048,04</b>
<b>JÄÄMÄ II</b>		<b>-232 224 220,13</b>		<b>-224 293 829,77</b>
<b>Siirtotalouden tuotot ja kulut</b>				
Kulut				
Voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	93 189 149,02		95 618 780,46	
Kotitalouksille	108 390,80		110 464,31	
Euroopan unionille	48 596 015,00		37 592 000,00	
Ulkomaille	715 600 948,29		713 404 485,07	
Kulujen palautukset	<u>-3 073 486,45</u>	<b><u>-854 421 016,66</u></b>	<u>-3 993 016,20</u>	<b><u>-842 732 713,64</u></b>
<b>JÄÄMÄ III</b>		<b>-1 086 645 236,79</b>		<b>-1 067 026 543,41</b>
<b>Tuotot veroista ja pakollisista maksuista</b>				
Perityt arvonlisäverot	1 086,07		2 193,49	
Suoritettavat arvonlisäverot	<u>-10 408 740,73</u>	<b><u>-10 407 654,66</u></b>	<u>-9 608 864,82</u>	<b><u>-9 606 671,33</u></b>
<b>TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ</b>		<b><u>-1 097 052 891,45</u></b>		<b><u>-1 076 633 214,74</u></b>

#### 4. TASE

	31.12.2011		31.12.2010	
<b>VASTAAVAA</b>				
<b>KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET</b>				
<b>AINEETTOMAT HYÖDYKKEET</b>				
Aineettomat oikeudet	22 037,47		49 247,37	
Muut pitkävaikutteiset menot	12 279 448,10		9 380 214,79	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>7 396 158,94</u>	19 697 644,51	<u>7 391 786,32</u>	16 821 248,48
<b>AINEELLISET HYÖDYKKEET</b>				
Rakennusmaa- ja vesialueet	95 462 818,08		95 462 818,08	
Rakennukset	138 727 753,63		143 469 353,67	
Koneet ja laitteet	3 247 936,60		3 553 623,69	
Kalusteet	91 260,21		91 107,03	
Muut aineelliset hyödykkeet	974 495,51		901 504,49	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>14 891 156,07</u>	253 395 420,10	<u>11 780 034,44</u>	255 258 441,40
<b>KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SUORITUKSET</b>				
Käyttöomaisuusarvopaperit	125 200 015,35	<u>125 200 015,35</u>	110 200 065,35	<u>110 200 065,35</u>
<b>KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET YHTEENSÄ</b>				
		398 293 079,96		382 279 755,23
<b>VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS</b>				
<b>VAIHTO-OMAISUUS</b>				
Valmiit tuotteet/Tavarat	877 161,51	877 161,51	1 140 019,90	1 140 019,90
<b>PITKÄAIKAISET SAAMISET</b>				
Pitkäaikaiset saamiset		53 719 479,32		54 713 840,98
<b>LYHYTAIKAISET SAAMISET</b>				
Siirtosaamiset	280 688,00		0,00	
Muut lyhytaikaiset saamiset	2 092 836,32		1 610 229,78	
Ennakkomaksut	<u>15 132 785,62</u>	17 506 309,94	<u>11 241 694,93</u>	12 851 924,71
<b>RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT</b>				
Kassatilit	524 023,74		432 299,37	
Muut pankkitilit	9 149 823,14		9 122 130,09	
Sisäisen rahaliikkeen tilit	<u>40 000,00</u>	<u>9 713 846,88</u>	<u>15 000,00</u>	<u>9 569 429,46</u>



<b>VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ</b>	81 816 797,65	78 275 215,05
<b>VASTAAVAA YHTEENSÄ</b>	<u>480 109 877,61</u>	<u>460 554 970,28</u>

31.12.2011

31.12.2010

**VASTATTAVAA**

**OMA PÄÄOMA**

**VALTION PÄÄOMA**

Valtion pääoma 1.1.1998	396 279 798,62	396 279 798,62
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-6 898 748,34	-30 924 970,33
Pääoman siirrot	1 106 640 257,95	1 100 659 436,73
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-1 097 052 891,45</u>	<u>-1 076 633 214,74</u>
	398 968 416,78	389 381 050,28

**LYHYTAIKAINEN**

Saadut ennakot	11 727,70	27 734,11
Ostovelat	56 513 932,38	48 037 814,37
Tilivirastojen väliset tilitykset	2 193 004,00	2 229 965,67
Edelleen tilittävät erät	2 180 439,11	1 873 962,03
Siirtovelat	20 038 047,64	18 800 948,00
Muut lyhytaikaiset velat	<u>204 310,00</u>	<u>203 495,82</u>
	<u>81 141 460,83</u>	<u>71 173 920,00</u>

**VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ**

81 141 460,83 71 173 920,00

**VASTATTAVAA YHTEENSÄ**

480 109 877,61 460 554 970,28

## 5. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Liite 1	Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta
Liite 1a	Tilikurssit 31.12.2011
Liite 2	Nettoutetut tulot ja menot
Liite 3	Arviomäärärahojen ylitykset
Liite 4	Peruutetut siirretyt määrärahat
Liite 5	Henkilöstökulujen erittely
Liite 6	Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset
Liite 7	Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot
Liite 8	Rahoitustuotot ja –kulut
Liite 9	Talousarviotaloudesta annetut lainat
Liite 10	Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset
Liite 11	Taseen rahoituserät ja velat
Liite 12	Valtiontakaukset ja –takuut sekä muut vastuut
Liite 13 – 14	Taseeseen sisältyvät ja sisältyttömät rahastoidut varat
Liite 15	Velan muutokset
Liite 16	Velan maturiteettijakauma ja duraatio
Liite 17	Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot
Liite 17a	Edustustojen nettokäyttö 2009 – 2011, pl. arvonlisäveromenot
Liite 17b	Ministeriön yksiköiden nettokäyttö 2009 – 2011, pl. arvonlisäveromenot

## Liite 1

### Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

1) Ulkoasiainministeriön budjetoinnissa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia, joilla olisi vaikutuksia tilinpäätöksen laskelmiin ja niiden vertailtavuuteen.

2) Ulkoasiainministeriö vahvistaa kuukauden välein hallinnonalalle valuuttakursseihin perustuvat tilikurssit, joiden perusteella ulkomaanrahassa olevat kirjanpidon viennit muutetaan euroiksi tilikauden kirjanpidossa.

Tilinpäätöksessä on käytetty samaa perustetta muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi.

Liitteessä 1 a on luettelo ulkoasiainministeriön kirjanpidossa 31.12.2011 voimassa olleista kurseista. Tilikurssit on vahvistettu käyttäen hyväksi ministeriön päävälittäjäpankista sekä EKP:stä saatavia tietoja. Kurssit on määritelty edellisten kuukausien valuuttakurssikehityksen perusteella.

3) Tilinpäätöksen laidinnassa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja –menetelmät ovat vertailukelpoiset edellisvuoden tietoihin.

Tuotannontekijöiden hankintamenot ja suoritteiden myyntitulot ovat olennaisuuden periaatteen mukaisesti viimeistään ennen tilinpäätöstä kirjattu liikekirjanpitoon suoriteperusteella. Omaan käyttöön valmisteitujen hyödykkeiden (esim. atk-ohjelmat) hankintamenoja on kuitenkin aikaisempaa kattavammin aktivoitu keskeneräisiin hankintoihin. Muut kuin edellä mainitut menot ja tulot on viimeistään ennen tilinpäätöstä kirjattu liikekirjanpitoon varainhoitovuoden talousarviokirjanpidon mukaisesti. Talousarviomenot ja –tulot on viimeistään ennen tilinpäätöstä kirjattu talousarviokirjanpitoon varainhoitovuoden talousarvion perusteita noudattaen.

Aktivoituihin hankintamenoihin ei sisälly kiinteitä menoja.

4) Merkitykseltään olennaisia ja aiempiin tilikausiin kohdistuvia korjauksia tai muita kirjanpidon vientejä ei yhtä lukuun ottamatta ole tehty tilikauden aikana. Vuoden 2010 kirjanpidossa virheellisesti bruttobudjetoidulle momentille 24.30.66 tuloutetut korkotuotot on korjattu vuoden 2011 kirjanpidossa

5) Tilinpäätösvuoden tiedot ovat vertailukelpoisia edellisvuosien tietoihin.

6) Tilinpäätösvuoden jälkeisistä tapahtumista tilivirastolla ei ole raportoitavaa.

Liite 1a

**Ulkoministeriön vahvistamat tilikurssit 31.12.2011**

Aakkostunnus Maa		Valuutan suom. nimi	1 eur = x val	ECB:n kurssi
AED	Arabiemiirikunnat	dirhami	4,950000	
AFN	Afganistan	afghani	64,500000	
ARS	Argentiina	peso	5,800000	
AUD	Australia	dollari	1,370000	X
BGN	Bulgaria	lev	1,960000	X
BRL	Brasilia	real	2,460000	X
BYR	Valko-Venäjä	rupla	11 800,000000	
CAD	Kanada	dollari	1,390000	X
CHF	Sveitsi	frangi	1,220000	X
CLP	Chile	peso	700,000000	
CNY	Kiina	juan renminbi	8,500000	X
CZK	Tsekki	koruna	25,640000	X
DKK	Tanska	kruunu	7,440000	X
DZD	Algeria	dinaari	100,000000	
EGP	Egypti	punta	8,200000	
ETB	Etiopia	birr	23,400000	
GBP	Englanti	punta	0,870000	X
HKD	Hongkong	dollari	10,430000	X
HRK	Kroatia	kuna	7,470000	X
HUF	Unkari	forintti	310,000000	X
IDR	Indonesia	rupia	12 269,000000	X
ILS	Israel	sekeli	5,030000	X
INR	Intia	rupia	70,250000	X
IQD	Irak	dinaari	1 540,000000	
IRR	Iran	rial	14 400,000000	
ISK	Islanti	kruunu	160,000000	
JPY	Japani	jeni	103,370000	X
KES	Kenia	shillinki	122,000000	
KRW	Korea	won	1 546,000000	X
KZT	Kazakstan	tenge	200,000000	
LTL	Liettua	liti	3,450000	X
LVL	Latvia	lati	0,710000	X
MAD	Marokko	dirhami	11,200000	
MXN	Meksiko	NP	18,880000	X
MYR	Malesia	ringgit	4,270000	X
MZN	Mosambik	metical	35,500000	
NGN	Nigeria	naira	215,000000	
NIO	Nicaragua	kultacordoba	30,000000	
NOK	Norja	kruunu	7,820000	X
NPR	Nepal	rupia	109,000000	
PEN	Peru	sol	3,550000	
PHP	Filippiinit	peso	60,000000	X
PKR	Pakistan	rupia	117,000000	
PLN	Puola	zloty	4,470000	X
RON	Romania	eu	4,300000	X
RSD	Serbia	dinaari	100,000000	
RUB	Venäjä	rupla	41,950000	X
SAR	Saudi-Arabia	rial	5,050000	
SEK	Ruotsi	kruunu	9,220000	X
SGD	Singapore	dollari	1,740000	X
SYP	Syyria	punta	66,000000	
THB	Thaimaa	baht	41,950000	X
TND	Tunisia	dinaari	1,930000	
TRY	Turkki	liira	2,500000	X
TZS	Tansania	shillinki	2 260,000000	
UAH	Ukraina	grivna	10,800000	
USD	Yhdysvallat	dollari	1,340000	X
VEF	Venezuela	bolivar	5,750000	
VND	Vietnam	dong	28 000,000000	
ZAR (ja NAD)	Etelä-Afrikka /(Namibia))	randi/(dollari)	11,350000	X
ZMK	Sambia	kwacha	6 800,000000	

Liite 2

Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2010	Talousarvio 2011 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2011 määrärahojen käyttö vuonna 2011	määräraho- siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2011	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
							Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2011	Käyttö vuonna 2011 (pl. peruutuk- set)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
<b>24.01.01</b>	Bruttomenot	239 342 000,00	235 602 000	216 299 523,30	252 469 637,54						
<b>Toimintamenot (smr 2 v)</b>	Bruttotulot	34 427 000,00	33 636 000	50 503 637,54	50 503 637,54						
	<b>Nettomenot</b>	<b>204 915 000,00</b>	<b>201 966 000</b>	<b>165 795 885,76</b>	<b>36 170 114,24</b>	<b>201 966 000,00</b>	<b>0,00</b>	<b>33 562 770,71</b>	<b>235 528 770,71</b>	<b>199 358 656,47</b>	<b>36 170 114,24</b>
<b>24.01.29</b>	Bruttomenot	15 287 881,97		17159895,25	17 159 895,25						
<b>Arvonlisäveromenot (a)</b>	Bruttotulot	350,22		157,26	157,26						
	<b>Nettomenot</b>	<b>15 287 531,75</b>	<b>17 563 000</b>	<b>17 159 737,99</b>	<b>17 159 737,99</b>	<b>403 262,01</b>					
<b>24.90.95</b>	Bruttomenot	323 008,02		491 378,28	491 378,28						
<b>Kurssivaihtelut (a)</b>	Bruttotulot	0,00		0,00	0,00						
	<b>Nettomenot</b>	<b>323 008,02</b>	<b>1 000 000</b>	<b>491 378,28</b>	<b>491 378,28</b>	<b>508 621,72</b>					
<b>33.01.01</b>	Bruttomenot	477 700,00	500 000	402 168,46							
<b>STM:n toimintamenot (smr 2 v)</b>	Bruttotulot	0,00	0,00	0,00							
	<b>Nettomenot</b>	<b>477 700,00</b>	<b>500 000</b>	<b>402 168,46</b>	<b>97 831,54</b>	<b>500 000,00</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>500 000,00</b>	<b>402 168,46</b>	<b>97 831,54</b>

**Liite 3**

**Arviomäärärahojen ylitykset**

Pääloukan ja momentin numero ja nimi	Talousarvio (TA + LTA:t)	Ylitys	Ylitys %
<b>24. Ulkoasianministeriön hallinnonala</b>	<b>17 563 000</b>	<b>1 119 000,00</b>	<b>6</b>
24.01.29    Ulkoasianministeriön hallinnonalan arvonnisäveromenot*	17 563 000	1 119 000,00	6,40
<b>Pääloukat yhteensä</b>	<b>17 563 000</b>	<b>1 119 000,00</b>	<b>6</b>

\* momentti on jakamaton (003), ylitys keskuskirjanpitosalla

**Liite 4**

**Peruutetut siirretyt määrärahat**

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain.		Peruutettu	
		Tilijaottelu	Yhteensä
<b>24. Ulkoasianministeriön hallinnonala</b>			<b>4 042 005,74</b>
Vuosi 2009			3 985 811,30
24.30.66.1	Monenkeskinen kehitysyhteistyö	39 999,35	
24.30.66.2	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	2 848 000,93	
24.30.66.4	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	244 380,16	
24.30.66.6	Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot sekä kehityspoliittinen tiedotus	254 027,74	
24.30.66.6	Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	0,42	
24.30.66.7	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle, Kehitysyhteistyön Palvelukeskukselle (KePa) ja kehitysyhteistyötiedotukselle	105 998,28	
24.30.66.9	Korkotuki	16 318,58	
24.90.67	Kansainvälisen ilmastopimuksen alaisen yhteistyön menot	477 085,84	
Vuosi 2010			56 194,44
24.01.21	Ulkoasianministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha	55 380,00	
24.90.66	Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet	814,44	
<b>Pääluokat yhteensä</b>			<b>4 042 005,74</b>
Vuosi 2009			3 985 811,30
Vuosi 2010			56 194,44

Liite 5

Henkilöstökulujen erittely

	2011	2010
<b>Henkilöstökulut</b>	<b>103 733 374,17</b>	<b>101 515 690,62</b>
Palkat ja palkkiot	102 496 274,53	100 397 706,62
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	1 237 099,64	1 117 984,00
<b>Henkilösivukulut</b>	<b>20 810 540,15</b>	<b>21 828 864,26</b>
Eläkekulut	16 168 229,59	16 839 424,21
Muut henkilösivukulut	4 642 310,56	4 989 440,05
<b>Yhteensä</b>	<b>124 543 914,32</b>	<b>123 344 554,88</b>
Johdon palkat ja palkkiot, josta	10 809 988,03	12 363 845,00
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	354 350,79	1 357 072,00
Johto	206 284,62	1 179 397,00
Muu henkilöstö	148 066,17	177 675,00



**Liite 6**

**Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset**

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tilivirastossa yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta.

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännösarvo %
1120 Ostetut atk-ohjelmistot	Tasapoisto	5	20	0 %
1122 Tekijänoikeudet	Tasapoisto	5	20	0 %
1123 Liittymismaksut	Tasapoisto	5	20	0 %
1140 Itse valmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat	Tasapoisto	5	20	0 %
1149 Vuokrattujen tilojen perusparannukset	Tasapoisto	5	20	0 %
1210 Maa-alueet	Ei poistoja	-	-	-
1220 Asuinrakennukset	Tasapoisto	20-40	2,5-5	0 %
1221 Toimistorakennukset	Tasapoisto	20-40	2,5-5	0 %
1229 Muut rakennukset	Tasapoisto	20-40	2,5-5	0 %
1250 Autot ja muut maajulketusvälineet	Tasapoisto	5	20	0 %
1254 Kevyet työkoneet	Tasapoisto	5	20	0 %
1255 Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet	Tasapoisto	3	33,33	0 %
1256 Toimistokoneet ja laitteet	Tasapoisto	5	20	0 %
1257 Puhelinkeskukset ja muut viestintäl.	Tasapoisto	5	20	0 %
1258 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	Tasapoisto	5	20	0 %
1269 Muut koneet ja laitteet	Tasapoisto	5	20	0 %
1270 Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet	Tasapoisto	5	20	0 %
1279 Muut kalusteet	Tasapoisto	5	20	0 %
1280 Taide-esineet	Ei poistoja	-	-	-
1289 Muut aineelliset hyödykkeet	Tasapoisto	5	20	0 %

Ulkoasiainhallinnossa on taseen ulkopuolista kansallisomaisuutta. Siitä, kuten ei myöskään maa-alueista (lkp 1210) ja lkp-tilille 1280 kirjatusta taide-esineistä, tehdä suunnitelman mukaisia poistoja.

Liite 7

**Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot**

	Aineettomat hyödykkeet			Yhteensä		
	112 Aineettomat oikeudet *)	114 Muut pitkävaikutteiset menot	119 Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat			
Hankintameno 1.1.2011	174 731,00	10 556 420,08	7 391 786,32	18 122 937,40		
Lisäykset	0,00	5 134 009,95	3 463 607,08	8 597 617,03		
Vähennykset	0,00	0,00	-3 459 234,46	-3 459 234,46		
Hankintameno 31.12.2011	174 731,00	15 690 430,03	7 396 158,94	23 261 319,97		
Kertyneet poistot 1.1.2011	143 719,30	1 176 205,29	0,00	1 319 924,59		
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00		
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot *)	8 974,23	2 234 776,64	0,00	2 243 750,87		
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00		
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00		
Kertyneet poistot 31.12.2011	-152 693,53	-3 410 981,93	0,00	-3 563 675,46		
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00		
<b>Kirjanpitoarvo 31.12.2011</b>	<b>22 037,47</b>	<b>12 279 448,10</b>	<b>7 396 158,94</b>	<b>19 697 644,51</b>		

	Aineelliset hyödykkeet				Yhteensä		
	121 Rakennusmaa- ja vesialueet	122 Rakennukset	125-126 Koneet ja laitteet **)	127 Kalusteet	128 Muut aineelliset hyödykkeet ***)	129 Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	
Hankintameno 1.1.2011	95 462 818,08	152 019 384,93	5 976 103,75	162 646,59	511 198,65	11 780 034,44	265 912 186,44
Lisäykset *)	0,00	0,00	1 039 698,59	32 892,00	974 495,51	6 065 003,85	8 112 089,95
Vähennykset	0,00	-712 632,00	-133 202,51	0,00	-13 637,07	-2 953 882,22	-3 813 353,80
Hankintameno 31.12.2011	95 462 818,08	151 306 752,93	6 882 599,83	195 538,59	1 472 057,09	14 891 156,07	270 210 922,59
Kertyneet poistot 1.1.2011	0,00	6 028 609,97	2 421 980,72	71 539,56	0,00	0,00	8 522 130,25
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	68 293,90	98 997,83	0,00	0,00	0,00	167 291,73
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	6 618 683,23	1 311 180,99	32 738,82	0,00	0,00	7 962 603,04
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	12 114,22	0,00	12 114,22
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2011	0,00	-12 647 293,20	-3 733 161,71	-104 278,38	-12 114,22	0,00	-16 496 847,51

Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<b>Kirjanpitoarvo 31.12.2011 ***) ja ***)</b>	<b>95 462 818,08</b>	<b>138 727 753,63</b>	<b>3 248 435,95</b>	<b>91 260,21</b>	<b>1 459 942,87</b>	<b>14 891 156,07</b>	<b>253 881 366,81</b>

	Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset			Yhteensä
	130 Käyttöomaisuusarvo- paperit ja muut pitkäaikai- set sijoitukset	...	...	
Hankintameno 1.1.2011	110 200 065,35	0,00	0,00	110 200 065,35
Lisäykset	14 999 950,00	0,00	0,00	14 999 950,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2011	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 1.1.2011	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2011	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
<b>Kirjanpitoarvo 31.12.2011</b>	<b>125 200 015,35</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>125 200 015,35</b>

\*) 112 Aineettomat oikeudet: tilikauden suunnitelman mukaiset poistot ovat kirjanpidon mukaan €27.209,90. Tästä summasta on vähennetty €18.235,67, erotus €8.974,23, joka vastaavasti vaikuttaa yhteensä sarakkeen kirjanpidosta poikkeavaan summaan. €18.235,67 on kirjanpidon ja AdelInvin välillä ollut ero vuoden 2010 tilinpäätöksessä. Eron on aiheuttanut uudestaan hankintaluetteloille noussut tosite, joka on oikaistu kirjanpitoon. Ero on korjattu vuoden 2011 aikana. Korjaus aiheuttaa vastaavan eron kirjanpidon poistojen ja AdelInvin välillä.

\*\*) 125-126 Koneet ja laitteet: Sarakkeen "Kirjanpitoarvo 31.12.2011" €3.248.435,95 poikkeaa pääkirjanpidon vastaavasta arvosta €3.247.936,60. Erotus on €499,35. AdelInvin luvut täsmäävät kirjanpidon kanssa, mutta Invin tilinpäätösajosta saatu yhdistelmä erottaa €107,79 tilillä 1269. Ero johtuu kom-kohteista 2007-000956 ja 2007-000957, jotka on virheellisesti tallennettu AdelInviin. Ero tullaan korjaamaan vuoden 2012 aikana. Sumu-poistojen ero €391,56 johtuu tilinpäätösajosta. Eroa on yritetty selvittää, mutta johtuu tapahtumista ennen vuotta 2009. Em. erot ovat yhteensä €499,35.

\*\*\*) 128 Muut aineelliset hyödykkeet: Lisäys = erillisen taide-rekisterin ilmoitettu arvo (HEL7406-7). Kirjanpidon ja taiderekisterin välillä edelleen oleva ero, vaikuttaa myös sarakkeen "Kirjanpitoarvo 31.12.2011"-summaan, joka poikkeaa kirjanpidosta.

\*\*) ja \*\*\*) merkittyjen sarakkeiden kirjanpidosta poikkeavat loppusummat vaikuttavat myös "Yhteensä"-sarakkeen "Kirjanpitoarvo 31.12.2011" loppusummaan, joka poikkeaa kirjanpidosta.

**Liite 8**

**Rahoitustuotot ja -kulut**

Rahoitustuotot	2011	2010	Muutos 2011-2010
Korot euromääräisistä saamisista	9 341,16	10 050,32	-709,16
Korot valuuttamääräisistä saamisista	70 583,41	254 848,45	-184 265,04
Emissio-, pääoma- ja kurssierot saamisista	-491 131,56	-319 458,11	-171 673,45
Osingot	0,00	0,00	0,00
Liikelayritysten voiton tuloutukset	0,00	0,00	0,00
Muut rahoitustuotot	0,00	0,00	0,00
<b>Rahoitustuotot yhteensä</b>	<b>-411 206,99</b>	<b>-54 559,34</b>	<b>-356 647,65</b>
Rahoituskulut	2 011	2 010	Muutos 2011-2010
Korot euromääräisistä veloista	7 670,37	1 797,03	5 873,34
Korot valuuttamääräisistä veloista	151,47	182,37	-30,90
Emissio-, pääoma- ja kurssierot veloista	1,54	-83,18	84,72
SWAP-maksut veloista	0,00	0,00	0,00
Sijoitusten ja lainasaamisten tileistäpoistot	0,00	0,00	0,00
Muut rahoituskulut	386,68	493,57	-106,89
<b>Rahoituskulut yhteensä</b>	<b>8 210,06</b>	<b>2 389,79</b>	<b>5 820,27</b>
<b>Netto</b>	<b>-419 417,05</b>	<b>-56 949,13</b>	<b>-362 467,92</b>

**Liite 9**

**Talousarviotaloudesta annetut lainat**

Sektorit	Lainapääoma 31.12.2011	Lisäys 2011	Vähennys 2011	Lainapääoma 31.12.2010	Pääomamuutos 2011-2010
<b>Ulkomaat</b>	<b>51 338 396,92</b>	<b>0,00</b>	<b>776 592,46</b>	<b>52 114 989,38</b>	<b>-776 592,46</b>
Muut maat ja kansainväliset järjestöt	51 338 396,92	0,00	776 592,46	52 114 989,38	-776 592,46
<b>Yhteensä</b>	<b>51 338 396,92</b>	<b>0,00</b>	<b>776 592,46</b>	<b>52 114 989,38</b>	<b>-776 592,46</b>

Liite 10

Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	Kappale- määrä	Markkina- arvo	31.12.2011 Kirjanpitoarvo	Omistus- osuus %	Myyntioikeuksien alaraja %	Saadut osingot	31.12.2010 Markkina- arvo	Kirjanpitoarvo
<b>Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet</b>			<b>94 376 029,67</b>	<b>90,41</b>	<b>0,0</b>	<b>0,00</b>		<b>79 376 079,67</b>
Teollisen yhteistyön Rahasto Oy (Finnfund)	517 722		79 376 079,67	88,92	0,0	0,00		79 376 079,67
Teollisen yhteistyön Rahasto Oy (Finnfund)	88 235		14 999 950,00	1,49				
<b>Huoneisto- ja kiinteistöosakkeet</b>			<b>30 823 985,68</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>	<b>0,00</b>		<b>30 823 985,68</b>
As Oy Torkkelinkuja 20	2		67 106,98					67 106,98
As Oy Isokaari 5	21		94 353,43					94 353,43
Bostads Ab Kajaneborg	506		34 058,06					34 058,06
As Oy Eira-Maja	2		106 168,63					106 168,63
As Oy Käpyläntie 4	41		63 440,49					63 440,49
As Oy Turuntie 63	34		127 150,07					127 150,07
As Oy Pajanväki	308		40 869,67					40 869,67
Bostads Ab Rödbergsgatan 5	6		72 051,71					72 051,71
As Oy Punavuorenkatu 11	280		95 362,55					95 362,55
As Oy Ulvilantie 8	543		56 090,67					56 090,67
As Oy Untamontie 10	41		68 082,47					68 082,47
As Oy Viipurinkatu 6	4		67 308,81					67 308,81
Ankara, virka-asunto			1 103 687,10					1 103 687,10
Caracas, kanslia			396 587,13					396 587,13
Kööpenhamina, kanslia			5 314 738,48					5 314 738,48
Kööpenhamina, huoneisto			588 657,74					588 657,74
Kööpenhamina, huoneisto			151 369,13					151 369,13
Lontoo, huoneisto			499 518,14					499 518,14

Mexico, kanslia	671 585,85				671 585,85
Mexico, autotallipaikka	34 300,88				34 300,88
Murmansk, huoneisto	111 340,40				111 340,40
Murmansk, huoneisto	111 340,41				111 340,41
New York, virka-asunto	1 858 476,59				1 858 476,59
New York, huoneisto	794 687,95				794 687,95
New York, huoneisto	724 001,64				724 001,64
New York, virka-asunto	3 573 993,44				3 573 993,44
Pariisi, kanslia	7 316 174,80				7 316 174,80
Pariisi, virka-asunto	4 204 698,16				4 204 698,16
Pariisi, porrashuonetila virka-asunto	84 000,00				84 000,00
Pariisi, huoneisto	248 918,13				248 918,13
Pariisi, huoneisto	273 448,24				235 463,10
Pariisi, huoneiston peruskorjausta					37 985,14
Rooma, kanslia	1 870 417,93				1 870 417,93
<b>Osakkeet ja osuudet yhteensä</b>	<b>125 200 015,35</b>	<b>90,41</b>	<b>0,0</b>	<b>0,00</b>	<b>110 200 065,35</b>





**Liite 12**

**Valtiotakaukset ja –takuut sekä muut vastuut**

**Myönnetyt takaukset ja takuut**

Ei esitettävää tietoa

**Myönnetyt takaukset ja takuut valuutoittain**

Ei esitettävää tietoa

**Muut monivuotiset vastuut**

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2011	Määräraha- tarve 2012	Määräraha- tarve 2013	Määräraha- tarve 2014	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
<b>Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä</b>	5 148 822,00	7 210 032,00	7 426 331,00	7 649 120,00	0,00	22 285 483,00

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2011	Määräraha- tarve 2012	Määräraha- tarve 2013	Määräraha- tarve 2014	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
<b>Muut sopimukset ja sitoumukset</b>						
Aasian kehitys pankki 1)					407 151 248,00	407 151 248,00
Afrikan kehitys pankki 1)					351 583 913,00	351 583 913,00
Latinalaisen Amerikan kehitys pankki 1)					118 778 986,00	118 778 986,00
Euroopan jälle rakennus- ja kehitys pankki	0,00	0,00	0,00	0,00	296 920 000,00	296 920 000,00
<b>Yhteensä</b>	<b>5 148 822,00</b>	<b>7 210 032,00</b>	<b>7 426 331,00</b>	<b>7 649 120,00</b>	<b>1 174 434 147,00</b>	<b>1 196 719 630,00</b>

1) luku on callable capital euroina; USD kurssi 30.12.2011 1,2939

**Liite 13**

**Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat**

Ulkoasiainministeriöllä ei ole taseeseen sisältyviä rahastoituja varoja.

**Liite 14**

**Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat**

Ulkoasiainministeriöllä ei ole taseeseen sisältyttämiä rahastoituja varoja.

**Liite 15**

**Velan muutokset**

Ulkoasiainministeriöllä ei ole liitteen tarkoittamia velan muutoksia.

**Liite 16**

**Velan maturiteettijakauma ja duraatio**

Ulkoasiainministeriöllä ei ole liitteen tarkoittamia velkoja.

Liite 17

Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Osuudet kansainvälisissä rahoituslaitoksissa

Kv rahoituslaitosten osuudet ym, jotka on kirjattu kuluksi eivätkä sisälly taseen omaisuuteen.

Tästä on siksi jätetty pois kirjanpitoarvon sarake.

Rahoituslaitos	1 Merkitty 31.12.2011 mennessä yhteensä		2 Maksettu 31.12.2011 mennessä yhteensä		3 Maksettu 31.12.2011 valuuttakurssien mukaan euroa
	Valuutta		Valuutta		
Aasian kehitys pankki, AsDB	USD	27 727 000	USD	18 856 000	14 573 000
Aasian kehitysrahasto, AsDF	USD	163 971 000	USD	154 897 000	119 713 000
Lat.Amerikan keh.pankki, IDB OC 4)	USD	9 626 619	USD	6 900 283	5 332 934
Lat.Amerikan keh.pankki, IDB FSO	USD	4 074 678	USD	4 074 678	3 149 144
Lat.Amerikan keh.pankki, IDB FSO	EUR	15 851 475	EUR	15 851 475	15 851 475
Lat.Amerikan sijoitusyhtiö, IIC	USD	3 930 000	USD	3 930 000	3 037 329
Kv. maatalouden kehittämisrahasto, IFAD 5)	USD	77 100 000	USD	53 100 000	41 038 720
Maailmanpankki, IDA	USD	1 552 619 630	USD	1 069 792 130	827 796 607
Afrikan kehitys pankki, AfDB	UA	23 450 046	UA	12 241 296	14 525 832
Afrikan kehitysrahasto, AfDF	EUR	575 074 294	EUR	374 792 916	374 792 916
Pohjoismainen kehitysrahasto, NDF	SDR	96 726 000	SDR	96 726 000	114 769 348
Pohjoismainen kehitysrahasto, NDF	EUR	58 740 000	EUR	43 776 200	43 776 200
Monenkeskinen velka-aloite MDRI 6)	EUR	106 144 407	EUR	20 950 325	20 950 325
Yhteensä					1 599 306 829

Summien selitykset

1. **Merkityt** osuudet laitokseen liittymisestä alkaen 2011 loppuun asti.

Maksuja niistä voi aiheutua myöhemminkin, sitoumuksista riippuen.

2. **Maksetut** osuudet laitokseen liittymisestä alkaen 2011 loppuun asti.

3. **Maksettujen** osuuksien **kumulatiivinen arvo euroina** vuoden 2011 kurssien mukaan

4) Sisältää GCI-9 joka astuu voimaan vuonna 2012

5) Sisältää IFAD-9 neuvotteluissa ilmoitetun sitoumuksen, joka annetaan kirjallisena vuonna 2012.

6) 31.1.2.2011 MDRI sitoumusten kokonaissummasta IDA-osuus EUR 69.540.000 ja AfDB osuus 36 604 407 EUR . Maksettu 31.12.2011 mennessä IDA 12.890.000 ja AfDB 8 060 324,64

USD kurssi 30.12.2011 1,2939; SDR kurssi 30.12.2011 0,842786

Liite 17a

Edustustojen nettokäyttö 2009 – 2011, pl. arvonlisäveromenot

Pääloukka 24. Toteuma arvoina		2011	2010	2009
<b>ALI</b> <b>Afrikan ja Lähi-idän</b> <b>alueet</b>	3055 Abu Dhabi	490 994	476 526	467 914
	3514 Abuja	1 448 173	1 376 361	1 302 525
	3185 Addis Abeba	1 929 003	2 361 161	2 011 894
	3025 Alger (sis Tunis 2009-10)	501 808	905 309	2 042 986
	3250 Bagdad	25 101	20 029	49 348
	3700 Damaskus	1 290 636	1 265 077	1 117 561
	3705 Dar es Salaam	2 201 290	2 138 067	2 140 358
	3785 Kairo	1 629 300	1 725 761	2 195 297
	3630 Lusaka	2 462 193	2 784 224	2 105 592
	3490 Maputo	1 632 094	2 107 378	1 766 769
	3340 Nairobi	2 591 531	2 940 386	3 247 140
	3180 Pretoria	2 331 805	2 150 938	2 389 026
	3181 Pretoria/Kapkaupunki	114 876	86 340	64 272
	3460 Rabat	724 565	555 117	512 345
	3640 Riad	668 241	1 103 700	1 080 201
	3255 Teheran	877 752	905 430	1 410 114
	3280 Tel Aviv	1 295 887	1 174 629	1 125 769
	3281 Tel Aviv/Ramallah	959 538	784 353	886 880
	3740 Tunis	725 539	0	0
	3495 Windhoek	1 664 777	1 217 645	1 706 867
<b>ALI yhteensä</b>	<b>25 565 105</b>	<b>26 076 335</b>	<b>27 622 857</b>	
<b>ASA</b> <b>Amerikan ja Aasian</b> <b>alueet</b>	3715 Bangkok	1 026 650	1 126 255	793 142
	3120 Brasilia	2 922 013	1 788 013	1 493 559
	3060 Buenos Aires	842 673	943 864	866 113
	3071 Canberra	1 085 385	1 177 174	934 367
	3770 Caracas	593 679	844 783	751 833
	3775 Hanoi	1 576 032	1 738 505	1 672 261
	3356 Hongkong	682 200	881 597	889 402
	3536 Islamabad	1 216 771	1 341 622	1 092 174
	3240 Jakarta	1 588 543	1 583 163	1 236 241
	3537 Kabul	2 915 069	2 075 998	1 174 596
	3358 Kanton	488 898	550 013	564 573
	3500 Katmandu	1 358 716	1 204 134	1 188 896
	3445 Kuala Lumpur	702 580	770 622	736 859
	3550 Lima	1 275 615	1 213 682	1 284 691
	3035 Los Angeles	979 346	1 064 952	919 312
	3505 Managua	1 568 487	1 380 602	1 659 681
	3195 Manila	498 166	515 149	578 943
	3475 Mexico	1 220 759	1 219 195	1 128 006
	3245 New Delhi	1 578 318	1 584 008	1 712 018
	3031 New York PKL	1 969 278	1 933 523	1 991 421

	3330 Ottawa	1 190 805	1 183 321	1 053 850
	3355 Peking	2 912 187	2 599 515	4 947 547
	3145 Santiago de Chile	1 988 139	883 257	725 877
	3357 Shanghai	849 659	1 114 998	940 860
	3655 Singapore	674 896	635 732	617 688
	3369 Soul	862 791	964 890	895 811
	3070 Sydney	169 657	168 710	151 230
	3300 Tokio	2 583 544	2 170 572	2 619 293
	3030 Washington	4 900 191	4 073 464	4 012 513
	<b>ASA yhteensä</b>	<b>42 221 050</b>	<b>38 731 311</b>	<b>38 632 758</b>
<b>EUR</b> <b>Eurooppa</b>	3745 Ankara	1 138 547	1 196 455	1 178 160
	3372 Ateena	1 078 215	910 333	1 035 192
	3320 Beograd	838 375	1 025 377	1 120 535
	3625 Berliini	2 878 322	2 966 569	3 000 285
	3695 Bern	1 067 164	908 933	1 017 498
	3656 Bratislava	667 660	723 754	724 238
	3096 Bryssel EU	11 214 545	10 669 644	10 272 405
	3095 Bryssel sl	970 866	1 425 816	1 119 335
	3755 Budapest	1 008 622	962 146	904 641
	3590 Bukarest	1 210 804	1 042 664	954 737
	3260 Dublin	816 590	787 553	758 319
	3601 Göteborg	159 304	316 810	359 120
	3015 Haag	999 494	1 065 620	1 103 697
	3621 Hampuri	667 838	676 423	772 828
	3710 Kööpenhamina	1 058 141	1 176 715	1 249 396
	3176 Las Palmas	218 195	213 138	244 256
	3555 Lissabon	758 771	798 283	775 362
	3658 Ljubljana	815 676	715 989	726 912
	3270 Lontoo	2 362 786	2 727 968	2 792 789
	3420 Luxemburg	599 529	602 938	562 884
	3175 Madrid	1 797 275	1 798 486	1 727 333
	3385 Nikosia	555 644	596 565	568 560
	3520 Oslo	1 536 911	1 199 030	1 096 219
	3580 Pariisi sl	4 643 177	3 431 643	3 032 664
	3725 Praha	746 308	744 908	865 467
	3321 Pristina	764 715	771 270	1 110 673
	3265 Reykjavik	397 112	381 688	360 471
	3391 Riika	742 494	755 853	811 030
	3285 Rooma	1 822 069	1 794 092	1 667 318
	3130 Sofia	704 492	818 966	824 803
	3766 Tallinna	1 456 167	1 681 281	1 732 494
	3600 Tukholma	2 021 499	2 491 262	2 294 355
3560 Varsova	1 006 188	1 171 873	1 232 183	
3290 Wien sl	1 634 251	1 729 837	1 744 964	
3416 Vilna	918 032	1 035 335	1 380 713	
3373 Zagreb	858 686	967 858	1 009 758	

	<b>Eurooppa yhteensä</b>	<b>52 134 466</b>	<b>52 283 076</b>	<b>52 131 591</b>
<b>ITÄ</b>	3335 Astana	918 300	1 013 788	500 917
<b>Venäjä, Ukraina, Kazakstan ja Valko- Venäjä</b>	3751 Kiova	942 554	944 158	1 138 791
	3790 Minsk	144 171	60 660	0
	3670 Moskova	1 941 318	2 611 852	2 275 996
	3673 Murmansk	-867 404	-366 246	-73 131
	3672 Petroskoi	-988 217	-634 224	91 513
	3671 Pietari	-20 326 261	-14 765 933	-8 957 821
	<b>ITÄ yhteensä</b>	<b>-18 235 538</b>	<b>-11 135 944</b>	<b>-5 023 736</b>
<b>MULTI</b>	3097 Bryssel NATO	1 250 452	1 277 161	1 264 815
<b>Pysyvät edustustot kv. järjestöissä ja yhteistyöelimissä</b>	3696 Geneve PE	4 142 683	3 620 302	3 564 820
	3032 New York YKE	5 189 103	4 864 101	4 988 706
	3581 Pariisi OECD	2 073 099	2 163 010	2 505 963
	3582 Pariisi UNESCO	259 386	270 609	253 572
	3583 Strasbourg	910 621	943 711	926 988
	3291 Wien ETYJ	1 882 903	1 658 349	1 582 900
	<b>Multi yhteensä</b>	<b>15 708 246</b>	<b>14 797 243</b>	<b>15 087 765</b>
<b>EDUSTUSTOT</b>	<b>117 393 329</b>	<b>120 752 021</b>	<b>128 451 234</b>	

Edustustojen määrärahan nettokäyttöä kuvaavassa taulukossa on otettu huomioon koko pääluokka 24, poislukien arvonlisäveromenot.

Liite 17b

Ministeriön yksiköiden nettokäyttö 2009 – 2011, pl. arvonlisäveromenot

Toteuma arvoina		2011	2010	2009
<b>MINISTERIÖN JOHTO</b>	2001 Ulkoasiainministeri (UMI)	1 020 833	1 137 658	1 287 494
	2002 Eurooppa- ja ulkomaankauppa- ministeri (EKMI)	602 734	678 955	590 841
	2003 Kehitysministeri (KEMI)	243 041	0	0
	2004 Valtiosihteeri (VSI)	712 408	582 301	441 992
	2005 Poliittinen alivaltiosihteeri (AVS-POL)	343 817	238 525	285 778
	2006 Kauppapoliittinen alivaltiosihteeri (AVS-KPO)	335 417	257 388	285 918
	2007 Kehityspoliittinen alivaltiosihteeri (AVS-KEO)	2 742 183	2 391 180	2 031 004
	2008 Palvelualueiden alivaltiosihteeri (AVS-PAL)	214 033	221 117	251 365
	2010 Talousyksikkö (TAS)	1 138 092	-1 943 622	1 035 453
	2030 Sisäisen tarkastuksen ja arvioin- nin yksikkö (STY)	1 749 025	1 525 386	1 689 571
	2035 Suunnittelu- ja tutkimusyksikkö (STU)	1 061 185	1 188 537	1 182 688
	2058 Kansallinen turvallisuusviran- omainen (NSA)	123 511	0	0
	<b>MINISTERIÖN JOHTO</b>	<b>10 286 279</b>	<b>6 277 425</b>	<b>9 082 103</b>
<b>AFRIKAN JA LÄHI-IDÄN OSASTO</b>	2440 Osaston johto (ALI-01, ALI-02)	785 356	534 805	463 933
	2441 Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan yk- sikkö (ALI-10)	13 760 487	8 990 177	8 823 042
	2442 Itä- ja Länsi-Afrikan yksikkö (ALI-20)	62 018 504	70 080 841	60 066 766
	2443 Eteläisen Afrikan yksikkö (ALI- 30)	50 633 237	65 167 271	59 649 905
	2444 Kiertävä suurlähettiläs Algeria (ALI-11)	88 689	144 986	170 184
	<b>AFRIKAN JA LÄHI-IDÄN OSASTO</b>	<b>127 286 273</b>	<b>144 918 081</b>	<b>129 173 831</b>
<b>AMERIKAN JA AASIAN OSASTO</b>	2430 Osaston johto (ASA-01, ASA-02, ASA-04)	708 234	741 777	676 089
	2431 Aasian ja Oseanian yksikkö (ASA-10)	58 031 982	56 153 180	54 161 806
	2432 Pohjois-Amerikan yksikkö (ASA-20)	534 494	524 137	506 354
	2433 Latinalaisen Amerikan ja Karibian yksikkö (ASA-30)	26 598 902	17 915 811	16 338 229
	2435 Kiertävä suurlähettiläs Karibia ja Venezuela (ASA-31)	95 017	0	0
	<b>AMERIKAN JA AASIAN OSASTO</b>	<b>85 968 628</b>	<b>75 334 906</b>	<b>71 682 477</b>
<b>EUROOPPA-OSASTO</b>	2410 Osaston johto (EUR-01, EUR-02)	383 232	417 909	424 208
	2411 Pohjois-Euroopan yksikkö (EUR- 10, EUR-11 = PYS, PYMI)	24 454 660	22 849 150	19 367 686
	2412 Yleisten EU-asioiden ja yhteen- sovittamisen yksikkö (EUR-20)	445 169	458 285	438 759
	2413 Keski-, Länsi- ja Etelä-Euroopan yksikkö (EUR-30)	520 812	472 722	474 114
	2414 EU:n laajentumisen ja Länsi- Balkanin yksikkö (EUR-40)	6 405 292	8 878 630	5 779 384

	2417 Kiertävä suurlähettiläs Länsi-Balkan (EUR-41)	185 859	288 658	292 434
	<b>EUROOPPA-OSASTO</b>	<b>32 395 025</b>	<b>33 365 354</b>	<b>26 776 585</b>
<b>HALLINTO-PALVELUT</b>	2501 Osaston johto (HAL-01)	227 653	219 517	182 023
	2510 Henkilöstöyksikkö (HAL-10)	7 779 854	6 976 831	7 073 184
	2530 Kiinteistöyksikkö (HAL-30)	9 682 831	9 580 947	9 994 206
	2540 Tietohallintoyksikkö (HAL-40)	23 022 644	52 154 012	20 796 703
	2550 Virastopalveluyksikkö (HAL-50)	4 144 642	3 533 435	3 690 006
	2570 Turvallisuusyksikkö (HAL-70)	1 385 028	1 258 457	1 785 700
	<b>HALLINTOPALVELUT</b>	<b>46 242 652</b>	<b>73 723 199</b>	<b>43 521 821</b>
<b>ITÄOSASTO</b>	2420 Osaston johto (ITÄ-01, ITÄ-02)	396 280	394 267	366 929
	2422 Venäjän yksikkö (ITÄ-10)	781 222	794 907	669 241
	2423 Itä-Euroopan ja Keski-Aasian yksikkö (ITÄ-20)	15 435 824	12 098 149	9 838 363
	2424 Alueellisen yhteistyön yksikkö (ITÄ-30)	10 921 130	9 479 388	14 391 659
	2426 Kiertävä suurlähettiläs Keski-Aasia (ITÄ-21)	262 329	354 225	129 527
	2427 Kiertävä suurlähettiläs Etelä-Kaukasia (ITÄ-22)	432 773	575 533	411 833
	<b>ITÄOSASTO</b>	<b>28 229 558</b>	<b>23 696 470</b>	<b>25 807 551</b>
<b>KANSALAISSPALVELUT</b>	2650 Kansalaispalvelupäällikkö (KPA-01)	135 281	135 798	125 087
	2651 Konsuliasioiden yksikkö (KPA-10)	1 278 171	1 162 512	1 117 060
	2652 Passi- ja viisumiyksikkö (KPA-20)	828 134	1 556 303	940 311
	<b>KANSALAISSPALVELUT</b>	<b>2 241 586</b>	<b>2 854 613</b>	<b>2 182 457</b>
<b>KAUPPAPOLIITTINEN OSASTO</b>	2201 Osaston johto ja johdon avustaminen (KPO-01, KPO-02, KPO-03)	730 110	1 554 882	649 342
	2210 EU:n yhteisen kauppapolitiikan ja taloudellisten ulkosuhteiden yksikkö (KPO-10)	13 624 776	9 505 447	9 269 378
	2220 Markkinoillepääsyasioiden yksikkö (KPO-20)	1 159 953	1 709 813	1 528 008
	2230 Vientivalvonta-asioiden yksikkö (KPO-30)	408 287	349 792	376 928
	<b>KAUPPAPOLIITTINEN OSASTO</b>	<b>15 923 125</b>	<b>13 119 934</b>	<b>11 823 657</b>
<b>KEHITYSPOLIITTINEN OSASTO</b>	2301 Osaston johto (KEO-01, KEO-02)	871 346	847 942	765 972
	2310 Yleisen kehityspolitiikan ja suunnittelun yksikkö (KEO-10)	61 515 924	62 751 225	50 383 705
	2320 Toimialapolitiikan yksikkö (KEO-20)	3 740 885	8 010 174	6 187 086
	2330 Kansalaisjärjestöyksikkö (KEO-30)	92 914 008	90 971 696	86 581 461
	2340 YK:n kehityskysymysten yksikkö (KEO-40)	112 595 800	107 606 560	96 688 684
	2350 Kehitysrahoituslaitosten yksikkö (KEO-50)	134 716 870	124 448 159	125 867 904
	2360 Kansainvälisen ympäristöpolitiikan yksikkö (KEO-60)	41 899 885	41 089 091	30 248 557
	2370 Humanitaarisen avun yksikkö (KEO-70)	97 319 848	86 767 493	79 682 587



	<b>KEHITYSPOLIITTINEN OSASTO</b>	<b>545 574 565</b>	<b>522 492 341</b>	<b>476 405 955</b>
<b>OIKEUSPALVELU</b>	2601 Osaston johto (OIK-01, OIK-02, OIK-09)	248 391	240 051	245 812
	2610 Kansainvälisen oikeuden yksikkö (OIK-10)	2 802 164	3 700 154	1 999 882
	2620 EU- ja valtiosopimusoikeuden yksikkö (OIK-20)	703 205	730 841	699 302
	2630 EU-tuomioistuinasiat (OIK-30)	572 826	569 308	576 254
	2640 Ihmisoikeustuomioistuin- ja -sopimusasioiden yksikkö (OIK-40)	679 540	616 121	485 560
	<b>OIKEUSPALVELU</b>	<b>5 006 126</b>	<b>5 856 474</b>	<b>4 006 810</b>
<b>POLIITTINEN OSASTO</b>	2101 Osaston johto (POL-01, POL-02, POL-09)	543 524	450 225	390 356
	2110 Turvallisuuspolitiikan ja kriisinhallinnan yksikkö (POL-10)	7 103 794	7 042 651	7 730 349
	2120 Asevalvonnan yksikkö (POL-20)	3 925 273	4 150 494	3 482 145
	2130 EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan yksikkö (POL-30)	433 266	439 963	503 574
	2140 Ihmisoikeuspolitiikan yksikkö (POL-40)	9 532 379	10 765 971	8 738 986
	2150 YK- ja yleisten globaaliasioiden yksikkö (POL-50)	44 021 460	59 390 324	37 840 875
	2160 Etyj-puheenjohtajuussihteeristö (POL-ETYJ)	0	8 800	-239 761
	2155 POL TN-kampanjaryhmä	673 124	447 567	149 420
	<b>POLIITTINEN OSASTO</b>	<b>66 232 821</b>	<b>82 695 995</b>	<b>58 595 944</b>
<b>PROTOKOLLA-PALVELUT</b>	2801 Protokollapalvelut (PRO-00)	1 374 526	1 454 287	1 294 232
	<b>PROTOKOLLAPALVELUT</b>	<b>1 374 526</b>	<b>1 454 287</b>	<b>1 294 232</b>
<b>VIESTINTÄ- JA KULTTUURIOSASTO</b>	2701 Osaston johto (VKO-01, VKO-02, VKO-03, VKO-09)	616 032	1 108 393	890 682
	2710 Julkisuusdiplomatian yksikkö (VKO-10)	3 040 071	3 134 041	3 187 599
	2720 Viestintäyksikkö (VKO-20)	4 221 005	4 048 874	3 960 298
	2730 Eurooppa-tiedotuksen ja kansalaisviestinnän yksikkö (VKO-30)	2 021 292	2 377 213	2 498 752
	<b>VIESTINTÄ- JA KULTTUURIOSASTO</b>	<b>9 898 400</b>	<b>10 668 521</b>	<b>10 537 331</b>
<b>YKSIKÖT YHTEENSÄ</b>	<b>976 659 564</b>	<b>996 457 599</b>	<b>870 890 755</b>	

Ministeriön yksiköiden nettokäyttöä kuvaavassa taulukossa on otettu huomioon kaikki pääluokat, pois lukien arvonlisäveromenot.

## 6. ALLEKIRJOITUKSET

Tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 15. maaliskuuta 2012.

Erkki Tuomioja  
Ulkoasiainministeri

Alexander Stubb  
Eurooppa- ja ulkomaankauppaministeri

Heidi Hautala  
Kehitysministeri

Pertti Torstila  
Valtiosihteeri kansliapäällikkönä